

Středoškolská odborná činnost
Číslo a název oboru: 08. ochrana a tvorba životního prostředí

název práce:

Zpracování podkladů pro vyhlášení *VKP Chlum u Dobrušky*

Autor: Luboš Moravec

Ročník studia: čtvrtá C

Název a adresa školy: VOŠ, SOŠ a SOU, Kostelec nad Orlicí, Komenského 873

Škola: Střední zemědělská škola

Studijní obor: Ekologie a ochrana krajiny

Kraj: Královéhradecký

Místo zpracování: Dobruška

Jména a adresy konzultantů:

Irena Martínková; Městský úřad Dobruška, Odbor životního prostředí, Náměstí F. L. Věka 11, 51801 Dobruška

Mgr. Hana Voškerušová – botanik Muzea a galerie Orlických hor (MGOH), Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Abstrakt

V období od ledna do října roku 2004 jsem v rámci evropského programu vegetačního mapování Natura 2000 podrobně zmapoval a vyhodnotil současný stav biotopů v lesním komplexu *Chlum u Dobrušky* a v jeho nejtěsnějším okolí. Práce obsahuje výsledky z tohoto mapování a zároveň zpracovává podklady pro registrační řízení nutné k vyhlášení *Chlumu* významným krajinným prvkem v souladu s právními normami. Dosud bylo VKP vyhlášeno pouze formálně, neproběhlo registrační řízení, které by umožňovalo pověřenému odboru životního prostředí MÚ v Dobrušce regulovat negativní zásahy do přírody této významné lokality. Jedná se totiž o lokalitu, kterou lze z floristického hlediska zařadit mezi nejbohatší v celém Podorlicku. Dokládá to mj. i skutečnost, že tu v průběhu botanického výzkumu od konce 19. stol., včetně mapování Natura, bylo nalezeno 8 druhů zařazených podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 mezi druhy zvláště chráněné, 67 druhů ohrožených na území celé ČR, 86 druhů ohrožených ve východních Čechách a 25 druhů významných nebo ohrožených z regionálního hlediska. Tato práce je zároveň prvním pokusem o shromáždění všech dostupných floristických údajů o výskytu vyšších rostlin na *Chlumu*, které jsou roztroušeny v regionální floristické i fytoecologické literatuře od konce 19. století (viz kap. *Soupis taxonů vyšších rostlin a Literatura*). Na *Chlumu* bylo v průběhu floristického výzkumu zaznamenáno 558 druhů vyšších rostlin, což je (podle informace pracovnice MGOH v Rychnově n. Kn. Mgr. Hany Voškerušové) zhruba třetina celkového druhového bohatství celého regionu Orlických hor a Podorlicka. Podobná druhová diverzita vegetace soustředěná na poměrně malé ploše je zcela mimořádná. Celkem 112 druhů jsem zde zaznamal nově: K novým pozoruhodným nálezům patří zejména zjištění výskytu ostřice mnoholisté (*Carex leersiana*), která byla donedávna považována za neznámý druh vých. Čech (FALTYS 1995), ve vých. Čechách silně ohroženého (regionálně kriticky ohroženého) modřence chocholatého (*Muscari comosum*), ohrožené a zvláště chráněné bledule jarní (*Leucojum vernum*), ve vých. Čechách silně ohroženého zdravínku jarního pozdního (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*), v ČR vyžadující pozornost hrušně polničky (*Pyrus pyraeaster*), ve vých. Čechách vyžadující pozornost barvínku menšího (*Vinca minor*), rmenu rolního (*Anthemis arvensis*) a violky trojbarevné (*Viola tricolor*). K těmto druhům přistupuje několik zjištění nových lokalit druhů regionálně významnějších a nehojných - např. česneku ořešce (*Allium scorodoprasum*), kakostu hnědočerveného (*Geranium phaeum*), křivatce lučního (*Gagea pratensis*), mochny jarní (*Potentilla tabernaemontani*), pamětníku rolního pravého (*Acinos arvensis* subsp. *arvensis*) nebo řeřišničníku Hallerova - výskyt v nízké poloze (*Cardaminopsis Halleri*).

Výsledkem vegetačního mapování je charakteristika vegetace ve 187 vymapovaných segmentech (dále jen s.), v nichž bylo evidováno celkem 16 přirozených a 8 člověkem silně ovlivněných nebo vytvořených biotopů (z toho 5 přírodních stanovišť podléhá zájmu evropského společenství* a 2 přírodní stanoviště jsou dokonce považována za prioritní stanoviště**). Ovsíkové louky (T1.1*) jsem registroval pouze ve 3 s. (nejkvalitnější v s. 184 hodnocené stupni reprezentativnosti i zachovalosti B), nereprezentativní tužebníková lada (T1.6*) vždy jen v mozaice ve 2 s., suché širokolisté trávníky (T3.4D*) většinou v mozaice ve 12 s. (v 5 případech stupeň reprezentativnosti B - patří spolu se suchými bylinnými lesními lemy /T4.1/ k nejbohatším a nejzachovalejším porostům území), hercynské dubohabřiny (L3.1*) většinou ve fragmentech a často bodově v 53 s. (pouze v 5 s. hodnoceny vyšším stupněm reprezentativnosti B), vápnomilné bučiny (L5.3*) ve 4 s. Prioritní, v území poměrně reprezentativní, jasanovo-olšové luhy (L2.2**) ve 4 s. (ve 3 s. hodnoceny stupni B reprezentativnosti i zachovalosti) a ochuzené fragmenty bazifilní teplomilné doubravy (L6.4**) v 31 s. (lépe hodnoceny jen ve 2 s., reprezentativnost stupněm C a zachovalost stupněm B). V území jsou dále poměrně pěkně vyvinuté mezofilní křoviny (K3), které jsem v segmentu 145 hodnotil nejvyšším stupněm reprezentativnosti A a většinou stupni reprezentativnosti i zachovalosti B. V s. 93 a 146 jsou poměrně pěkně vyvinuté mezofilní lesní lemy (T4.2), v s. 185 pcháčové louky (T1.5) a v s. 157 rákosiny (M1.1). Poměrně hodnotné vápnomilné bučiny (L5.3) byly zachyceny v s. 150 a suché acidofilní doubravy (L7.1) v s. 37 a 48.

Obsah

1.	Úvod	4
2.	Charakteristika území	5
3.	Metodika	6
4.	Vlastní práce	9
4. 1.	Registrace významného krajinného prvku	9
4. 2.	Výčet mapovaných biotopů	13
4. 3.	Popis vlivů a činností na lokalitě a v jejím bezprostředním okolí	16
4. 4.	Výskyt významných taxonů vyšších rostlin	20
4. 4. 1.	Výskyt významných taxonů vyšších rostlin ověřených mapováním v roce 2004	20
4. 4. 2.	Literárně udávané významné taxony vyšších rostlin, jejichž výskyt nebyl při mapování v roce 2004 ověřen	23
4. 5.	Výskyt živočichů	26
4. 6.	Zranitelnost	28
4. 7.	Navrhovaná ochranná opatření	29
4. 8.	Fytocenologické snímky	31
5.	Diskuse	37
6.	Závěr	38
7.	Seznam použité literatury	39
8.	Přílohy	41
8. 1.	Celkový soupis taxonů vyšších rostlin	41
8. 2.	Charakteristika segmentů	57
8. 3.	Fotodokumentace	84

1. Úvod

V období od ledna do října roku 2004 jsem při Městském úřadu v Dobrušce na odboru životního prostředí (příslušný státní orgán pověřený ochranou přírody a krajiny Dobrušska) zpracovával podklady pro vyhlášení významného krajinného prvku (dále jen VKP) *Chlum u Dobrušky* a v rámci evropského programu vegetačního mapování Natura 2000 podrobně zmapoval a zhodnotil výskyt přirozených a člověkem ovlivněných biotopů v celém lesním komplexu. Nedílnou součástí práce je i ucelený soupis taxonů vyšších rostlin, jejichž výskyt byl v zájmovém území v průběhu floristických průzkumů od konce 19. století, včetně mého mapování, zjištěn. Hlavní důraz je kladen na zvláště chráněné, ohrožené a regionálně významné druhy, kterým je věnována samostatná kapitola.

Vyhlášení *Chlumu* VKP by, při dodržování zákonem stanovených podmínek a doporučených ochrannářských opatření, mělo přispět jak k ochraně, udržení, popř. i zlepšení jeho stabilizační, krajinnotvorné a estetické funkce, tak i ke zvýšení biodiverzity v celé zájmové oblasti.

Chlum u Dobrušky byl jako tzv. evidovaná lokalita státní ochrany přírody registrován na základě návrhu Josefa Kučery již v roce 1989. Později byl pouze formálně a bez právním předpisům odpovídajícího registračního řízení zahrnut mezi VKP (FALTYSOVÁ et al. 1992). Moje práce má být podkladem pro odstranění tohoto nesouladu, tedy pro zabezpečení právně účinné registrace tohoto hodnotného území.

Pojem „významný krajinný prvek“ není mezi širokou laickou veřejností příliš rozšířený a známý, přesto si ale zaslouží pozornost. Významný krajinný prvek je geomorfologicky, ekologicky či esteticky hodnotná část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Ze zákona č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny se za VKP považují: lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále jsou jimi i jiné části krajiny, které zaregistruje orgán ochrany přírody jako VKP. Zejména se jedná o mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. VKP nedosahují tak významných hodnot jako zvláště chráněné části přírody, ale přesto jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo oslabení jejich stabilizační funkce, si musí ten, kdo je zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. VKP registrují pověřené obecní úřady, které také vydávají odborná stanoviska k záměrům zásahů, které se jich mohou dotknout. Dále je třeba podotknout, že vlastníci dotčených pozemků mají možnost získat dotaci podle *Směrnice Ministerstva životního prostředí z Programu péče o krajinu*.

Za cenné odborné rady a připomínky k této práci děkuji oběma na titulním listu uvedeným konzultantkám. Paní I. Martínkové především za zadání této velmi zajímavé a pro ochranu přírody přínosné práce, za zprostředkování kontaktu na paní Mgr. Hanu Voškerušovou s MGOH v Rychnově n. Kn. Paní Mgr. Haně Voškerušové za pomoc při literární rešerši, tj. upozornění na literární prameny, které se daného území týkají a které jsou poměrně dosti bohaté, za upozornění na regionálně fytogeograficky významné druhy a za připomínkování celé práce.

2. Charakteristika území

Lesní komplex *Chlum* (dnes VKP č. 76) o rozloze 210,39 ha se nachází přibližně 1,2 km jv. od Dobrušky mezi obcemi Opočno, Semechnice, Podchlumí a Mělčany. Se svou maximální nadmořskou výškou 358 m n.m. je nejvyšším místem dobrušské části Rychnovského úvalu (Sládek in ROČEK /ed./ 1977). Podle fytogeografického členění řadíme *Chlum* do fyt. okresu 60. Orlické opuky, který se nachází ve fyt. oblasti mezofytika jehož vegetace a květena odpovídá temperátnímu pásmu v středoevropských podmínkách oceanity (především oc2), což je oblast opadavého listnatého lesa (HEJNÝ et SLAVÍK /eds./ 1988). Nachází se ve 2.-4. vegetačním stupni, tj. ve stupni bukodubovém, dubobukovém a bukovém. Průměrná roční teplota naměřená v rozmezí let 1951-2000 se podle dat poskytnutých Českým hydrometeorologickým ústavem v Hradci Králové pohybuje okolo 8,5°C (v letech 1901-1950 byla průměrná roční teplota o 0,9°C nižší). Z toho ve vegetačním období, tj. od začátku dubna do konce srpna, se průměrné teploty pohybují okolo 14,4°C. Průměrné roční srážky činí v dané oblasti 661 mm (v letech 1901-1950 byl úhrn průměrných ročních srážek o 3 mm vyšší), z toho ve vegetačním období spadne přibližně 62 mm. *Chlum* lze tedy klimaticky zařadit do oblasti mírně teplé až mírně vlhké s mírnou zimou, rázu pahorkatinného.

Oblast VKP *Chlum u Dobrušky* se nachází v katastrálních územích Mělčany u Dobrušky a Semechnice. Jeho středem dále probíhá kvadrantální hranice, přičemž západní část se řadí do kvadrantu 5762 b a východní část do kvadrantu 5763 a. Označení jednotlivých kvadrantů vyplývá ze standardní sítě pro mapování středoevropské flóry a fauny, jejíž základní pole (kvadrant) má velikost 10 x 6 zeměpisných minut, tj. přibližně 12 x 11 km.

Chlum je výrazně protáhlý svědecký hřbet, který vznikl v období staršího pleistocénu (ve starších čtvrtohorách) a je krytý denudačními zbytky říčních teras - nejvýše leží povrch II. terasy (günz), která se nachází cca 70m nad údolní nivou (Sládek in ROČEK /ed./ 1977). Leží na sedimentech středního turonu, tj. převážně na vápnatých opukách a rozpadavých křídových slínech, které zásobují půdu minerálními živinami (zejména vápníkem) a poskytují tak vhodné podmínky pro teplomilné druhy, pro druhy vápnomilné a náročné na živiny.

Na čtvrtohorních sedimentech pokrývajících převážně sev., sv. a zčásti i jv. svahy se vyvinuly střední a hluboké humózní hnědozemní půdy s porosty hercynských dubohabřin a s prvky vápnomilných bučin. Hercynské dubohabřiny zde vystupují od nivy Zlatého potoka (280 m. n.m.) až po vrstevnici s absolutní výškou 358 m. n.m. Na odkloněných svažitých až rovinatých terénech s již. a jz. expozicí (v rozmezí nadm. výšek 305-345 m. n.m.) se na rozpadavých křídových slínech a opukách místy dochovaly cenné porosty širokolistých suchých trávníků (sv. *Bromion*) a fragmenty středoevropských bazifilních teplomilných doubrav (nejteplomilnější lesní typ v Podorlicku) s navazující vegetací velmi cenných suchých bylinných lemů. Toto pestré spektrum lesních společenstev a lučních enkláv lze z floristického hlediska zařadit mezi nejbohatší lokality celého Podorlicka. Dokládá to mj. i skutečnost, že tu v průběhu botanického výzkumu od počátku 19. stol., včetně mapování Natura, bylo nalezeno 8 druhů zařazených podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 mezi druhy zvláště chráněné, 67druhů ohrožených na území celé ČR, 86 druhů ohrožených ve východních Čechách a 25 druhů významných nebo ohrožených z regionálního hlediska.

VKP *Chlum u Dobrušky* je také propojen na navrhovaný lokální územní systém ekologické stability (ÚSES). Je tedy součástí lokální ekologické kostry stability území, v níž vytváří tzv. lokální biocentrum (LBC), které svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci jak přírodě blízkých ekosystémů tak i vzácných druhů organismů. Kromě přírodních hodnot je území významné i z hlediska kulturně-historického. Nachází se zde starověké pohanské pohřebiště, objevené na počátku 20 stol.

3. Metodika

Práci jsem zpracovával v období od ledna do října roku 2004, *Chlum* jsem navštívil celkem asi 100 x. Na odboru životního prostředí Městského úřadu v Dobrušce jsem připravoval podklady pro vyhlášení významného krajinného prvku *Chlum u Dobrušky* v souladu s právními normami a v rámci evropského programu vegetačního mapování Natura 2000 podrobně zmapoval a zhodnotil výskyt přirozených a člověkem ovlivněných biotopů a sledoval výskyt významných taxonů a prováděl soupis všech druhů vyšších rostlin na základě terénního průzkumu i literární rešerše, kterou jsem provedl excerpcí počítačových databází *Ohrožené a Zvláště chráněné druhy* v MGOH v Rychnově n. Kn.

Podrobné mapování biotopů probíhalo podle *Metodik mapování biotopů soustavy NATURA 2000 a SMARAGD* (GUTH 2002), které jsem na požádání obdržel od paní Mgr. Hany Voškerušové - pracovnící Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou. Jednotlivé biotopy byly vyhodnocovány podle *Katalogu biotopů České republiky* (CHYTRÝ, KUČERA et KOČÍ /eds./ 2001). Nomenklatura rostlin je převzata z *Klíče ke květeně České republiky* (KUBÁT /ed./ 2002), nomenklatura živočichů je převzata z *Velké knihy živočichů* (KORBEL L. et KREJČA J. 2001).

Dále vysvětlivky k jednotlivým kapitolám práce pro snadnou orientaci a přehlednost rozdělují do následujících oddílů podle obsahu vlastní práce:

ad 4. 1) Registrace významného krajinného prvku

Tuto část práce jsem zpracovával převážně na odboru životního prostředí MÚ v Dobrušce, kde byla má činnost pod neustálým odborným dohledem paní Ireny Martínkové.

Nejdříve jsem obdržel příslušné katastrální mapy v měřítku 1: 2880 se zákresy hranic VKP *Chlum u Dobrušky*, z nichž jsem postupně vypsal všechny parcelní čísla umístěná v předem stanoveném území. Jedná se o mapové listy č. 12-17; 12-20; 13-01 a 13-04. Z počítačového programu GRAMIS jsem zjistil všechny vlastníky dotčených pozemků, kterým bude v budoucnu v rámci správního řízení rozesláno oznámení o registraci významného krajinného prvku. Toto oznámení o registraci (viz. strana 9) jsem vypracoval podle obdržené předlohy.

ad 4. 3) Popis vlivů a činností na lokalitě a v jejím bezprostředním okolí

Jedná se o tabulkový seznam hlavních činností, které ovlivňují stav mapovaného území (tj. jednotlivých segmentů vymapované vegetace), Jednotlivé typy činností ovlivňující stav lokality z hlediska ochrany přírody jsou uvedeny v příloze č. 2 *Metodiky mapování biotopů* (GUTH 2002). Uvádí se:

Kód - příslušný kód činnosti působící na příslušný segment vymapované vegetace (GUTH 2002)

Název - název činnosti ovlivňující stav segmentu

Výčet ovlivněných segmentů - číslo ovlivněného segmentu, určeného při podrobném mapování biotopů a zakresleného v mapových podkladech. U segmentů, kde je ovlivněna jen část plochy je v závorce připojen procentický podíl ovlivněné plochy

Vliv - kvalitativní zhodnocení vlivu působící činnosti v následujících kategoriích:

+ = pozitivní vliv

0 = neutrální vliv

- = negativní vliv

Intenzita - kvantitativní zhodnocení vlivu působící činnosti v těchto kategoriích:

A = silný vliv

B = střední vliv

C = slabý vliv

Poznámka - slovní popis činnosti, popř. další údaje, které je potřebné uvést.

ad 4. 4) Výskyt významných taxonů vyšších rostlin

U každého významného taxonu jsou uvedeny segmenty, v nichž byl daný druh při mém mapování v roce 2004 evidován. Ke každému druhu je také přiřazen příslušný stupeň ohrožení, vyplývající z následujícího rozdělení:

Taxonů chráněné dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb.:

§1 Kriticky ohrožené

§2 Silně ohrožené

§3 Ohrožené

Taxony uvedené v Červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky (PROCHÁZKA /ed./ 2001) v kategoriích:

- A1 Vyhynulé
- A2 Nezvěstné (pravděpodobně vyhynulé)
- A3 Nejasné případy vyhynulých a nezvěstných
- C1 Kriticky ohrožené
- C2 Silně ohrožené
- C3 Ohrožené
- C4a Vzácnější taxony vyžadující další pozornost - méně ohrožené
- C4b Vzácnější taxony vyžadující další pozornost - nedostatečně prostudované

Taxony ohrožené na území východních Čech (FALTYS 1995):

- (A1) Vyhynulé
- (A2) Nezvěstné (pravděpodobně vyhynulé)
- (A3) Nejasné případy vyhynulých a nezvěstných
- (C1) Kriticky ohrožené
- (C2) Silně ohrožené
- (C3) Ohrožené
- (C4) Vzácnější taxony vyžadující další pozornost

Regionálně ohrožené taxony (dle databáze MGOH v Rychnově n. Kn.):

- (R1) Kriticky ohrožené
- (R2) Silně ohrožené
- (R3) Ohrožené
- (R4) Vzácnější taxony vyžadující další pozornost
- (RA2) V regionu nezvěstné
- (Fy!) Fytogeograficky významné druhy regionu

(E3) **Označení endemického druhu** vázaného na větší území, než pouze ČR (v případě *Cerastium lucorum* i *Centaurea jacea* subsp. *oxylepis* je to střední Evropa), ale jejich areál je ještě dostatečně malý, aby mohly být považovány za endemity.

ad 4. 8) Fytocenologické snímky

Fytocenologické snímky u vybraných přírodních biotopů byly zpracovány podle Moravce a kol. (MORAVEC et al. 1994). Součástí hlavičky je nadto ale i pořadové číslo segmentu, kde byl snímek zhotoven. Procentické zastoupení jednotlivých druhů v příslušném snímku bylo určováno podle Braun-Blanquetovy stupnice pokryvnosti a početnosti následujícím způsobem:

- 5 - pokryvnost 75-100 %
- 4 - pokryvnost 50-75 %
- 3 - pokryvnost 25-50 %
- 2 - pokryvnost 5-25 %
- 1 - pokryvnost pod 5 %, dosti hojně až roztroušeně
- + - pokryvnost zanedbatelná, roztroušeně
- r - ojedinele

ad 8. 2) Charakteristika segmentů

Podává základní informace o rozšíření, velikosti a stavu přírodních, ale i silně člověkem narušených či vytvořených biotopů. Při charakteristice segmentů se udávají tyto následující údaje:

Kód biotopu - kód mapovaného biotopu uvedeného v *Katalogu biotopů* (GUTH 2002).

Pořadové číslo segmentu - jedinečné číselné ohodnocení segmentu. Každý segment má své pořadové číslo.

Způsob zakresu segmentu - metodika rozlišuje tři základní velikosti zakreslených segmentů.

P = polygon, tj. segment o ploše větší než cca 2500 m² (50 x 50 m)

L = linie, tj. segment, jehož jeden rozměr nedosahuje 50 m a druhý tuto délku naopak překračuje

B = bod, tj. segment o ploše cca 25 až 2500 m² (včetně liniových porostů v délce od cca 5 do 50 m)

Velikost segmentu - tento údaj se zapisuje pouze u bodových (B) a liniových (L) segmentů, kde je nezbytné odhadnout velikost plochy segmentu; nezapisuje se pro polygony (P), kde se plocha zjišťuje digitalizací. U bodů se zapisuje plocha v metrech čtverečných a u linií průměrná šířka (nikoliv délka, ta se zjistí digitalizací) v metrech.

Stejnorodost segmentu - poukazuje na vegetační složení mapovaného segmentu. Metodika rozlišuje tři typy:

J - jednoduchá struktura, segment je tvořen jedním typem biotopu

M - první člen tzv. mozaiky (mozaika - vegetace segmentu je složena z mozaikovitě se prolínajících biotopů). Prvním členem mozaiky je zpravidla plošně nejrozsáhlejší biotop, při rovnosti podílů „ochranářsky významnější“ biotop.

(**Md**) - mozaika, „další člen“ (druhý, třetí, ...)

Věková struktura lesního porostu - zapisuje se základní věková struktura porostu, tj.:

P - porosty věkově různorodé, s věkovou strukturou blízkou přirozenému stavu

Q - porosty částečně věkově diferencované, kdy převažuje jeden věkový stupeň (kulturního původu), ale je doplněn poměrně pestrou věkovou strukturou ostatních jedinců; také převážně stejnověké, výskově málo diferencované porosty s málo strukturovanou nebo jen nesouvislou dolní etáží.

R - věkově různorodá mozaika několika stejnověkových porostů navzájem odlišných (např. kotlíky, apod. - taková skutečnost se uvede do poznámky).

S - věkově stejnorodé porosty

Reprezentativnost - určuje se pouze u přírodních biotopů a to následovně:

A - porost v segmentu z hlediska fyziognomie, přítomnosti diagnostických druhů i z hlediska dalších charakteristik plně odpovídá popisu v *Katalogu biotopů* (GUTH 2002)

B - buď je reprezentativnost snížena (mírnou degradací nebo např. výskytem na okraji areálu) nebo porost v segmentu vykazuje mírnou tendenci k jiné mapovací jednotce

C - jako B, ale ve větší míře

D - porost v segmentu není reprezentativní zejména z důvodu silné degradace, popřípadě hojného výskytu invazních, expanzivních a jiných cizorodých druhů, popř. dalších vlivů, které zásadně narušují strukturu nebo funkci ekosystému. Přitom ještě je možné zařazení k danému typu - tj. je stále ještě přítomen dostatečný počet diagnostických druhů a také stanoviště (ekotop) odpovídá.

Zachovalost - jedná se o stav z hlediska ochrany přírody. Metodika rozlišuje tři stavy zachovalosti:

A - pokud je současný stav výborný (optimální stav z hlediska ochrany přírody), nebo stav je dobrý (uspokojivý) a vyhlídky (předpoklady dalšího vývoje bez řízené péče) jsou výborné

B - buď současný stav je uspokojivý a vyhlídky jsou dobré, nebo stav je uspokojivý, vyhlídky nepříznivé a možnost obnovy snadná a efektivní, nebo stav je nepříznivý, vyhlídky výborné a možnost obnovy snadná a efektivní (nebo alespoň reálně možná), anebo stav je nepříznivý, vyhlídky dobré přitom možnost obnovy snadná a efektivní.

C - všechny ostatní kombinace.

Poznámka - poznámka má být uvedena u naprosté většiny segmentů přírodních biotopů. Do poznámky se zapisují zejména:

a) dominantní druh (-y)

b) výskyt invazních a expanzivních druhů

c) klasifikace vegetace do fytoecologických jednotek (obvykle podsvazů nebo asociací)

d) konkrétní významné antropogenní vlivy

e) výskyt ohrožených, zvláště chráněných nebo jinak významných druhů

f) další informace

g) jiné informace (např. specifická fyziognomie, variabilita biotopu v rámci jednoho segmentu apod.), které doplní charakteristiku segmentu

Body a, b, e, a f se při podrobném mapování programu Natura 2000 zaznamenávají povinně.

ad 8. 3) Fotodokumentace

Všechny barevné fotografie jsem pořídil mechanickou zrcadlovkou NIKON FG-20 na negativ značky *Konica* s citlivostí ISO 200. Pozitivy fotografovaných biotopů jsou o rozměrech 13 x 18 cm, fotografie významných taxonů mají standardní rozměr 9 x 13 cm. Seznam fotografií je členěn do těchto bodů:

- pořadové číslo fotografie
- popis lokalizace (číslo segmentu, popř. slovní popis)
- popis objektu
- jméno autora
- datum snímku

4. Vlastní práce

4. 1. Registrace významného krajinného prvku

Městský úřad Dobruška - odbor životního prostředí
náměstí F. L. Věka 11, 518 01 Dobruška
Tel. 494621101, fax. 494623095, e-mail: mesto@dobruska.cz

Viz. rozdělovník

Č.j.: ŽP 549/03 -246.4
Skart z.: V/5

Vyřizuje:

V Dobrušce

O z n á m e n í

Městský úřad Dobruška, dle zákona č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, odbor životního prostředí, jako příslušný státní orgán ochrany přírody a krajiny, podle § 76 odst. 2) písm. a) zákona 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon), oznamuje z hlediska ochrany přírody, podle § 6 zákona, že provede registraci

Významného krajinného prvku
(dále jen VKP)

C h l u m u D o b r u š k y

<i>v k. ú. Měličany u Dobrušky</i>	Parcela	kultura	výměra	vlastník
	209	lesní pozemek	324952	(1)
	217/1	lesní pozemek	169508	(1)
	219/1	lesní pozemek	108839	(1)
	219/2	lesní pozemek	13696	(1)
	219/3	lesní pozemek	110830	(1)
	219/4	lesní pozemek	2061	(1)
	219/5	lesní pozemek	20828	(1)
	219/6	ostatní plocha	2276	(1)
	219/7	ostatní plocha	1414	(1)
	219/8	ostatní plocha	454	(1)
	220	lesní pozemek	158893	(1)
	221	lesní pozemek	176696	(1)
	222	lesní pozemek	275550	(1)
	223/1	ostatní plocha	21177	(1)
	223/2	ostatní plocha	522	(1)
	223/3	ostatní plocha	298	(1)
	224	lesní pozemek	21731	(1)
	225	lesní pozemek	2442	(1)
	226	lesní pozemek	4467	(1)
	227	ostatní plocha	849	(1)
	228	lesní pozemek	8693	(1)
	235/2	ostatní plocha	122	(2)
	236	lesní pozemek	3913	(3)
	238	lesní pozemek	20868	(3)

239	lesní pozemek	109321	(1)
240	lesní pozemek	100357	(1)
241	lesní pozemek	168039	(1)
242	ostatní plocha	313	(1)
243	lesní pozemek	16991	(1)
244	lesní pozemek	4465	(4)
387	ostatní plocha	575	(1)
389	ostatní plocha	4496	(4)
390	ostatní plocha	791	(4)
391/1	ostatní plocha	6596	(1)
416	vodní plocha	5780	(5)
417	vodní plocha	399	(1)
<i>v k. ú. Semechnice</i>			
847/1	travní porost	5616	(1)
884	travní porost	263	(1)
886	travní porost	8571	(1)
887/1	travní porost	5779	(1)
887/3	vodní plocha	1013	(6)
890	lesní pozemek	34204	(1)
891/1	lesní pozemek	1937	(6)
891/2	lesní pozemek	3643	(6)
891/3	ostatní plocha	1387	(7)
891/4	travní porost	5624	(11)
891/5	lesní pozemek	4974	(7)
891/6	lesní pozemek	1082	(6)
893	nevidováno	604	(1)
894/3	nevidováno	996	(19)
894/4	travní porost	2186	(9)
902	orná půda	1133	(9)
903/1	lesní pozemek	8363	(9)
903/2	lesní pozemek	4146	(10)
903/3	lesní pozemek	1672	(8)
903/4	lesní pozemek	5329	(10)
903/5	lesní pozemek	1900	(10)
904	lesní pozemek	18217	(12)
906	lesní pozemek	20587	(3)
908	orná půda	69021	(13)
909	orná půda	22785	(13)
912	lesní pozemek	21681	(13)
913	lesní pozemek	10625	(14)
915	orná půda	603	(15)
916/1	orná půda	34895	(15)
917	lesní pozemek	17526	(15)
918	lesní pozemek	13639	(16)
923/2	orná půda	7023	(1)
923/5	ostatní plocha	554	(1)
924	lesní pozemek	10020	(17)
925	lesní pozemek	5471	(1)
928	lesní pozemek	14331	(1)
929	lesní pozemek	79022	(18)
930	travní porost	6327	(14)
1128	orná půda	2367	(18)

seznam vlastníků:

- (1) Colloredo-Mansfeldová Kristina; Zámecká 5, Opočno
- (2) Jechová Renata; Domašínská 989, Dobruška

(3)	Lesy České republiky; s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové	
(4)	Město Dobruška; F.L. Věka 11, Dobruška	
(5)	Povodí Labe, s. p.; Víta Nejedlého 951 Hradec Králové 3	
(6)	Valášek Jaroslav; Semechnice 85	(1/4)
	Valášková Alena; Semechnice 85	(1/4)
	Valášek Jaroslav a Alena; Semechnice 85	(2/4)
(7)	Pavlík Jan; Zboží u Dvora Králové	(1/2)
	Pavlíková Marie; Zboží u Dvora Králové	(1/2)
(8)	Pavlík Jan; Zboží u Dvora Králové	
(9)	Rathouská Marie; Pohoří 64	
(10)	Rejchrtová Marie; Semechnice 141	(1/2)
	Rejchrt Josef a Marie; Semechnice 141	(1/2)
(11)	Příbyl Miroslav; Semechnice 76	
(12)	Valtera Milan; Pulice 4, Dobruška	
(13)	Suková Marie; Semechnice 49	
(14)	Dohnalová Miroslava; Semechnice 51	
(15)	Chalupná Jana; Semechnice 38	
(16)	Vernerová Miroslava Ing.; Semechnice 46	
(17)	Vaněk Václav; Semechnice 105	
(18)	obec Semechnice	
(19)	Jarkovská Marie; Náchodská 56, Červený Kostelec	(1/2)
	Preclíková Marie; Náchodská 56, Červený Kostelec	(1/4)

VKP č. 76 - **Chlum u Dobrušky** - lesní komplex rozkládající se 1 km jv. od Dobrušky s pestrým spektrem lesních společenstev a lučních enkláv. Z ohrožených druhů rostlin zde roste např. vstavač nachový, okrotice bílá, medovník meduňkolistý, lilie zlatohlavá, a další.

Zdůvodnění registrace:

Lesní komplex s pestrým spektrem lesních společenstev a lučních enkláv, které se ještě místy dochovaly v dobrém stavu. Jedná se především o porosty hercynských dubohabřin a o fragmenty středoevropských bazifilních teplomilných doubrav a jejich suchých bylinných lemů, které dosud hostí nemalé množství rostlinných taxonů uvedených v *Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR*.

Středoevropské bazifilní teplomilné doubravy jsou mj. prioritními stanovišti evropského programu Natura 2000, ke kterému se Česká republika zavázala se svým vstupem do Evropské unie a podle směrnice 92/43 EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin z roku 1992 a usnesením výboru Bernské úmluvy podléhají zájmu a ochraně evropského společenství.

VKP *Chlum* je také propojen na navrhovaný lokální územní systém ekologické stability. Vytváří tzv. krajinné biocentrum, které svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci jak přírodě blízkých ekosystémů tak i vzácných druhů organismů.

VKP *Chlum* lze z floristického hlediska zařadit mezi nejbohatší lokality celého Podorlicka. Z chráněných druhů zde roste např. vstavač nachový, okrotice bílá, medovník meduňkolistý, lilie zlatohlavá, a další.

Vymezení významného krajinného prvku je vyznačeno v dokumentaci, která obsahuje evidenční list s údaji a zákresy VKP v mapových podkladech (1 : 2880).

Do dokumentace lze nahlédnout v úřední dny (pondělí a středa) na odboru životního prostředí městského úřadu v Dobrušce, kde Vás na požádání seznámíme podrobněji s důvodem registrace.

Poučení:

1. Dle ustanovení §4 odst. 2 zák. č. 114/92 Sb. jsou významné krajinné prvky chráněny před poškozováním a ničením. Využívat je lze pouze tak, aby nebyla narušena jejich struktura a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich funkce. Ke všem zásahům do VKP, které by mohly vést k poškození nebo zničení funkce je nutný souhlas odboru životního prostředí Městského úřadu Dobruška.
2. Rušivými zásahy se rozumí zejména: zásah do vodního režimu, úprava vodního toku, svévolné narušování vegetačního krytu. Nepovolené zásahy do VKP mohou být postihovány ve znění § 86 až 88 citovaného zákona jako přestupek.

3. Dle ustanovení § 6 odst. 3 zák. č. 114/92 Sb. mohou vlastníci dotčených pozemků vznést k registraci VKP písemné výhrady **a to do 30 dnů od doručení tohoto oznámení.**

Na vědomí:

1. Agentura ochrany přírody Pardubice
2. Colloredo-Mansfeldová Kristina; Zámecká 5, Opočno
3. Jechová Renata; Domašínská 989, Dobruška
4. Lesy České republiky; s.p., Přemyslova 1106, Hradec Králové
5. Město Dobruška; F.L. Věka 11, Dobruška
6. Povodí Labe, státní podnik; Víta Nejedlého 951 Hradec Králové 3
7. Valášek Jaroslav; Semechnice 85
8. Valášková Alena; Semechnice 85
9. Valášek Jaroslav a Alena; Semechnice 85
10. Pavlík Jan; Zboží u Dvora Králové
11. Pavlíková Marie; Zboží u Dvora Králové
12. Pavlík Jan a Pavlíková Marie; Zboží u Dvora Králové
10. Rathouská Marie; Pohoří 64
11. Rejchrtová Marie; Semechnice 141
12. Rejchrt Josef a Marie; Semechnice 141
13. Příbyl Miroslav; Semechnice 76
14. Valtera Milan; Pulice 4, Dobruška
15. Suková Marie; Semechnice 49
16. Dohnalová Miroslava; Semechnice 51
17. Chalupná Jana; Semechnice 38
18. Vernerová Miroslava Ing.; Semechnice 46
19. Vaněk Václav; Semechnice 105
20. obec Semechnice
21. Jarkovská Marie; Náchodská 56, Červený Kostelec
22. Preclíková Marie; Náchodská 56, Červený Kostelec

4. 2. Výčet mapovaných biotopů

V mapovaném území bylo evidováno celkem 16 přirozených a 8 člověkem silně ovlivněných nebo vytvořených biotopů (z toho 5 přírodních stanovišť podléhá zájmu evropského společenství* a 2 přírodní stanoviště jsou dokonce považována za prioritní stanoviště**).

MI.1 Rákosiny eutrofních stojatých vod

Rákosiny eutrofních stojatých vod s dominantním porostem rákosu obecného (*Phragmites australis*) byly mapovány při východním okraji lesa v terénní sníženině pod Mlýnským potokem v zastoupení asociace (dále jen as.) *Phragmitetum communis* svazu (dále jen sv.) *Phragmition communis*. V těchto porostech se kromě diagnostických druhů biotopu (*Alisma plantago-aquatica*, *Calystegia sepium*, *Galium palustre*, *Lycopus europaeus*, *Scutellaria galericulata*) objevují mj. i druhy přesahující z přilehlých fragmentů vlhkých pcháčových luk (např. *Cirsium oleraceum*, *Lychnis flos-cuculi* a další).

MI.5 Pobřežní vegetace potoků

Pobřežní vegetace potoků (sv. *Sparganio-Glycerion fluitantis*) byla fragmentárně mapována na štěrkových náplavech Zlatého potoka. Tento přirozený biotop, je zde potlačován invazí netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*).

TI.1 Mezofilní ovsíkové louky*

Mezofilní ovsíkové louky se v mapovaném území dochovaly již jen sporadicky, tvoří mozaiku s aluviálními psárkovými a intenzivně obhospodařovanými loukami, kde poukazují na bohatost původní přirozenější vegetace. Významnější porosty ovsíkových luk v zastoupení as. *Arrhenatheretum elatioris* sv. *Arrhenatherion elatioris* se vyskytují převážně na extenzivně obhospodařovaných loukách při severovýchodním svahu v údolní nivě Zlatého potoka, které zaniknou při výstavbě vodní nádrže Měčany (viz. kapitola 5. 9. Diskuse). Registroval jsem je pouze ve 3 segmentech (nejkvalitnější v s. 184 hodnocené stupni reprezentativnosti i zachovalosti B).

TI.4 Aluviální psárkové louky

Porosty aluviálních psárkových luk as. *Alopecuretum pratensis* sv. *Alopecurion pratensis* se vyskytují roztroušeně v nivě Zlatého potoka.

TI.5 Vlhké pcháčové louky

Druhově velmi bohaté pcháčové louky (as. *Cirsietum rivularis* podsv. *Calthenion palustris*) se vyskytují při severním svahu pod lesním komplexem hned vedle hájovny v s. 185. Výraznou dominantu zde tvoří ohrožený a zákonem chráněný upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), který se zde dosud vyskytuje v několika stech exemplářích. Ochuzené porosty pcháčových luk se vyskytují mozaikovitě při lesních lemech severovýchodních svahů v místech s vyšší hladinou podzemní vody.

TI.6 Vlhká tužebníková lada*

Tužebníková lada v zastoupení as. *Filipendulo-Geranium palustris* podsv. *Filipendulion*, tvoří v mapovaném území mozaiku s vlhkými pcháčovými loukami. Vyskytují se především v zónaci pcháčových luk navazujících na rákosiny při východním svahu lesního komplexu. Ojedinele se vyskytují na neobhospodařovaných místech ve vlastním *Chlumu* (často v liniích při vlhkých lesních cestách).

TI.10 Vegetace vlhkých narušovaných půd

Vegetace vlhkých narušovaných půd as. *Juncetum effusi* sv. *Potentillion anserinae* s dominantním sadcem konopáčem (*Eupatorium cannabinum*), sítinou rozkladitou (*Juncus effusus*) a mátou dlouholistou (*Mentha longifolia*) byla mapována ve vlastním *Chlumu* při hřebenové cestě hned u vodojemu.

T3.4D Širokolisté suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce*

Širokolistý suchý trávník bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce (sv. *Bromion erecti*) s dominantním sverepem vzpřímeným (*Bromus erectus*) byl mapován při jižním svahu vlastního *Chlumu*, kde je pravidelně jednou ročně kosený. Další zapojené až mezernaté druhově velmi bohaté širokolisté suché trávníky lemují v přerušovaných úzkých liniích jihozápadní část lesa (podél cesty Dobruška-Podchlumí), kde velmi často tvoří mozaiku s mezofilními bylinnými lemy. Do těchto sekundárních maloplošných suchých trávníků expandují dřeviny z přilehlých mezofilních křovin a lesních pláští. Jedná se především o porosty trnky obecné (*Prunus spinosa*), růže

šípkové (*Rosa canina*) a dubu zimního (*Quercus petraea*). Širokolisté suché trávníky spolu se suchými bylinnými lemy patří bezesporu k nejkvalitnějším a druhově nejbohatším porostům celého zájmového území.

T4.1 Suché bylinné lemy

Suché bylinné lemy v zastoupení as. *Peucedanetum cervariae* sv. *Geranion sanguinei* se v území dochovaly již jen na malých plochách a to především v lesních světlinách středoevropských bazifilních teplomilných doubrav na jižně a jihozápadně exponovaných opukových stráních, kde tvoří mozaiku s mezofilními bylinnými lemy. I přesto, že do těchto lesních světlin s lemovou vegetací přistupují a jsou vysazovány smrkové porosty, až dosud se zde vyskytují druhy, které jsou v celém Podorlicku (*Chlum* spadá do fytogeografické oblasti mezofytika, fyt. okruhu 60. Orlické opuky) již velmi vzácné.

T4.2 Mezofilní bylinné lemy

Mezofilní bylinné lemy jsou v území VKP značně rozšířeny. V lemech hercynských dubohabřin a mezofilních křovin převládá as. *Trifolium medii-Melampyretum nemorosi* sv. *Trifolium medii* s dominantním černýšem hajním (*Melampyrum nemorosum*) a jetelem prostředním (*Trifolium medium*). Při vlhkých lesních cestách, pasekách a ojediněle v mezofilních křovinách se naopak vyvinula as. *Vicetium sylvaticae* s dom. vikví lesní (*Vicia sylvatica*). Mezofilní bylinné lemy tvoří také velmi často mozaiku se širokolistými suchými trávníky, kde se nejčastěji uplatňují řepík lékařský (*Agrimonia eupatoria*), kozinec sladkolistý (*Astragalus glycyphyllos*), klinopád obecný (*Clinopodium vulgare*), čilimník nízký (*Chamaecytisus supinus*) a kručinka barvířská (*Genista tinctoria*).

K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny

Vysoké mezofilní křoviny (as. *Pruno-Ligustretum* sv. *Berberidion*) s dominantí slivoní trnkou (*Prunus spinosa*) a místy i růží šípkovou (*Rosa canina*) lemují v přerušovaných liniích především jihozápadní a jižní svah lesa (při cestě Dobruška-Podchlumí), kde vytváří přirozenou hranici mezi lesem a suchými trávníky s prvky mezofilních bylinných lemů, jejichž rostlinné druhy se právě nejčastěji vyskytují ve světlých a suchých okrajích těchto mezofilních křovin. Další porosty trnkových mezofilních křovin se objevují v lesních lemech jihozápadního svahu, kde oddělují lesní okraj od intenzivně obhospodařovaných polí. Křoviny s dominantním ptačím zobem obecným (*Ligustrum vulgare*), se ojediněle objevují při jihovýchodním svahu lesa, kde rozlišují lesní lem středoevropských bazifilních teplomilných doubrav od turistické stezky Dobruška-Podchlumí. V segmentu 145 jsem je hodnotil nejvyšším stupněm reprezentativnosti A, většinou jsou v území pěkně vyvinuté a hodnocené stupni reprezentativnosti i zachovalosti B.

L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy**

Poměrně reprezentativní (B) údolní jasanovo-olšový luh (as. *Pruno-Fraxinetum* sv. *Alnion incanae*) s dominantní olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) se vyskytuje především v terénní sníženině pod Mlýnským potokem při západním okraji lesa, kde v zonaci navazuje na rákosiny a na fragmenty vlhkých pcháčových luk.

Sušší typ jasanovo-olšového luhu s dočasně zbahnělými půdami byl mapován při levém břehu Zlatého potoka ca 200 m nad příměstským táborem (zde významná lokalita *Isopyrum thalictroides*).

L3.1 Hercynské dubohabřiny*

Hercynské dubohabřiny (převážně as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* sv. *Carpinion*) se jako přirozený typ lesa vyskytují ve vrcholových partiích, na plošinách a mírných svazích se sev., sz. a jz. orientací. V minulosti byly tyto porosty silně narušeny těžbou a převážná část byla nahrazena jehličnatými (zejména smrkovými a borovými) monokulturami (tento stav platí téměř pro celé území VKP), ve kterých se dnes již nenachází téměř žádná ochránářsky cenná vegetace. Na původní bohatství hercynských dubohabřin poukazují lokálně zachovalé porosty, které až dosud nebyly zasaženy výsadbou jehličnatých monokultur a na jaře před olistěním stromů se v nich vyvíjí nápadný aspekt se sasankou hajní (*Anemone nemorosa*) a jaterníkem podléškou (*Hepatica nobilis*). Tyto alespoň zčásti zachovalé porosty jsou dnes také hlavním těžištěm výskytu ohroženého a zákonem chráněného medovníku meduňkolistého (*Melittis melissophyllum*), který se zde vyskytuje v několika desítkách exemplářů.

V porostech hercynských dubohabřin kolísá hlavní podíl dřevin od čistě dubových (jv. svah) k porostům s přimíšeným habrem obecným (j. a sv. svah).

L5.3 Vápnomilné bučiny*

Rozvolněné vápnomilné bučiny as. *Cephalanthero-Fagetum* podsv. *Cephalanthero-Fagenion* se vyskytují na opukovém svahu s jihovýchodní expozicí. Ve středně zapojeném bylinném patře se kromě diagnostických druhů

biotopu (zejm. *Cephalanthera damasonium*, *Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*) objevují i druhy z přilehlých teplomilných doubrav a dubohabřin (*Poa nemoralis* aj.).

L6.4 Středoevropské bazifilní teplomilné doubravy**

Jako přirozený lesní typ byly středoevropské bazifilní teplomilné doubravy (které jsou mj. prioritními stanovišti evropského programu Natura 2000 a podle směrnice 92/43 EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, z roku 1992 a usnesením výboru Bernské úmluvy podléhají zájmu a ochraně evropského společenství) poměrně hojně rozšířeny na plošinách a mírných svazích s jz., j. a jv. orientací. Poukazují na to druhy teplomilných doubrav, rostoucí na pasekách, světlinách a v podrostech smrkových monokultur. Zčásti zachovalé porosty (na *Chlumu* především poněkud degradovaná as. *Potentillo albae-Quercetum* sv. *Quercion petraeae*) s dominantním dubem letním (*Quercus robur*) ve stromové patře, krušinou olšovou (*Frangula alnus*) v keřové patře a válečkou prapořitou (*Brachypodium pinnatum*) v bylinné patře se dnes nacházejí již jen ve fragmentech na příhodných stanovištích výše zmíněných svahů, které dosud nebyly zdecimovány výsadbou jehličnanů. I v těchto zbytcích teplomilných doubrav se však stále vyskytují druhy, které jsou dnes již uvedeny v *Červeném seznamu* a zasluhují ochranu.

L7.1 Suché acidofilní doubravy

Suché acidofilní doubravy se dnes vyskytují už pouze v menších porostech na plošinách vrcholových partiích *Chlumu*, kde jsou negativně potlačovány výsadbou smrkových monokultur.

X2 Intenzivně obhospodařovaná pole

Intenzivně obhospodařovaná pole kukuřice a obilovin obklopují jz. a j. svah *Chlumu*, kde se ještě dnes v polních okrajích při cestě Dobruška-Semechnice pravidelně vyskytují silně ohrožený hlaváček letní (*Adonis aestivalis*) a ve východních Čechách vyžadující pozornost ostrožka stračka (*Consolida regalis*).

X5 Intenzivně obhospodařované louky

Rozsáhlé, druhově chudé 2-3 x do roka sečené louky jsou intenzivně využívány zejména při sev. a jv. svahu lesního komplexu, kde na původní floristicky bohatší společenstva poukazují lokálně zachovalé porosty ovsíkových luk.

X6 Antropogenní plochy se sporadickou vegetací mimo sídla

V mapovaném území ojediněle evidovány zpevněné lesní cesty bez vegetace. Na vrcholové plošině při sz. svahu je umístěn vodohospodářský objekt, který je zdrojem užitkové a pitné vody přilehlého města Dobrušky.

X7 Ruderální bylinná vegetace mimo sídla

Ruderální bylinná vegetace mimo sídla se vyskytuje roztroušeně v menších plochách po celém mapovaném území při lesních cestách a na člověkem ruderalizovaných plochách, tj. zejména na svožených kupách zeminy a kamenné drtě. Ruderálními druhy jsou však nejvíce postiženy segmenty štěrkových náplavů v korytě Zlatého potoka, kde se již po několik let exponenciálně rozrůstá silně expanzivní netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a vytlačuje tak ostatní přirozenou vegetaci, která nenachází pod mohutnými rostlinami prostor pro svůj zdárný vývoj.

X9A Lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami

Výsadby smrkových a částečně i borových monokultur dnes značně převládají v celém mapovaném území. Tento cílený zásah do krajiny, vedl k podstatnému snížení biodiverzity a ochuzení původních ekosystémů.

X10 Paseky s podrostem původního lesa

Paseky s podrostem původního lesa jsou mozaikovitě rozšířeny v celém území VKP a jsou většinou osázeny původními dřevinami, zejména dubem letním (*Quercus robur*).

X11 Paseky s nitrofilní vegetací

Paseky s nitrofilní vegetací jsou v lesním komplexu značně rozšířeny. Vznikají po vytěžení nepůvodních jehličnanů a jsou jimi i znovu osazovány. Na části z nich bylo zaznamenáno odstraňování bylinného patra.

X13 Nelesní stromové výsadby mimo sídla

V území mapována třešňová alej s mozaikou ovsíkových luk.

4. 3. Popis vlivů a činností na lokalitě a v jejím bezprostředním okolí

Kód	Název	Výčet ovlivněných segmentů	Vliv	Intenzita	Poznámka
101	Modifikace pěstebních postupů	1) 80 2) 100 3) 130	1) 0 2) 0 3) 0	1) B 2) B 3) B	1) Pravidelná změna kultur. Letos ostropestřec mariánský, před rokem kukuřice. 2) Pravidelná změna kultur. Letos kukuřice, před rokem obilí. 3) Pravidelná změna kultur. Letos obilí, před rokem kukuřice.
102	Sečení	1) 128, 129 2) 144	1) + 2) +	1) C 2) B	1) 1 x ročně širokolisté suché trávníky. 2) 2 x ročně ovsíková louka.
110	Používání pesticidů	80, 100, 130	-	B	Dávka pesticidů používána k ošetření kultur na intenzivně obhospodařovaných polích.
120	Hnojení	-	-	B	Zaznamenáno pravidelné hnojení na intenzivně obhospodařovaných loukách při severních a severovýchodních svazích <i>Chlumu</i> .
140	Pastva	144	0	A	Soukromá pěstrosí farma.
151	Odstraňování křovišť	1) 93 2) 112 3) 142	1) + 2) 0 3) +	1) A 2) C 3) B	1) Prořezávky křovin (zejména trnky a hlohu) expandujících do prosvětlené strážky s ochrannýsky cennou vegetací. Viz. kapitola 4. 6. <i>Zranitelnost</i> . 2) Průřez křovin (zejména trnky, svídy a jilmu habrolistého) z ekotonu lesa lemujícího polní cestu. 3) Prořezávka ekotonových křovin (zejména trnky, svídy a babyky) lemujících luční cestu.
161	Znovuosazování vykácených ploch	21, 39, 65, 76, 113, 115, 120, 121, 139, 151, 159, 177, 182	+ až -	B-C	Znovuosazovány téměř všechny vykácené plochy (na <i>Chlumu</i> zaznamenány i holiny bez vysázených sazenic). K výsadbě používán hlavně smrk ztepilý, borovice lesní, modřín opadavý a dub letní, méně jedle bělokorá. Ojediněle se vysazuje buk lesní a lípa srdčitá. Evidována i vý-

					sadba nepův. dřevin - viz. kód 974 <i>genetické znečištění</i> . Podrobnější zhodnocení vlivu v kapitole 4. 6. <i>Zranitelnost</i> .
164	Kácení lesů	17, 21, 38, 39, 113, 139, 151, 159, 177, 182	+ až -	C	Káceny jsou především plochy osázené nepůvodními dřevinami. Po vykácení následuje rychlé osázení vykácených ploch převážně dřevinami na <i>Chlumu</i> nepůvodními. Viz. kód 161 <i>znovuosazování vykácených ploch</i> .
165	Odstraňování podrostu	1) 36, 76, 113 2) 86, 174 3) 91, 99, 126, 154 4) 92	1) + 2) 0 3) + 4) +	1) A 2) C 3) A 4) B	1) Zaznamenáno ojedinělé vyžínání bylinného patra (zejména třtiny křovištní) z nitrofilních pasek. 2) Vyřezávání zmlazujících dřevin z lesních porostů (zejména jasanu ztepilého). 3) Prořezávky zmlazujících dřevin z lesních porostů (zejména jasanu, břízy, javoru, lípy a dubu). 4) Prořezávka jasanu zmlazujícího do lesního porostu ze stromového patra.
170	Chov hospodářských zvířat	144	0	C	Soukromá pěstrosí farma.
241	Sběr hmyzu	-	0 až -	C	<i>Chlum</i> je navštěvován amatérskými entomology, kteří zejména v lesním komplexu a na výslunných keřnatých stráních při jz. svahu odchyťávají atraktivní druhy (např. batolec duhový, bělopásek dvouřadý, otakárek fenyklový, cikáda chlumní atd.). Další informace o výskytu živočichů v kapitole 4. 5. <i>Výskyt živočichů</i> .
244	Jiné zásahy do fauny	-	+	A	Celoplošná vakcinace proti vzteklině lišky.
421	Skládky domovního odpadu	1, 24, 29	-	B	Příležitostné skládky domovního odpadu a stavebního materiálu v okrajových částech lesa.
501	Turistické stezky a lesní cesty	-	-	A	Prés hřbet <i>Chlumu</i> vede turistická stezka Dobruška-Podchlumí. V lesním komplexu je mnoho lesních cest, které zapříčiňují roztrhání (fragmentaci) areálu, což

					vede k celkovému snížení plochy přirozených biotopů a jejich následnému ochuzování. Snadnější přístup invazních druhů do lesního komplexu.
609	Tábořiště	179	-	A	Letní tábořiště v nivě Zlatého potoka.
622	Pěší turistika, jízda na koni a nemotorizovaných vozidlech	-	-	B	Území <i>Chlumu</i> je pravidelně turisticky navštěvováno. Nejoblíbenější je cykloturistika, pěší turistika a jízda na koni.
626	Běh na lyžích	-	0	C	Turistické a lesní cesty jsou v zimním období využívány k běhu na lyžích.
900	Eroze	-	-	B	Erozi jsou víceméně postiženy všechny segmenty ležící na prudkých svazích lesního komplexu.
952	Eutrofizace	156,	-	A	Olišový luh s nadměrným přísunem minerálních živin (zejména dusíku), což způsobuje expanzi nitrofilních druhů, které potlačují původní vegetaci. Zde se jedná především o kopřivu dvoudomou.
953	Okyselování	-	-	A-B (C)	V území dochází k určité diferencované degradaci a okyselování asi ve všech segmentech hlavně v souvislosti se změnou stromového patra porostů ve prospěch jehličnanů.
954	Invaze druhů	17, 85, 132, 136, 140, 163, 167	-	B-C	Invazí nepůvodních druhů jsou dnes postiženy již téměř všechny segmenty. Více pochopitelně ty, v nichž bylo vlivem změny stromového patra většinou ve prospěch jehličnanů pozměněno - okyseleno, degradováno, zamokřeno apod. - stanoviště. Zde uvádím pouze příklady více postižených segmentů. Z invazních druhů se nejvíce uplatňuje netýkavka malokvětá a žláznatá. Viz. kapitola 9. <i>Zranitelnost</i> .
972	Poloparazitismus	48, 68, 106, 118, 122, 123, 126, 155, 168	-	A-B	Zaznamenáno zhoršování zdravotního stavu jedle bělokore poloparazitickým jmelím bílým jedlovým.
974	Genetické znečištění	14, 36, 46, 48, 106, 111,	-	C	Území je geneticky znečiš-

		125			těno zejména výsadbou nepůvodních druhů dřevin – <i>Castanea sativa</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Pinus strobus</i> , <i>Pseudotsuga menziesii</i> , <i>Quercus rubra</i> aj.
976	Poškození zvěří - okus	-	0	C	Porosty jsou okusem poškozovány pouze ojediněle. Stavby srnčí zvěře jsou normalizované.

4. 4. Výskyt významných taxonů vyšších rostlin

4. 4. 1. Výskyt významných taxonů vyšších rostlin ověřených mapováním v roce 2004

V hranaté závorce uvádím čísla vymapovaných segmentů, v nichž jsem příslušný druh evidoval, v kulaté závorce je pak uvedena jejich početnost, případně jsou připojeny obecnější poznámky.

- 1) *Abies alba* Mill. - jedle bělokora **C4a, (C3)**: [8 (cca 200), 10 (ca. 200), 12 (cca 4), 14 (ca. 60), 18 (cca 20), 44, 48, 53, 68 (8), 70, 71, 106, 117 (ca. 10), 118, 120, 122, 123, 126, 127, 132, 133, 138, 140, 143, 150, 155, 161 (cca 200), 165, 166, 167, 168 (cca 60), 172 (cca 20), 180 (cca 30), 182, 186 (cca 100), 187]. Pozn.: Jedle se u nás považuje vedle smrku, borovice, buku a dubu za produkčně významnou dřevinu, která má oproti nim řadu předností z hlediska vztahu k půdě. Zejména na těžkých ulehých a oglejených půdách za ní není rovnocenná náhrada. V současné době u nás i v téměř celé střední Evropě dochází k ústupu této dřeviny, a to v takovém rozsahu, že to vzbuzuje ty nejzávažnější obavy. Tento jev má navíc dlouhodobější charakter. Podle posudku Dvořákové a Vacka (DVOŘÁKOVÁ et VACEK 1986) by měla jedle bělokora v lesním komplexu *Chlum* odumřít do roku 2000. Převládající záp., jz. a sz. proudění sem ze zdrojů přináší relativně vysoké koncentrace imisí, které zejména na západní expozici vykonaly své dílo. Tento trend poškozování jedle bělokore a jejího následného odumírání zpomalilo přestavění teplárny v Dobrušce, která oproti staré má 3krát větší výkon, a tím se i 3krát zvýšil úlet plynných imisí. Současné stavy jedle bělokore v lesním komplexu *Chlum* jsou nejvíce ovlivňovány holosečným hospodařením, při kterém se dospělý jedinci ocitají na otevřených prostranstvích a jsou tak vystaveny souboru ekofyziologických faktorů. Odkryté stromy trpí náhlým odcloněním asimilačního ústrojí a zvýšeným pohybem vzduchu okolo korun (DVOŘÁKOVÁ et VACEK 1986). Ke zhoršování zdravotního stavu jedle přispívá i poškození jedinců poloparazitickým jmelím bílým jedlovým (*Viscum album* subsp. *abietis*), které z ní čerpá rozpuštěné minerální živiny a v její koruně tak vytváří značné porosty. V roce 1930 činil podíl jedle na *Chlumu* 32 %, r. 1980 18 % a r. 1986 již jen 12 %. V současnosti jsou porosty jedle díky jejím častým výsadbám ve smíšených porostech a pasekách a zakládáním školek s touto dřevinou normalizované.
- 2) *Acinus arvensis* subsp. *arvensis* - pamětník rolní pravý (**R4**): [29 (cca 15)].
- 3) *Adonis aestivalis* L. - hlaváček letní **C2, (C2)**: [83 (cca 10), 101 (cca 120)].
- 4) *Allium scorodoprasum* L. - česnek ořešec (**R4, Fy!**): [126].
- 5) *Anthemis arvensis* L. - rmen rolní (**C4**): [102].
- 6) *Anthericum ramosum* L. - bělozářka větvitá **C4a, (C4)**: [93 (cca 8)].
- 7) *Aquilegia vulgaris* L. - orlíček obecný **C3, (C4)**: [7 (cca 10), 84 (cca 20), 93 (cca 10), 95 (cca 5), 139 (cca 20), 140 (cca 5), 143].
- 8) *Arctium nemorosum* Lej. - lopuch hajní **C4a, (C4)**: [186]. Pozn.: Jistě i jinde, nebyl důsledněji evidován.
- 9) *Astrantia major* L. - jarmanka větší (**R4**): [7 (podél lesa do 30 ex.), 9 (pod lesem cca 40 ex.), 78, 163 (při lesní cestě cca 10 ex.), 174 (ev. desítky ex. při vlhké lesní cestě), 175 (cca 20), 180 (ev. desítky ex. při vlhké lesní cestě)].
- 10) *Brachypodium pinnatum* (L.) P. B. - válečka prapořitá (**R4**): [20, 21, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 62, 69, 70, 71, 73, 77, 85, 93, 96 - v místě výskytu tvoří vždy rozsáhlejší porosty].
- 11) *Bupleurum falcatum* L. - prorostlík srpovitý (**C3**): [93 (ev. desítky ex.)].
- 12) *Cardaminopsis halleri* (L.) Hayek - řeřišničník Hallerův (**R4**): [v aluviální psárkové louce vých. od segmentu č. 175].
- 13) *Carex leersiana* Rauschert - ostřice mnoholistá **C 4a, (A 2)**: [138]. Pozn.: Nález z *Chlumu* (doklad v herbáři Mgr. Hany Voškerušové), je jedním z prvních dokladů o znovuověření výskytu tohoto druhu ve v. Čechách, kde byl ještě nedávno (FALTYS 1995) považován za nezvěstný.
- 14) *Carex montana* L. - ostřice horská (**R3**): [126, 143 - v místě výskytu vždy roztroušeně].
- 15) *Carex pilosa* Scop. - ostřice chlupatá (**R4, Fy!**): [138 - ojedinělý výskyt]. Pozn.: V květeně Podorlicka je významným karpatským prvkem, který sem proniká především údolím T. Orlice a dosahuje tu západní hranice celkového areálu a jako mezní prvek zde zasluhuje ochrany. Jeho osamocené lokality je nutno zaznamenávat. Provází tu hlavně prosvětlené habrové doubravy i submontánní jedlobučiny na humózních, živinami bohatých půdách, kde lokálně tvoří i velkoplošné fytocenózy.
- 16) *Centaurea jacea* L. subsp. *oxylepis* (W. et Gr.) Hayek - chrpa luční ostroperá **C4a/E3, (C4), (R4, Fy!)**: [97, 105, 129 - v území vždy roztroušeně]. Pozn.: Je v květeně Podorlicka karpatským prvkem, donedávna spíše přehlíženým.

- 17) *Centaureum erythraea* Rafn. - zeměžluč okolíkatá **C4a, (C3)**: [84 (cca 40), 126 (cca 6), 151 (cca 4)].
- 18) *Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce - okrotice bílá **C3, (C3), §3, CITES**: [23 (1), 63 (cca 10), 91 (cca 5), 126, 127, 150, 154 - v místě výskytu vždy do 10 ex.].
- 19) *Chamaecytisus supinus* (L.) Link - čilimník nízký (**R4, Fy!**): [27, 93 (cca 15)]. Pozn.: Submediteránní druh. ČR prochází sev. hranice celkového areálu. Vyskytuje se tu od nížiny do podhůří ve dvou areálech - jihočeské a moravské související s rozšířením ve vých. Čechách (i regionu) až středním Polabí. V českém mezofytiku má těžiště výskytu na území našeho regionu ve f. o. Orlické opuky, Dolní Poorličí a pak ještě ve f. o. Litomyšlská pánev (SLAVÍK [ed.] 1995).
- 20) *Cirsium acaule* Scop. - pcháč bezlodyžný **C4a, (C4)**: [23 (3), 25 (8), 27].
- 21) *Cirsium pannonicum* (L. f.) Link - pcháč panonský **C3, (C2), (R1, Fy!)**: [93 (cca 20)]. Pozn.: Obligátní kalcifyt, subtermofilní druh. Ojedinelé lokality v našem regionu leží na vých. hranici rozšíření v Čechách (FIEDLER et VÁLEK 1975). Východněji udáván např. ještě od Holic (FALTYS 1985). Ze širšího regionu Podorlicka je znám jen z f. o. Orlické opuky - celkem uváděn jen asi ze 4 lokalit. Kromě *Chlumu* ještě i dnes s jistotou roste v PR *Zámělský borek*, další dvě lokality - u Kvasin a při silnici z Dobrušky k Domašínu (Hrobař in ROHLENA 1929, SITNÝ 1992) nutno prověřit.
- 22) *Cirsium rivulare* (Jacq.) All. - pcháč potoční (**R4, Fy!**): [185 (desítky ex.)]. Pozn.: V květeně regionu karpatský prvek na vých. hranici svého rozšíření.
- 23) *Consolida regalis* S. F. Gray - ostrožka stračka (**C4**): [101, 112].
- 24) *Corydalis intermedia* (L.) Mérat - dymnivka bobovitá **C4a, (C4)**: [179 - desítky jedinců v lískových křovinách při březích Zlatého potoka. Je druhem unikajícím pozornosti!].
- 25) *Daphne mezereum* L. - lýkovec jedovatý **C4a, (C4)**: [126, 127, 138, 140, 150, 151, 152, 154, 155, 186 - v mapovaném území poměrně hojný druh].
- 26) *Dianthus carthusianorum* L. subsp. *carthusianorum* L. - hvozdík kartouzek pravý (**C4**): [128 (ev. desítky ex.), 129 (stovky ex.)].
- 27) *Epipactis helleborine* (L.) Crantz subsp. *helleborine* - krušík široolistý pravý **C4a, CITES**: [70 (2), 72 (1), 119 (1), 143 (ev. desítky ex.), 150, 187].
- 28) *Filipendula vulgaris* Moench - tužebník obecný (**C4**): [22, 25, 27, 32 - v uvedených segmentech vždy v několika desítkách ex.].
- 29) *Gagea pratensis* (Pers.) Dum. - krívatec luční (**R4**): [79 - cca 10 jedinců v travnatém lemu vých. části segmentu].
- 30) *Galeobdolon luteum* Huds. - pitulník žlutý (**C4**): [175, 186].
- 31) *Galium boreale* L. subsp. *boreale* - svízel severní pravý **C4a, (C4)**: [27, 32, 71, 79, 95, 185 - v místech výskytu vytváří vždy souvislé porosty].
- 32) *Galium rotundifolium* L. - svízel okrouhlolistý (**C4**): [85 - ojedinelý výskyt].
- 33) *Geranium sanguineum* L. - kakost krvavý **C4a, (C3)**: [93 (ev. desítky ex.)].
- 34) *Hepatica nobilis* Schreber - jaterník podléška (**C4**): [126, 127, 138, 140, 148, 150, 152, 158, 168, 169, 170, 174, 178, 186 - jistě i v dalších segmentech].
- 35) *Hypericum montanum* L. - třezalka horská (**C3**): [91 (desítky ex.)].
- 36) *Inula conyzae* (Griesselich) Meikle - oman hnidák (**C4**): [84 (cca 10 ex.), 93 (ev. do deseti ex.), 152 (cca 15 ex.)].
- 37) *Inula salicina* L. subsp. *salicina* - oman vrcholový pravý **C4a, (C4)**: [145 (souvislý porost 3 x 1 m)].
- 38) *Isopyrum thalictroides* L. - zapalice žluťuchovitá **C4a, (C4)**: [84, 156 (ca. 5), 175 (ev. stovky ex.)].
- 39) *Knautia drymeia* Heuffel subsp. *drymeia* - chrastavec křovištní pravý **C4a, (C4), (R4, Fy!)**: [21 (5), 25 (3), 93 (ca. 5),]. Pozn.: V květeně Čech je karpatským prvkem, který se do sv. Čech rozšířil ze Slovenska a j. Moravy tzv. *Třebovskou branou*. V rámci Čech má největší koncentraci lokalit v našem regionu, lokality zde leží na sev. hranici celkového areálu. Nejzápadněji pronikl do údolí Vltavy j. Prahy. V poslední době neověřené lokality na Plzeňsku souvisí zřejmě s rozšířením druhu v Rakousku nebo Německu (NEUHÄUSLOVÁ-NOVOTNÁ et NEUHÄUSL 1968). Řada lokalit od nás v minulosti udáváného chrastavce lesního (*K. sylvatica* auct.) se vztahuje k tomuto druhu. Pravý, v ČR kriticky ohrožený, chrastavec lesní (*K. dipsacifolia* Kreutz.) v ČR roste pouze v jz. a středních Čechách a na jv. a vých. Moravě (Štěpánek in KUBÁT [ed.] 2002).
- 40) *Lathraea squamaria* L. subsp. *squamaria* - podbílek šupinatý pravý (**C4**): [156 (cca 20)].
- 41) *Lathyrus niger* (L.) Bernh. - hrachor černý (**R3**): [126, 138, 163].
- 42) *Leucojum vernum* L. - bledule jarní **C3, (C3), §3**: [156 (cca 10), 168 (cca 10), 175 (cca 10)].

- 43) *Lilium martagon* L. - lilie zlatohlavá **C4a, (C3), §3**: 91 (cca 5), 126, 138, 175, 177 (cca 20), 178 (cca 70) - jistě i v dalších segmentech; jeden z nejhojnějších ohrožených druhů v mapovaném území].
- 44) *Listera ovata* (L.) R. Br. - bradáček vejčitý **C4a, CITES**: 52 (1), 94 (1), 185 (ca. 10)].
- 45) *Lithospermum officinale* L. - kamejka lékařská **C2, (C2)**: 32 (5), 95 (4)].
- 46) *Loranthus europaeus* Jacq. - ochmet evropský **C4a, (C4)**: 79, 85, 170 - mapován vždy na vzrostlých dubech v několika jedincích].
- 47) *Melittis melissophyllum* L. - medovník meduňkolistý **C3, (C2), §3**: 93 (cca 5), 138 (desítky ex.)].
- 48) *Muscari comosum* (L.) Mill. - modřeneček chocholatý **C3, (C2)**: 131 (1) - v travnatém podrostu třešňové aleje.]. Pozn.: Byl v minulosti roztroušeně a lokálně až dosti hojně rozšířený v některých částech vých. Čech, mj. i v Polabí a opukovém Podorlicku. Je typickým příkladem druhu rychle ustupujícího pod vlivem intenzivního obhospodařování krajiny člověkem (PROCHÁZKA 1979). Již v 80. letech 20. století bylo odhadováno, že vymizel nejméně z 90% svých bývalých nalezišť (PROCHÁZKA 1980). Od Dobrušky byl uváděn např. Čelakovským, Vodákem i Krčanem a Kopeckým (ČELAKOVSKÝ 1891 - 2 ex. na poli v obilí u města; VODÁK 1926; KRČAN et. KOPECKÝ 1960 - vzácně na travnatých stráních a polních mezích v okolí města; PROCHÁZKA (1980) považuje tyto lokality za zaniklé. Konkrétně z *Chlumu* je však uváděn poprvé.
- 49) *Neottia nidus-avis* (L.) L. C. Richard - hlísník hnízdač **C4a, (C3), CITES**: 63 (4), 126 (3)].
- 50) *Odontites vernus* (Bellardi) Dum. subsp. *serotinus* (Dum.) Corb. - zdravínek jarní pozdní **C2**: 22, 23 (cca 10), 26, 27, 47 (cca 100), 95].
- 51) *Orchis purpurea* Huds. - vstavač nachový **C2, (C1), §2, CITES**: 91 - tři kvetoucí, šest sterilních ex.]. Pozn.: Poslední údaj o výskytu tohoto atraktivního vstavače na rychnovském okrese pochází z VKP *Halín* u Dobrušky, kde byl naposledy mapován paní Mgr. Voškerušovou v roce 2001 - cca čtyři jedinci (VOŠKERUŠOVÁ 2001), přičemž tato mikrolokalita je ohrožena v důsledku vykáčení lesa.
- 52) *Peucedanum cervaria* (L.) Lapeyr. - smlnčík jelení **C4a, (C4)**: 93 (ev. desítky ex.), 145].
- 53) *Platanthera bifolia* (L.) L. C. Richard - vemeník dvoulistý **C3, (C3), §3, CITES**: 21 (3), 69 (ev. desítky ex.), 91 (cca 4), 141 (cca 5),].
- 54) *Potentilla tabernaemontani* Aschers - mochna jarní (**R4**): 27, 128]. Pozn.: V ČR častý druh rostoucí na vhodných stanovištích termofytika a mezofytika. Jeho rozšíření v našem regionu ale vyžaduje pozornost, protože zde téměř chybí konkrétní údaje a navíc jsou některé literární údaje rozporné. Např. HROBAŘ (1931) výskyt této mochny na Kostelecku a Rychnovsku charakterizuje jako dosti hojný, ale SKALICKÝ (1961) píše, že ji nikde v okolí Rychnova n. Kn. nezaregistroval a Hrobařovy údaje považuje za záměnu s hojnou *P. heptaphylla*.
- 55) *Primula elatior* (L.) Hill. subsp. *elatior* - prvosenka vyšší pravá **C4b, (C3)**: 126, 156 - výskyt zaznamenán i v dalších segmentech].
- 56) *Primula veris* L. subsp. *veris* - prvosenka jarní pravá **C4a, (C3)**: 8, 83 (cca 15) - výskyt zaznamenán i v dalších segmentech].
- 57) *Pyrethrum corymbosum* (L.) Scop. - řimbaba chocholičnatá (**C4**): 1 (cca 40 jedinců při kamenité lesní cestě), 21 (5), 93 (5)].
- 58) *Pyrus pyraeaster* (L.) Burgsdorf - hrušeň polnička **C4a**: 29 (2)].
- 59) *Rosa gallica* L. - růže galská **C3, (C3)**: 129 (2)].
- 60) *Salvia pratensis* L. - šalvěj luční (**R4**): 23 (2), 101]. Pozn.: V f. o. Orlické opuky se vyskytuje spíše roztroušeně, častěji pouze v záp. části na Dobrušsku a Opočensku. Zejména ve vých. části okresu Rychnov n. Kn. je nutno registrovat její výskyt.
- 61) *Sambucus ebulus* L. - bez chebdí (**R4, Fy!**): 8 (cca 70), 84 (cca 35), 91 (cca 60), 112]. Pozn.: Tento bez má eurosudmediteránní rozšíření. V Čechách je rozšířen ve středně lesnaté a spíše teplejší pahorkatině, téměř se vyhýbá nížinám, výše položeným kotlinám, horám a silně lesnatým územím. Největší koncentrace nalezišť je soustředěna zhruba do dvou souběžných pruhů - od Českého Krumlova přes Blatensko na Blovícko a od Litomyšle přes podhůří Orlických hor po Jičínsko. Bobule jsou rozšiřovány ptáky, hlavně pěnicemi a drozdovitými (SKALICKÝ et al. 1961).
- 62) *Silene silaus* (L.) Sch. et Thell. - koromáč olešníkový **C3, (C3)**: 32 (ev. desítky ex.), 142 (v tomto segmentu roztroušeně)].
- 63) *Thalictrum lucidum* L. - žlutůcha lesklá **C3, (C2)**: 84 (2), 131 (2)].
- 64) *Trifolium alpestre* L. - jetel alpský **C4a, (C2)**: 84 (cca 10)].
- 65) *Trollius altissimus* Crantz - upolín nejvyšší **C3, (C2), §3**: 83 (cca 5), 94 (ev. desítky ex.), 185 (ev. stovky ex.)].
- 66) *Ulmus glabra* Huds. - jilm horský (**C4**): 52 (1)].

- 67) *Ulmus minor* Mill. em Rchb. - jilm habrolistý **C4a**, (**C3**): [32 (6), 111, 112, 184 (cca 15 ex. na okraji lesa)].
- 68) *Valerianella locusta* (L.) Laterrade - kozlíček polníček (**C4**): [128 (stovky ex.)].
- 69) *Veronica teucrium* - rozrazil ožankový **C4a**, (**C4**): [93 (cca 15 ex.)].
- 70) *Vicia sylvatica* L. - vikev lesní (**C4**): [8 - i v dalších segmentech; nejčastěji při vlhkých lesních cestách].
- 71) *Vinca minor* L. - barvínek menší (**C4**): [16].
- 72) *Vincetoxicum hirsutinaria* Med. - tolita lékařská (**C4**): [91 (desítky ex.), 95].
- 73) *Viola tricolor* L. - violka trojbarevná (**C4**): [142].
- 74) *Viscum album* L. subsp. *abietis* (Wiesb.) Abromeit - jmelí bílé jedlové **C3**, (**C1**): [48, 68, 106, 118, 122, 123, 126, 155, 168 - mapováno vždy na vzrostlých jedlích; v území hojný druh].
V území jsem registroval celkem 74 významných taxonů vyšších rostlin, některé z nich odtud uvádím zela nově.

4. 4. 2. Literárně udávané významné taxony vyšších rostlin, jejichž výskyt nebyl při mapování v roce 2004 ověřen

Za dvoutečkou jsou uvedeny v posloupnosti od nejstaršího k nejmladšímu literární prameny, které příslušné druhy z *Chlumu* uvádějí. Tyto historické údaje byly excerpovány zejména z počítačové databáze přírodovědného oddělení Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově n. Kn.

- 1) *Achillea collina* Heimerl - řebříček chlumní (**C4**): SITNÝ 1992 - v lese *Chlum* roztroušeně.
- 2) *Bromus benekenii* (Lange) Trimen - sveřep Benekenův (**R4**): KRČAN et KOPECKÝ 1960; MIKYŠKA 1972 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; HADAČ 1978; KUČERA 1988 - jz. svah lesa u Podchlumí poblíž posedu na třešni.
- 3) *Campanula glomerata* L. subsp. *glomerata* - zvonek klubkatý pravý (**C3**) - VODÁK 1926.
- 4) *Cerastium brachypelatum* Pers. - rožec krátkoplátečný **C3**, (**C2**), (**R1**, **Fy!**): Sitný, 1982 in SITNÝ 1992 - vzácně na záp. okraji lesa. Pozn.: Západomediterránní druh. Rozšíření tohoto kalcifilního a teplomilného druhu v ČR je dosud málo známé - těžiště výskytu je v kolinním stupni termofytika a teplejších oblastech mezofytika, v některých územích (př. Dolní Poohří) zcela chybí. Podle Slavíka (SLAVÍK 1986) dosahuje na Opočensku vých. hranice rozšíření v ČR.
- 5) *Cerastium glomeratum* Thuill. - rožec klubkatý (**C4**): VODÁK 1926.
- 6) *Cerastium lucorum* Schur - rožec hajní **C4a/E3**, (**C4**): KAPLAN, KUČERA et HÁJEK 1994 - j. a jz. svah; KAPLAN 1998 - travnaté okolí potoka na jz. svahu 1,3 km sv. Semechnice. Pozn.: Je v květeně našeho regionu karpatským migrantem, který se do sev. poloviny Čech (v j. polovině chybí) rozšířil z Karpat přes vých. Moravu a přes pahorkatiny v okolí České Třebové. Donedávna byl přehlížen a nedostatečně odlišován od habituelně dosti podobného *C. holosteoides* subsp. *triviale*, takže počet známých lokalit vzrůstá teprve v novější době.
- 7) *Cerintho minor* L. - voskovka menší **C4a**: VODÁK 1926; VACEK et LOKVENC 1988.
- 8) *Chamaecytisus triflorus* (Lamk.) Skalický subsp. *ciliatus* (Wahlebb.) Dost. - čilimník chlupatý brvitý (**A1**): VODÁK 1926. Pozn. - patrně záměna za *Ch. supinus*.
- 9) *Cirsium x freyerianum* C. Koch - pcháč Freinův (**R1**): HORÁK 1964.
- 10) *Conringia orientalis* (L.) Dum. - hořinka východní **C1** (**C1**): 1 - pole pod *Chlumem*; 39 - pod *Chlumem*; 30 - Podchlumí; 2004 neov.
- 11) *Corydalis cava* (L.) Schweigg. et Koerte - dymnivka dutá (**C4**): VODÁK 1926.
- 12) *Digitalis grandiflora* Mill. - náprstník velkokvětý (**C4**): SITNÝ 1992.
- 13) *Epipactis purpurata* Sm. - kruštík modrofialový **C3**, (**C1**), §3, **CITES**: PROCHÁZKA 1980; ZÁRUBOVÁ-PRAUSOVÁ et BAŽOVÁ 2002.
- 14) *Festuca heterophylla* Lam. - kostřava různolistá (**R4**): KRČAN et KOPECKÝ 1960 - roztr., ale stále poměrně vzácně na j. svazích opukových stráňí.
- 15) *Hierochloë australis* (Schrud.) R. et Sch. - tomkovice jižní **C3**, **A2**, (**RA2**, **Fy!**) - VODÁK 1926.
- 16) *Knautia dipsacifolia* Kreutz. - chrastavec štětkolistý **C4a**: VODÁK 1926. Pozn.: Zřejmě omylem - záměna za *K. drymeia*.
- 17) *Lathyrus sylvestris* L. - hrachor lesní (**R3**): VODÁK 1926.
- 18) *Lycopodium clavatum* L. - plavuň vidlačka (**C4**): VODÁK 1926.
- 19) *Melampyrum arvense* L. - černýš rolní **C3**, (**C2**): KRČAN et KOPECKÝ 1960.
- 20) *Melica uniflora* Retz. - strdivka jednokvětá (**C4**), (**R3**, **Fy!**): VODÁK 1926. Pozn.: Karpatský prvek. Výskyt v Čechách soustředěn do sev. a v. Čech, v celé j. polovině Čech i ve středních Čechách

prakticky chybí. Za nejzápadnější lokality se považují výskyty na Boženi u Bíliny a lokality u Teplic. Nejhojnější je v Českém středohoří, Lužických horách a na Ještědu a v přilehlých územích. Na křídových slínech a slínovcích sv. Čech má druhou nejbohatší oblast svého výskytu v celých Čechách (PROCHÁZKA 1974 ms.).

- 21) *Melilotus altissima* Thuill. - komonice nejvyšší **C3, (A2)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960 - hojně při záp. okraji lesa.
- 22) *Myosotis ramosissima* Roch. ex. Schult. - pomněnka chlumní **(C3)**: SITNÝ 1992.
- 23) *Ononis repens* L. - jehlice plazivá **C3, A2**: SITNÝ 1992 - asi mylné určení.
- 24) *Orobanche lutea* - záraza žlutá **(C4)**: ROHLENA 1929 - leg. Vodák, na ligrusu.
- 25) *Orthilia secunda* (L.) House - hruštica jednostranná **(R4)**: VODÁK 1926.
- 26) *Picris hieracioides* L. - hořčík jetřábníkovitý **(R4)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960 - nehojně pod lesem.
- 27) *Plantago media* L. subsp. *longifolia* (g. F. W. Meyer) Witte - jitrocel prostřední dlouholistý **(R4)**: HADAČ 1987; KUČERA 1988 - jz. okraj lesa při cestě Dobruška-Semechnice.
- 28) *Plantago uliginosa* F. W. Schmidt - jitrocel chudokvětý **(R4)**: KAPLAN et al. 1994.
- 29) *Poa remota* Forselles - lipnice oddálená **C3, (C2)**: VODÁK 1926.
- 30) *Pyrola minor* L. - hruštička menší **(C4)**: VODÁK 1926; VODÁK in ROHLENA 1929 - u města.
- 31) *Ranunculus cassubicus* L. agg. - pryskyřník kašubský **C3 (C4)**: VODÁK 1926.
- 32) *Rosa agrestis* Savi - růže polní **(C4)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960. Pozn.: Bíle kvetoucí variabilní růže roztroušeně se vyskytující v nížinném až podhorském stupni na mezích, pastvinách, úhorech, hrázích rybníků, náspech a v lesních pláštích. V *Květeně* (Větvicka in SLAVÍK /ed./ 1995) uvedena jako roztroušeně se vyskytující druh všech f. o. našeho regionu, ve floristické literatuře ale málo konkrétních údajů.
- 33) *Rosa dumalis* Bechst. subsp. *dumalis* - růže podhorská pravá **(R4)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960 - leg. Krčan 1958, několik ex.
- 34) *Rosa jundziliu* Besser - růže Jundzillova **C3, (A2)**: VODÁK 1926. Pozn.: Zřejmě ustálený kříženec *R. gallica* a *R. canina* s. l. rostoucí na výslunných stráních a mezích, náspech podél komunikací a úhorech v nížině až pahorkatině. V *Květeně* ČR (Větvicka in SLAVÍK [ed.] 1995) uváděna pouze z Východního Polabí.
- 35) *Rosa pendulina* L. - růže převislá **C4a**: VODÁK 1926; SITNÝ 1992 - vzácně.
- 36) *Rosa rubiginosa* L. - růže vinná **(C4)**: VODÁK 1926 - var. *setosa-hispida*; KRČAN et KOPECKÝ 1960.
- 37) *Rosa tomentosa* Sm. - růže plstnatá **(C4)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960.
- 38) *Rubus angustipaniculatus* Holub - ostružiník úzkolový **(R4)**: KAPLAN et al. 1994. Pozn.: ČR prochází j. hranice celkového areálu druhu.
- 39) *Rubus saxatilis* L. - ostružiník skalní **C3, (C4)**: HADAČ 1987; KUČERA 1988 - jz. svah lesa poblíž posedu na třešni.
- 40) *Serratula tinctoria* L. - srpice barvířská **C4a, (C4)**: VODÁK 1926.
- 41) *Seseli annuum* L. - sesel roční **C3, (C3)**: ČELAKOVSKÝ 1883; KRČAN et KOPECKÝ 1960 - vzácně na j. expozici opukové stráně.
- 42) *Stachys germanica* L. - čísteček německý **C1, (C1)**: VODÁK 1929 - v Podchlumí; SITNÝ 1992 - pod vodojemem a u hřebenové cesty.
- 43) *Trifolium fragiferum* L. - jetel jahodnatý **C3, (C3)**: KRČAN et KOPECKÝ 1960 - při jv. okraj lesa.
- 44) *Trifolium ochroleucon* Huds. - jetel bleďožlutý **C3, (C1)**: KOPECKÝ 1888; VODÁK 1926; HROBAŘ 1931 - na *Chlumu* blízko města.
- 45) *Valeriana dioica* L. - kozlík dvoudomý **C4a, (C3)**: VODÁK 1926.
- 46) *Verbascum lychnitis* L. subsp. *lychnitis* - divizna knotovkovitá pravá **(R4)**: VODÁK 1926; KRČAN et KOPECKÝ 1960; SITNÝ 1992.
- 47) *Veronica montana* L. - rozrazil horský **C4a**: VODÁK 1926; SITNÝ 1992.
- 48) *Veronica polita* Fries - rozrazil lesklý **(C4)**: HÁJEK 1994 - okraje polí při již. a jz. svahu.
- 49) *Veronica prostrata* L. - rozrazil rozprostřený **C3, (C2)**: SITNÝ 1992 - vzácně. Pozn. asi omylem, záměna za *V. teucrium*.
- 50) *Vicia dumetorum* L. - vikev křovištní **C4a, (C4)**: VODÁK 1926; KRČAN et KOPECKÝ 1960.
- 51) *Vicia pisiformis* L. - vikev hrachovitá **C3, (C3)**: VODÁK 1926.
- 52) *Viola mirabilis* L. - violka divotvárná **C4a**: VODÁK 1926.
- 53) *Viscum album* (Wiesb.) Wollmann. subsp. *austriacum* - jmelí bílé borovicové **C4a, (C3)**: SITNÝ 1992 - na borovici a smrku.

Celkem se tedy v roce 2004 nepodařilo ověřit výskyt 51 v minulosti z *Chlumu* uváděných významných taxonů. Přestože některé z nich byly zřejmě odtud uvedeny omylem (viz poznámky u jednotlivých druhů) a některé mohly být pro malou početnost přehlédnuty, je i toto zjištění nesporným důkazem o ochuzování květeny území v posledním období.

4. 5. Výskyt živočichů

Lesní komplex *Chlum* je také územím, které svým stavem a velikostí doposud umožňuje trvalý výskyt mnoha ohrožených či jinak významných druhů živočichů.

Za nejvýznamnější biotopy vyhledávané těmito živočichy považují liniové porosty širokolistých suchých trávníků s fragmenty křovin, které lemují zejména jz. svah lesa při cestě Dobruška-Podchlumí. V těchto velmi hodnotných květnatých ekotonových společenstvech se často objevují teplomilné druhy živočichů, zejména zástupci hmyzu - zde byl zaznamenán mj. výskyt v regionu nehojně cikády chlumní (*Cicadetta montana*). Mezofilní křoviny slouží jako významné útočiště ptačích druhů, které si tu staví hnízda a shánějí potravu - zde byl mj. evidován i výskyt v ČR ohroženého ůuhýka obecného (*Lanius collurio*). Samotný lesní komplex umožňuje i pravidelné hnízdění větších dravců (evidováno hnízdo jestřába lesního - *Accipiter gentilis*) a sov. V lese při jz. svahu je na vzrostlém dubu umístěn i tzv. *puštíkovník*, který je využíván naší běžnější sovou puštíkem obecným (*Strix aluco*) k pravidelnému hnízdění. V roce 2004 zde v první dekádě hnízdění vyvedl čtyři mláďata, takže potravní nabídka přílehlé kulturní krajiny se dá hodnotit za velmi dobrou. Na *Chlumu* se vyskytuje i srnčí a černá zvěř, jejichž stavy jsou normalizované. Porosty netrpí význačnějším okusem, ale místy, zejména na prudších svazích, dochází k určité degradaci bylinného patra v důsledku sešlapávání porostů touto zvěří. Zvěř je na *Chlumu* v zimním období přikrmována prostřednictvím krmných zařízení, které jsou rozmístěny roztroušeně po celém lesním komplexu. Jistým nebezpečím pro srnčí jsou nekvalitní oplocenky v lese na svazích jv. expozice, do kterých se srnky snadno dostanou, přičemž pak nedokáží nalézt cestu zpět a ve stresu narážejí do pletiva se snahou oplocenku přeskocit a dostat se tak do volného lesa.

Dalším významným trvalým útočištěm živočichů je údolní niva Zlatého potoka při sv. svahu *Chlumu*. Tok se zachovalými břehovými porosty tu přirozeně meandruje (regionální biokoridor). Na nivních loukách se pravidelně setkáváme se zvláště chráněným čápem černým (*Ciconia nigra*) a čápem bílým (*Ciconia ciconia*), kteří zde shánějí potravu. V korytě Zlatého potoka můžeme pozorovat volavky popelavé (*Ardea cinerea*) číhající na svou kořist. Ve vymletých hlinitých strmých březích v zákrutech toku si pravidelně vyhrabávají své hnízdní nory ledňáček říční (*Alcedo atthis*). V samotném toku Zlatého potoka se vyskytuje i kriticky ohrožená mihule potoční (*Lampetra planeri*).

V následujícím oddílu této kapitoly vypisují významné druhy živočichů, které jsem v zájmovém území při vegetačním mapování zaznamenal, nebo které udává příslušná literatura. Některé druhy jsou označeny symbolem **Natura**, jedná se o druhy významné z pohledu evropského společenství, druhy označené vykřičníkem, jsou druhy uvedné v *Podkladech pro oznámení E. I. A. Podle § 6 a Přílohy č. 3 Zák. č. 100/2001 Sb., ve Znění zák. č. 93/2004 Sb.; Vodní nádrž Mělkany na Dědině* [Depon. in OŽP MÚ Dobruška].

a) Druhy zvláště chráněné podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. v kategorii „kriticky ohrožené“

- 1) *Lampetra planeri* (Bloch) - mihule potoční **Natura** - nalezen uhynulý kus v meandru Zlatého potoka.
- 2) *Triturus cristatus* (Laur.) - čolek velký ! - ve Zlatém potoce

b) Druhy zvláště chráněné podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. v kategorii „silně ohrožené“

- 1) *Alcedo atthis* (L.) - ledňáček říční **Natura** - hlinitý břeh Zlatého potoka
- 2) *Anguis fragilis* L. - slepýš křehký - j. svah lesa
- 3) *Ciconia nigra* (L.) - čáp černý **Natura** - v nivě Zlatého potoka
- 4) *Coturnix coturnix* (L.) - křepelka polní - na loukách při sev. svahu lesa
- 5) *Gnorimus* sp. - zdobenec skvrnitý ! - pobřežní křoviny při Zlatém potoce
- 6) *Gnorimus* sp. - zdobenec zelenavý ! - pobřežní křoviny při Zlatém potoce
- 7) *Lacerta agilis* L. - ještěrka obecná - jz. svah lesa.
- 8) *Oriolus oriolus* (L.) - žluva hajní - v lesním komplexu při j. svahu.
- 9) *Rana esculenta* agg. - skokan zelený ! - niva Zlatého potoka
- 10) *Salamandra salamandra* (L.) - mlok skvrnitý - při březích Zlatého potoka.
- 11) *Triturus vulgaris* (L.) - čolek obecný ! - ve Zlatém potoce

c) Druhy zvláště chráněné podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb. v kategorii „ohrožené“

- 1) *Accipiter gentilis* (L.) - jestřáb lesní - v lesním komplexu při j. svahu.
- 2) *Apatura ilia* (L.) - batolec červený - na hnojišti při j. svahu lesa.
- 3) *Apatura iris* (L.) - batolec duhový - při vlhkých lesních cestách.
- 4) *Apus apus* (L.) - rorýs obecný - zaznamenán přelet nad lesním komplexem.
- 5) *Bombus agrorum* F. - čmelák polní ! - v nivě Zlatého potoka
- 6) *Bombus lapidarius* L. - čmelák skalní ! - v nivě Zlatého potoka
- 7) *Bombus terrestris* - čmelák zemní ! - v nivě Zlatého potoka
- 8) *Bombus sylvarum* - čmelák lesní ! - v nivě Zlatého potoka
- 9) *Bufo bufo* (L.) - ropucha obecná - v nivě Zlatého potoka.
- 10) *Carabus ulrichi* - střevlík Ulrichův - v nivě Zlatého potoka.
- 11) *Ciconia ciconia* (L.) - čáp bílý **Natura** - niva Zlatého potoka; louky při s. svahu lesa.
- 12) *Corvus corax* L. - krkavec velký - zaznamenán přelet nad lesním komplexem.
- 13) *Cottus gobio* L. - vranka obecná ! - ve Zlatém potoce
- 14) *Formica rufa* L. - mravenec lesní - v lesním komplexu.
- 15) *Hirundo rustica* L. - vlaštovka obecná - zaznamenán přelet nad lesním komplexem.
- 16) *Lanius collurio* L. - ťuhák obecný **Natura** - pravidelný výskyt v křovinách při cestě Dobruška-Podchlumí; není vyloučeno hnízdění.
- 17) *Limenitis camilla* - bělopásek dvouřadý - v lesním komplexu.
- 18) *Lota lota* (L.)- mník jednovousý ! - ve Zlatém potoce
- 19) *Muscicapa striata* (Pall.) - lejsěk šedý ! - v nivě Zlatého potoka
- 20) *Natrix natrix* (L.) - užovka obojková - při březích Zlatého potoka.
- 21) *Papilio machaon* (L.) - otakárek fenyklový - v nivě Zlatého potoka.
- 22) *Perdix perdix* (L.) - koroptev polní - louky při sev. svahu lesa; polní kultury při již. a jz. svahu.
- 23) *Sciurus vulgaris* L. - veverka obecná - pravidelný výskyt v lesním komplexu.

d) Běžnější druhy VKP Chlum a v jeho blízkém okolí: mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*), volavka popelavá (*Ardea cinerea*), káně lesní (*Buteo buteo*), stehlík obecný (*Carduelis carduelis*), zvonek zelený (*Carduelis chloris*), šoupálek dlouhoprstý (*Certhia familiaris*), kukačka obecná (*Cuculus canorus*), jiříčka obecná (*Delichon urbica*), strnad obecný (*Emberiza citrinella*), červenka obecná (*Erithacus rubecula*), poštolka obecná (*Falco tinnunculus*), pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*), sojka obecná (*Garrulus glandarius*), racek chechtavý (*Larus ridibundus*), skřivan polní (*Lullula arborea*), konipas bílý (*Motacilla alba*), sýkora modřinka (*Parus caeruleus*), sýkora koňadra (*Parus major*), vrabec domácí (*Passer domesticus*), vrabec polní (*Passer montanus*), bažant obecný (*Phasianus colchicus*), rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*), straka obecná (*Pica pica*), strakapoud velký (*Picoides major*), žluna zelená (*Picus viridis*), hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*), brhlík lesní (*Sitta europaea*), puštík obecný (*Strix aluco*), pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*), kos černý (*Turdus merula*), drozd zpěvný (*Turdus philomelos*), drozd kvíčala (*Turdus pilaris*), čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*), střevlík vrásčitý (*Carabus intricatus*), chřestovníček liliový (*Lilioceris lili*), tesařík piluna (*Prionus coriarius*), červenáček ohnivý (*Pyrochroa coccinea*), cikáda chlumní (*Cicadetta montana*), babočka jilmová (*Nymphalis polychloros*), jezevec lesní (*Meles meles*), liška obecná (*Vulpes vulpes*) a další.

Na *Chlumu* jsem tedy v průběhu svého výzkumu s použitím uvedené literatury (PRAUSOVÁ 2004) evidoval celkem 36 vzácnějších a v různém stupni ohrožených živočichů a 43 druhů živočichů v ČR prozatím neohrožených, z nichž ale některé jsou také regionálně významné (př. *Cicadetta montana*).

4.6. Zranitelnost

Původně tzv. evidovaná lokalita státní ochrany přírody (EL), dnes významný krajinný prvek (VKP) č. 76 o rozloze 210, 39 ha, byla k ochraně navržena pracovníkem a výborným botanikem Správy CHKO Orlické hory Josefem Kučerou již v roce 1989. Hranice dnešního VKP je znázorněna na příložené mapce (strana 56) a zahrnuje zhruba následující segmenty vymapované vegetačním mapováním v roce 2004: mapa 14-11-19: č. 1-184 a č. 186-187. Segment č. 185 nebyl do VKP zahrnut, i když podle výsledků mého mapování se právě zde dochoval nejcennější porost druhově velmi bohatých vlhkých pcháčových luk s dominantním ve vých. Čechách silně ohroženým úpolínem nejvyšším (*Trollius alltissimus*), který se zde doposud vyskytuje v několika stech exemplářích, viz. kapitola 4. 7. *Navrhovaná ochranná opatření*.

Původní lesní fytoocenózy byly ve VKP *Chlum u Dobrušky* člověkem narušovány již ve starověku. Dokládají to pozůstatky mohylového pohřebiště a hradiště lužické kultury z období mladšího neolitu (7000 let př. n. l.) K nejzávažnějšímu poškození lesního komplexu dochází však až od počátku 19. století, kdy zde člověk začal těžit původní dřeviny (zejména duby, habry a buky) a nahrazoval je nepůvodními vysokoproduktivními jehličnany, zejména smrkem ztepilým, borovicí lesní a modřínem opadavým. Díky těmto nevhodným lesnickým zásahům zde postupně docházelo k potlačování původní druhově velmi bohaté vegetace, která se dnes již zachovala pouze ve fragmentech po celém mapovaném území. Z ochranného hlediska považují za nejvýznamnější a nejhodnotnější tyto segmenty: *segment č. 138* - pozůstatek hercynských dubohabřin s nápadným jarním aspektem a s bohatými porosty medovníku meduňkolistého (*Melittis melissophyllum*), který zde roste v několika desítkách ex. a vytváří tak poslední významnou lokalitu tohoto druhu v celém lesním komplexu. *Segment č. 91* - mladý prosvětlený porost složením odpovídající hercynským dubohabřinám s výskytem menší populace vstavače nachového (*Orchis purpurea*). Tento velice atraktivní, v ČR silně ohrožený a ve vých. Čechách dokonce kriticky ohrožený, vstavač zde roste na jedné ze dvou posledních lokalit celého bývalého rychnovského okresu, viz. kapitola 4. 7. *Navrhovaná ochranná opatření*. *Segment č. 93* - prosvětlená keřnatá stráž v průseku teplomilných doubrav s výskytem nejcennějších suchých bylinných lemů odpovídajících as. *Peucedanetum cervariae* sv. *Geranium sanguinei*. Tato, v regionu kriticky ohrožená, asociace je zde potlačována expanzí smrku ztepilého, viz. kapitola 4. 7. *Navrhovaná ochranná opatření*. *Segment č. 185* - druhově velmi bohatý liniový porost vlhkých pcháčových luk s dominantním zvláště chráněným úpolínem nejvyšším (*Trollius alltissimus*). *Segment č. 175* - jasanovo-olšový luh s bylinným podrostem v ČR vyžadující pozornost a regionálně významné (karpatský prvek) zapalice žluťuchovité (*Isopyrum thalictroides*), která se zde doposud vyskytuje v několika stech ex.. *Segmenty č. 23, 25, 27, 32* - druhově velmi bohaté liniové porosty širokolistých suchých trávníků lemujících jz. svah lesa s četným výskytem ohrožených a významných taxonů.

V současnosti území snad nejvíce ovlivňují lesnické zásahy. Jedná se především o kácení a znovuosazování vykácených ploch. Vliv této činnosti lze hodnotit jako kladný pouze v případě znovuosázení plochy, na níž byly vykáceny nepůvodní dřeviny (na *Chlumu* hlavně smrk, borovice a modřín) dřevinami v mapovaném segmentu původními, jako záporný v opačných případech. Bohužel záporný vliv zde výrazně převažuje.

Dalším silným faktorem, který souvisí s lesnickým obhospodařováním, je narušení přirozených biotopů šířením invazních a expanzivních druhů. Mezi nejhojnější invazní druh celého území patří bezesporu netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), která se již vyskytuje snad ve všech segmentech. Početní stavy tohoto druhu se na *Chlumu* v posledním desetiletí neustále zvyšují. Hlavním těžištěm výskytu jsou smrkové monokultury a po jejich vykácení i nitrofilní paseky, kde netýkavka často vytváří rozsáhlé porosty. Dalším problémovým invazním druhem je i netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), která tvoří mohutné porosty na březích Zlatého potoka a potlačuje tak přirozenou vegetaci šterkových náplavů. Nejhojnějšími expanzivními druhy jsou jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*), jež je hojná zejména na nitrofilních pasekách, vzniklých po vytěžení jehličnatých monokultur. Dále často doprovází mladé smrkové a borové výsadby. Tímto silně expanzivním druhem jsou již ohroženy i liniové porosty suchých trávníků při jz. svahu, viz. kapitola 4. 7. *Navrhovaná ochranná opatření*. Jehličnaté monokultury a nitrofilní paseky doprovázejí i další expanzivní druhy, které často pronikají i do přirozených společenstev. Jedná se o konopici pýřitou (*Galeopsis pubescens*) a ostružiníky (*Rubus* sp. div.), na vlhkých stanovištích pak o kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*) a svízel přítulu (*Galium aparine*).

Přírodu *Chlumu* lze v současnosti hodnotit jako značně narušenou, ale z důvodu výskytu některých poměrně zachovalých úseků přirozených biotopů s častým výskytem velkého množství ohrožených či jinak významných taxonů si jistě zaslouží zvýšenou pozornost. Za nevhodnější řešení považují registraci lesního komplexu *Chlum* významným krajinným prvkem v souladu s právními normami a v plošném rozsahu poněkud přehodnoceném na základě výsledků tohoto vegetačního mapování. Pokud příslušné orgány ochrany přírody uznají hodnoty území postačující k vyhlášení tzv. *naturového území*, budu tento záměr podporovat.

4. 7. Navrhovaná ochranná opatření

- A) Zvláštní péči je třeba věnovat segmentům č. 91 a 93, které považují z ochranného hlediska za doposud nejvýznamnější v celém mapovaném území (!). Předmětem ochrany je enkláva prosvětlené keřnaté stráňky s jz. expozicí, na níž se vyvinula vápnomilná společenstva suchých bylinných lemů s prvky mezofilních bylinných lemů v zastoupení regionálně kriticky ohrožené as. *Peucedanetum cervariae* sv. *Geranium sanguinei*. V těchto segmentech se vyskytuje 8 regionálně významných taxonů - válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*), prorostlák srpovitý (*Bupleurum falcatum*), čilimník nízký (*Chamaecytisus supinus*), třezalka horská (*Hypericum montanum*), oman hnidák (*Inula conyzae*), řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), bez chebdí (*Sambucus ebulus*), tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*) a 12 taxonů ohrožených na území ČR - bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*), okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*), pcháč panonský (*Cirsium pannonicum*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), chrastavec křovištní pravý (*Knautia drymeia* subsp. *drymeia*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), medovník meduňkolistý (*Melittis melissophyllum*), smldník jelení (*Peucedanum cervaria*), vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*), rozrazil ožankovitý (*Veronica teucrium*) a vstavač nachový (*Orchis purpurea*) - VKP *Chlum u Dobrušky* je jednou z posledních dvou lokalit tohoto druhu na celém bývalém rychnovském okrese. Tyto dva segmenty byly negativně ovlivňovány již v dávné minulosti, kdy lesní hospodáři neuváženě nahradili původní společenstva (zcela určitě hercynské dubohabřiny a středoevropské bazifilní teplomilné doubravy) nepůvodními vysokoproduktivními jehličnatými dřevinami (zejména smrkem ztepilým), což mělo zásadní a rozhodující význam ve složení současných fytoocenóz. Opad expanzivního smrku ztepilého zde postupně okyseluje půdní substrát a potlačuje tak původní vegetaci, která ke svému vývoji vyžaduje substrát s neutrální až bazickou reakcí. Typickým příkladem je již výše zmíněný vstavač nachový, který náleží k ekoelementu obligátních alkalofytů. Roste totiž na půdách jen alkalických (pH 7,4-9,1), bázemi bohatých, humózních, spíše sušších a proto je tedy i mj. pro tyto faktory jedním z nejohroženějších taxonů této lokality vůbec. V těchto segmentech jsem zaznamenal silný pozitivní vliv proezávky zmlazujících dřevin (hlavně javoru a břízy) a místy i křovin rozpínajícího se hlou a trnky. Toto záměrné prosvětlování bylinného patra prospívá zejména zdejší mikropopulaci vstavače nachového, který vyžaduje polostinná stanoviště. Do keřnaté stráňky pravidelně expandují náletové dřeviny, hlavně smrk ztepilý, borovice lesní a místy i modřín opadavý. Tyto stromky je nanejvýš žádoucí odstranit. Plocha těchto maloplošných, druhově bohatých keřnatých stráňky by se měla do budoucna postupně rozšiřovat a je velice důležité, aby se z nich pravidelně odstraňovaly náletové dřeviny a výběrovým způsobem vyřezávaly šířící se křoviny tak, aby nepokryly celkovou plochu této prosvětlené stráňky. Nežádoucí porosty by se měly odstraňovat až po uplynutí vegetačního období (nejlépe v říjnu), aby nedošlo k poškození jednotlivých významných taxonů. Při plnění těchto vyjmenovaných ochranných opatření by se dalo v budoucnu uvažovat i o reintrodukcii některých původních, ale v současné době zde již vyhynulých, druhů - jedná se zejména o mochnu bílou (*Potentilla alba*), zvonek klubkatý (*Campanula glomerata*), černohlávek velkokvětý (*Prunella grandiflora*) a černýš rolní (*Melampyrum arvense*).
- B) Další ochranný významný biotop se nachází v líniovém segmentu č. 185. Jedná se o druhově velmi bohatou vlhkou pcháčovou louku v zastoupení as. *Cirsietum rivularis* podsv. *Calthenion* s dominantním úpolínem nejvyšším (*Trollius altissimus*), který se zde doposud vyskytuje v několika stech exemplářích. Z významnějších druhů dále přistupuje pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), bradáček vejčitý (*Listera ovata*) a svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*). Tento segment zde tvoří mozaiku s extenzivně obhospodařovaným sadem a je ohrožen zejména zarůstáním vysokými širokolistými bylinami a dřevinami zmlazujícími ze stromového patra přilehlého lesa (jasan, lípa, dub) a zmlazujícími ovocnými dřevinami (zejména jabloněmi a švestkami) roztroušeně vysázenými přímo v louce. Je nutné zajistit pravidelné kosení (alespoň jednou za rok vždy po odkvětu úpolínu). V roce 2004 nebyla tato louka kosena. Je závažné, že tento segment není zahrnut do území VKP *Chlum*, a proto navrhuji rozšířit jeho hranici o tento segment.
- C) Zvýšenou pozornost je třeba věnovat i líniovým segmentům č. 23, 25, 27, 32, které lemují jz. svah *Chlumu* při cestě Dobruška-Podchlumí. Jedná se o druhově velmi bohaté širokolisté suché trávníky (především v zastoupení sv. *Bromion erecti*), které zde spolu s mezofilními křovinami vytvářejí přirozenou hranici lesa a bezesporu patří k nejvýznamnějším segmentům mapovaného území. Z významných druhů zde roste např. pcháč bezlodyžný (*Cirsium acaule*), kamejka lékařská (*Lithospermum officinale*), svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*), koromáč olešníkovitý (*Silam silaus*), chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), chrastavec křovištní pravý (*Knautia drymeia* subsp. *drymeia*), zdravíněk jarní pozdní (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*) atd. Tyto segmenty jsou ohroženy především náletovými dřevinami z přilehlého lesa a z keřových pláštíků. Do trávníků expandují hlavně dub letní, bříza bělokorá, růže šípková a

trnka obecná. Je nutné zajistit výběrové vytínání těchto dřevin a křovin tak, aby v důsledku přirozené sukcese nezarostla celková plocha těchto suchých květnatých trávníků. Místy jsem zaznamenal šíření silně expanzivní třtiny křovištní, což by v budoucnu mohlo vést k potlačení původní vegetace a tím i k celkovému snížení biodiverzity tohoto biotopu. Nedílnou součástí managementu je zajistit alespoň jednou za dva roky pravidelné kosení.

- D)** Dosadbu na smýcených plochách neomezovat převážně na smrk, borovici a dub, ale škálu podstatně rozšířit a novou výsadbu provádět v souladu s přirozenou skladbou lesů *Chlumu* (zvýšit např. zastoupení habru).

4. 8. Fytocenologické snímky

Vegetační snímek č. 1 - vápnomilné bučiny (as. *Cephalanthero-Fagetum* podsv. *Cephalanthero-Fagenion*).

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 150

Expozice: JV

Nadm. výška: 315 m n.m.

Plocha snímku: 30 x 30 m

Autor: Luboš Moravec

Inklinace: 25°

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Datum: 8.5. 2004

Stromové patro	85%
<i>Fagus sylvatica</i>	5
<i>Quercus robur</i>	+
<i>Tilia cordata</i>	r
Keřové patro	2%
<i>Acer pseudoplatanus</i>	+
<i>Daphne mezereum</i>	+
<i>Lonicera xylosteum</i>	r
Bylinné patro	40%
<i>Oxalis acetosella</i>	1
<i>Galium odoratum</i>	1
<i>Mercurialis perrenis</i>	1
<i>Viola reichenbachiana</i>	1
<i>Maianthemum bifolium</i>	1
<i>Senecio ovatus</i>	1
<i>Cornus sanguinea</i>	1
<i>Fraxinus excelsior</i>	1
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1
<i>Pulmonaria officinalis</i>	+
<i>Carex digitata</i>	+
<i>Carex sylvestris</i>	+
<i>Quercus robur</i>	+
<i>Tilia cordata</i>	+
<i>Mycelis muralis</i>	r
<i>Circaea lutetiana</i>	r
<i>Epipactis helleborine</i> subsp. <i>helleborine</i>	r
<i>Cephalanthera damasonium</i>	r
<i>Hieracium murorum</i>	r
<i>Sanicula europaea</i>	r
<i>Melittis melissophyllum</i>	r
<i>Stachys sylvatica</i>	r
<i>Athyrium filix-femina</i>	r
<i>Poa nemoralis</i> subsp. <i>nemoralis</i>	r
<i>Abies alba</i>	r
<i>Acer platanoides</i>	r
<i>Acer campestre</i>	r
<i>Sambucus nigra</i>	r
Semenáčky dřevin	5%
<i>Fagus sylvatica</i>	1
<i>Tilia cordata</i>	+

Vegetační snímek č. 2 - hercynské dubohabřiny (as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* sv. *Carpinion*).

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 138

Expozice: JV

Nadm. výška: 340 m n.m.

Plocha snímku: 25 x 25 m

Inklinace: 18°

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Datum: 2.5. 2004

Autor: Luboš Moravec

Stromové patro	60%
<i>Quercus robur</i>	4
<i>Tilia cordata</i>	+
Keřové patro	40%
<i>Tilia cordata</i>	2-3
<i>Acer campestre</i>	+
<i>Cornus sanguinea</i>	+
<i>Lonicera xylosteum</i>	+
<i>Fraxinus excelsior</i>	+
<i>Tilia platyphyllos</i> subsp. <i>cordifolia</i>	r
<i>Crataegus</i> sp.	r
<i>Rosa</i> sp.	r
Bylinné patro	70%
<i>Galium odoratum</i>	2
<i>Mercurialis perennis</i>	2
<i>Convallaria majalis</i>	1-2
<i>Anemone nemorosa</i>	1
<i>Melittis melissophyllum</i>	1
<i>Fragaria vesca</i>	+
<i>Viola reichenbachiana</i>	+
<i>Lathyrus vernus</i>	+
<i>Ajuga reptans</i>	+
<i>Lilium martagon</i>	+
<i>Hieracium murorum</i>	+
<i>Melica nutans</i>	+
<i>Carex digitata</i>	+
<i>Polygonatum multiflorum</i>	+
<i>Astragalus glycyphyllos</i>	+
<i>Maianthemum bifolium</i>	+
<i>Quercus robur</i>	+
<i>Tilia cordata</i>	+
<i>Cornus sanguinea</i>	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>	r
<i>Acer campestre</i>	r
<i>Acer platanoides</i>	r
<i>Fraxinus excelsior</i>	r
<i>Prunus avium</i>	r
<i>Lonicera xylosteum</i>	r
<i>Pulmonaria officinalis</i>	r
<i>Rubus</i> sp.	r
<i>Hieracium sabaudum</i>	r
<i>Arctium nemorosum</i>	r
<i>Daphne mezereum</i>	r
<i>Paris quadrifolia</i>	r
<i>Euphorbia cyparissias</i>	r

Vegetační snímek č. 3 - suchá acidofilní doubrava

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 37

Expozice: JV

Nadm. výška: 315 m n.m.

Plocha snímku: 20 x 20 m

Autor: Luboš Moravec

Inklinace: 3°

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Datum: 12.8. 2004

Stromové patro	70%
<i>Quercus robur</i>	4
<i>Betula pendula</i>	r
<i>Larix decidua</i>	r
<i>Pinus sylvestris</i>	r
Keřové patro	12%
<i>Quercus petraea</i>	+
<i>Sorbus aucuparia</i>	+
<i>Frangula alnus</i>	+
<i>Tilia cordata</i>	+
<i>Acer pseudoplatanus</i>	r
Bylinné patro	50%
<i>Vaccinium myrtillus</i>	3
<i>Luzula luzuloides</i> subsp. <i>luzuloides</i>	2
<i>Quercus robur</i>	1
<i>Rubus</i> sp.	+
<i>Tilia cordata</i>	+
<i>Sorbus aucuparia</i>	+
<i>Frangula alnus</i>	+
<i>Poa nemoralis</i> subsp. <i>nemoralis</i>	+
<i>Avenella flexuosa</i>	+
Mechové patro (mechy nebyly určovány)	10%

Vegetační snímek č. 4 - sveřepová louka (sv. *Bromion erecti*)

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 128

Expozice: J

Nadm. výška: 297 m n.m.

Plocha snímku: 15 x 15 m

Autor: Luboš Moravec

Inklinace: 12°

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Datum: 29.5. 2004

Bylinné patro	95%
<i>Bromus erectus</i>	4
<i>Arrhenatherum elatius</i>	3
<i>Dactylis glomerata</i>	2
<i>Poa pratensis</i>	1
<i>Leucanthemum vulgare</i> subsp. <i>vulgare</i>	1
<i>Ranunculus repens</i>	1
<i>Galium album</i>	1
<i>Achillea millefolium</i>	1
<i>Taraxacum officinale</i>	1
<i>Plantago lanceolata</i>	1
<i>Camptula patula</i>	+
<i>Knautia arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	+
<i>Valerianella locusta</i>	+
<i>Trifolium campestre</i>	+
<i>Fragaria vesca</i>	+
<i>Veronica arvensis</i>	+
<i>Astragalus glycyphyllos</i>	+
<i>Plantago major</i>	+
<i>Sanquisorba minor</i> subsp. <i>minor</i>	+
<i>Myosotis arvense</i>	+
<i>Potentilla reptans</i>	+

<i>Convolvulus arvensis</i>	+
<i>Veronica chamaedris</i>	r
<i>Glechoma hederacea</i>	r
<i>Capsella bursa pastoris</i>	r
<i>Lotus corniculatus</i>	r
<i>Euphorbia esula</i> subsp. <i>esula</i>	r
<i>Rumex acetosa</i>	r
Mechové patro (mechy nebyly určovány)	3%

Vegetační snímek č. 5 - keřnatá stráž s mozaikovitým porostem suchých a mezofilních lesních lemů (as. *Peucedanetum cervariae* sv. *Geranion sanguinei*).

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 93

Expozice: JZ

Inklinace: 12°

Nadm. výška: 335 m n.m.

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Plocha snímku: 10 x 3 m

Datum: 24.7.2004

Autor: Luboš Moravec

Keřové patro	5%
<i>Prunus spinosa</i>	+
<i>Cornus sanguinea</i>	r
Bylinné patro	100%
<i>Brachypodium pinnatum</i>	3-4
<i>Geranium sanguineum</i>	3
<i>Peucedanum cervaria</i>	2
<i>Securigera varia</i>	+
<i>Genista tinctoria</i>	+
<i>Cirsium panmonicum</i>	+
<i>Knautia arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	+
<i>Galium verum</i>	+
<i>Cornus sanguinea</i>	+
<i>Prunella vulgaris</i>	+
<i>Veronica teucrium</i>	r
<i>Salvia verticillata</i>	r
<i>Anthericum ramosum</i>	r
<i>Campanula rapunculooides</i>	r
<i>Centaurea scabiosa</i>	r
<i>Centaurea jacea</i> subsp. <i>jacea</i>	r
<i>Agrimonia eupatoria</i>	r
<i>Hypericum montanum</i>	r
<i>Medicago falcata</i>	r
<i>Achillea millefolium</i>	r
<i>Knautia drymeia</i> subsp. <i>drymeia</i>	r
<i>Quercus robur</i>	r
<i>Fraxinus excelsior</i>	r
Náletové dřeviny	30%
<i>Picea abies</i>	+
<i>Larix decidua</i>	r
Mechové patro (mechy nebyly určovány)	5%

Vegetační snímek č. 6 - širokolistý suchý trávník bez význačného výskytu vstavačovitých a bez jalovce s mezofilními bylinnými lemy a s expandujícími mezofilními křovinami.

Lokalita: VKP Chlum u Dobrušky, segment č. 32

Expozice: JZ

Inklinace: 4°

Nadm. výška: 310 m n.m.

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Plocha snímku: 5 x 5 m

Datum: 23.7.2004

Autor: Luboš Moravec

Keřové patro	30%
<i>Prunus spinosa</i>	2
<i>Rubus</i> sp.	+
<i>Quercus robur</i>	r
<i>Crataegus</i> sp. div.	r
<i>Rosa canina</i>	r
Bylinné patro	100%
<i>Galium boreale</i> subsp. <i>boreale</i>	3
<i>Brachypodium pinnatum</i>	2
<i>Fragaria vesca</i>	2
<i>Galium verum</i>	1
<i>Alchemilla vulgaris</i>	1
<i>Astragalus glycyphyllos</i>	1
<i>Filipendula vulgaris</i>	1
<i>Sanguisorba officinalis</i>	1
<i>Lotus corniculatus</i>	1
<i>Potentilla erecta</i>	+
<i>Prunus spinosa</i>	+
<i>Agrimonia eupatoria</i>	+
<i>Silaum silaus</i>	+
<i>Centaurea jacea</i> subsp. <i>jacea</i>	+
<i>Vicia cracca</i>	+
<i>Quercus robur</i>	+
<i>Knautia arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	+
<i>Carex tomentosa</i>	+
<i>Poa pratensis</i>	+
<i>Calamagrostis epigejos</i>	+
<i>Trifolium montanum</i>	+
<i>Sanguisorba minor</i>	+
<i>Veronica chamaedris</i>	+
<i>Primula veris</i> subsp. <i>veris</i>	r
<i>Lithospermum officinale</i>	r
<i>Prunella vulgaris</i>	r
<i>Securigera varia</i>	r
<i>Phleum pratense</i>	r
<i>Viola hirta</i>	r
<i>Dactylis glomerata</i>	r
<i>Clinopodium vulgare</i>	r
<i>Rosa canina</i>	r
<i>Geranium pratense</i>	r
<i>Polygala vulgaris</i>	r
Mechové patro (mechy nebyly určovány)	10%

Vegetační snímek č. 7 - vlhká pcháčová louka (as. *Cirsietum rivularis* podsv. *Calthenion*).

Lokalita: Chlum u Dobrušky, segment č. 185

Expozice: SV

Nadm. výška: 315 m n.m.

Plocha snímku: 10 x 10 m

Autor: Luboš Moravec

Inklinace: 7°

Geol. podklad: slínovce středního turonu

Datum: 5.6. 2004

Bylinné patro	100%
<i>Trollius altissimus</i>	4
<i>Cirsium oleraceum</i>	2
<i>Galium boreale</i> subsp. <i>boreale</i>	2

<i>Colchicum autumnale</i>	1
<i>Veronica chamaedris</i>	1
<i>Aegopodium podagraria</i>	1
<i>Dactylis glomerata</i>	1
<i>Alopecurus pratensis</i>	1
<i>Sanquisorba officinalis</i>	1
<i>Lathyrus pratensis</i>	1
<i>Alchemilla vulgaris</i>	1
<i>Pimpinella major</i>	1
<i>Geranium pratense</i>	+
<i>Ranunculus acris</i> subsp. <i>acris</i>	+
<i>Cirsium rivulare</i>	+
<i>Bistorta major</i>	+
<i>Galium album</i>	+
<i>Poa trivialis</i>	+
<i>Primula veris</i> subsp. <i>veris</i>	+
<i>Vicia cracca</i>	+
<i>Prunus domestica</i>	+
<i>Lysimachia nummularia</i>	+
<i>Agrostis canina</i>	+
<i>Phleum pratense</i>	+
<i>Carex remota</i>	+
<i>Potentilla erecta</i>	+
<i>Holcus lanatus</i>	+
<i>Trifolium repens</i>	+
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	r
<i>Listera ovata</i>	r
<i>Acer pseudoplatanus</i>	r
<i>Leucanthemum vulgare</i> subsp. <i>vulgare</i>	r
<i>Achillea millefolium</i>	r
<i>Rumex acetosa</i>	r
<i>Knautia arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	r
<i>Stellaria graminea</i>	r
<i>Cerastium holosteoides</i> subsp. <i>triviale</i>	r
<i>Geum urbanum</i>	r
<i>Glechoma hederacea</i>	r
<i>Anthriscus sylvestris</i>	r
<i>Briza media</i>	r
Mechové patro (mechy nebyly určovány)	5%

5. Diskuse

Je třeba se pozastavit nad otázkou, zda-li je vůbec vhodné vyhlásit lesní komplex *Chlum* významným krajinným prvkem či nikoliv. Převážná část lesních pozemků patří do vlastnictví hraběnky Kristiny Colloredo-Mansfeldové, které jsou obhospodařovány lesní správou se sídlem v Opočně. Většina lesních porostů na *Chlumu* je v současnosti vážně ohrožena vlivem intenzivního hospodaření, ochranná hodnota *Chlumu* jsou značně opomíjeny a nebere se na ně téměř žádný zřetel. Na většině lesních pozemků (zejména na mírných svazích a vrcholových plošinách *Chlumu*) tak dochází k těžbě a znovuosazování vykácených ploch vysokoproduktivními a zde nepůvodními jehličnatými dřevinami (hlavně smrk, borovice, modřín a douglaska), což vede k degradaci původních přirozených fytoocenóz a k celkovému snížení biodiverzity v dané oblasti. S tímto cíleným obhospodařováním souvisí i snižování ekologické stability lesního celku. Ochranné biotopy se na *Chlumu* v důsledku nesprávného obhospodařování dochovaly pouze na menších plochách a to roztroušeně po celém zájmovém území, ve kterých se ale až doposud vyskytuje mnoho ohrožených či jinak významných taxonů vyšších rostlin, a proto si *Chlum* jistě zaslouží zvýšenou pozornost! Lesní správa v Opočně navrhuje chránit pouze část lesa a to vždy lokalitu, kde se dochoval cenný biotop. Tento způsob ochrany považuji za nedostatečný. Je třeba sjednotit ochranu celého lesního komplexu a respektovat navrhovaná ochranná opatření, zejména výsadbu na smýcených plochách provádět v souladu s přirozenou skladbou lesů *Chlumu*. Mezi ochrannými významnými biotopy se tak vytvoří stabilní vegetační hranice, která poslouží k odstranění nežádoucích vnějších vlivů (např. dojde ke snížení větrné a vodní eroze, zvýšení odolnosti lesních porostů proti imisím, omezí se šíření invazních a expanzivních druhů a okyselování půdního substrátu) a povede ke zvýšení biodiverzity v celém zájmovém území. Je známo, že čím vyšší je biologická a krajinná rozmanitost, tím je zároveň větší šance na harmonické soužití člověka s přírodou nejen v této, ale i v dalších generacích. Proto je třeba všude tam, kde to je ještě možné, chránit zbytky původních přirozených společenstev a podporovat zachování dalších, přírodních blízkých ekosystémů v co nejrozmanitějším stavu. Proto považuji vyhlášení *Chlumu* významným krajinným prvkem za nejhodnější řešení. Považuji však za problematický názor odboru životního prostředí MÚ v Dobrušce, že by se území *Chlumu* mělo vyhlásit tzv. „*naturovým územím*“. Do soustavy NATURA 2000 by se totiž měla navrhovat pouze nejcennější území s výskytem nejpočetnějších populací vybraných chráněných druhů a nejzachovalejších přírodních stanovišť, což musí být předem doloženo aktuálními vědeckými poznatky. Z podrobného mapování biotopů však vyplývá, že evropsky významná stanoviště se na *Chlumu* dochovaly již jen na menších plochách a jsou většinou ohodnocovány nízkým stupněm zachovalosti a reprezentativnosti. V území lesního komplexu se nevyskytuje jediný rostlinný druh, který by byl chráněn Evropskou unií. Na *Chlumu* a v jeho blízkém okolí se vyskytuje až 6 evropsky chráněných druhů živočichů, které zde však nevytvářejí početné populace. Proto je *Chlum* významný pouze z lokálního až regionálního hlediska, nikoliv však z pohledu evropského společenství. Pokud by však byl přesto *Chlum* mezi „*naturová území*“ zařazen, budu toto opatření podporovat a usilovat o to, aby se podařilo uvést v život navrhovaná ochranná opatření, která povedou ke zlepšení stavu přírody této cenné lokality.

Dalším silným faktorem, který ovlivní zejména část sv. svahu lesa, bude zajisté také plánovaná výstavba vodní nádrže Mělčany na Dědině. Částečně zde zaniknou květnaté mezofilní, místy až slabě hygrofilní dubohabrové a dubolipové háje ze sv. *Carpinion*. Závěrečná *Oznámení o hodnocení vlivů na životní prostředí* (BAJER et al. 2004) tvrdí, že při sv. svahu lesa dále zaniknou běžné fytoocenózy převážně extenzivně obhospodařovaných lučních ploch. Dále budou dotčeny i hodnotnější fytoocenózy lučních lesů údolních poloh (podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*), mokřady a porosty vysokých ostřic sv. *Sparganio-Glycerion fluitantis* a sv. *Caricion gracilis* a zejména fytoocenózy břehových porostů. Za nejzávažnější dopad ve smyslu ohrožení mokřadních enkláv je považováno ohrožení mokřadu pod pravým břehem náhonu Zlatého potoka při jv. části levobřežní nivy pod lesem. Míra zásahu do květnatých hájů by měla být okrajová, pokud bude omezena maximálně na kótu 303,5 m n.m. Tento silný zásah do krajiny se odrazí i na původní fauně v dané oblasti. Za nejzávažnější dopad navrhovaného vodního díla je bezesporu považována likvidace doloženého hnízdiště silně ohroženého ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), které se nachází v dosahu maximální hladiny zátopového prostoru. Další nepříznivý vliv představuje likvidace částí nivy s doloženými reprodukčními plochami pro obojživelníky, včetně kriticky ohroženého druhu čolka velkého (*Triturus cristatus*). V důsledku narušení ekologické kostry stability území v rámci zpracovaného ÚSESu území lze nejvýznamnější dopad předpokládat po přerušení regionálního biokoridoru podél Zlatého potoka výstavbou boční ochranné hráze, kdy dojde k vytvoření migrační bariéry na tomto toku.

Z hlediska ochrany přírody se dá stavba vodní nádrže Mělčany na Dědině považovat za kladný zásah do krajiny jen tehdy, dojde-li k vytvoření navrhovaného mokřadu v levobřežní části nivy pod obloukem náhonu Zlatého potoka a v rámci konečných úprav nádrže se zajistí dosadba makrofyt v druhové skladbě, která zajistí vznik optimálních druhově bohatých náhradních litorálních a mokřadních porostů. Kromě významné protipovodňové funkce nádrže se zvýší i biodiverzita a ekologická stabilita dané oblasti.

6. Závěr

Lesní komplex *Chlum u Dobrušky* tvoří významnou dominantu dobrušské části Rychnovského úvalu. Z floristického hlediska ho lze zařadit mezi nejbohatší lokality celého Podorlicka. Dokládá to mj. i skutečnost, že tu v průběhu floristických průzkumů od počátku 19. století bylo nalezeno 558 taxonů vyšších rostlin což je (podle informace pracovnice MGOH v Rychnově n. Kn. Mgr. Hany Voškerušové) zhruba třetina celkového druhového bohatství celého regionu Orlických hor a Podorlicka. Podobná druhová diverzita vegetace soustředěná na poměrně malé ploše je zcela mimořádná. Při podrobném mapování v roce 2004 jsem ověřil výskyt 463 taxonů, z toho 8 druhů zařazených podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 mezi druhy zvláště chráněné, 67 druhů ohrožených na území celé ČR, 86 druhů ohrožených ve východních Čechách a 25 druhů významných nebo ohrožených z regionálního hlediska. Celkem 112 druhů jsem zde zaznamal nově: K novým pozoruhodným nálezům patří zejména zjištění výskytu ostřice mnoholisté (*Carex leersiana*), která byla donedávna považována za nezvstýlný druh vých. Čech (FALTYS 1995), ve vých. Čechách silně ohroženého (regionálně kriticky ohroženého) modřence chocholátého (*Muscari comosum*), ohrožené a zvláště chráněné bledule jarní (*Leucojum vernum*), ve vých. Čechách silně ohroženého zdravínku jarního pozdního (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*), v ČR vyžadující pozornost hrušně polníčky (*Pyrus pyrastrer*), ve vých. Čechách vyžadující pozornost barvínku menšího (*Vinca minor*), rmeny rolního (*Anthemis arvensis*) a violky trojbarevné (*Viola tricolor*). K těmto druhům přistupuje několik zjištění nových lokalit druhů regionálně významnějších a nehojných - např. česneku ořešce (*Allium scorodoprasum*), kakostu hnědočerveného (*Geranium phaeum*), křivatce lučního (*Gagea pratensis*), mochny jarní (*Potentilla tabernaemontani*), pamětníku rolního pravého (*Acinos arvensis* subsp. *arvensis*) nebo řeřišničníku Hallerova - výskyt v nízké poloze (*Cardaminopsis Halleri*).

Tato neobyčejná diverzita souvisí také se zeměpisnou polohou, ale i z dalšími klimatickými a edafickými charakteristikami zájmové oblasti. Zejména j. a jz. exponované svahy s podloží rozpadavých vápnitých opuk zde poskytují vhodné podmínky pro teplomilné druhy a pro druhy náročné na živiny a pyšní se tak vysokou druhovou rozmanitostí. *Chlum* je součástí kulturní krajiny a z pohledu krajinných ekologů vytváří tzv. lokální biocentrum, které je trvalým útočištěm mnoha stálých ale i migrujících živočichů. Tento geomorfologický celek se značnou ekologickou stabilitou bezesporu utváří typický ráz zdejší pahorkatinné krajiny. Mimo naučných, přírodovědných či vědeckých hodnot je území významné i z estetického a kulturního hlediska. Nachází se zde starověké pohanské pohřebiště, objevené na počátku 20. stol.

Při podrobném vegetačním mapování biotopů v rámci evropského programu NATURA 2000 jsem ve VKP *Chlum* vymapoval celkem 187 segmentů, v nichž jsem evidoval celkem 16 přirozených a 8 silně člověkem ovlivněných nebo vytvořených biotopů (z toho 5 přírodních stanovišť podléhá zájmu evropského společenství a 2 přírodní stanoviště jsou dokonce označeny prioritními stanovišti). Ochranný význam biotopů se však na *Chlumu* vlivem lesnických zásahů dochovaly již jen v menších plochách a to roztroušeně po celém mapovaném území většinou s nízkým stupněm zachovalosti a reprezentativnosti. Za ochranný nejcenější považuji segment prosvětlené keřnaté stráňky v průseku značně narušených teplomilných doubrav při jz. svahu lesa, kde se vyvinula společenstva mezofilních a suchých lesních lemů, odpovídající v regionu kriticky ohrožené as. *Peucedanetum cervariae* sv. *Geranium sanguineum*. Tento segment také vytváří jednu z posledních lokalit výskytu silně ohroženého vstavače nachového (*Orchis purpurea*) na bývalém rychnovském okrese, který se zde nachází ve stabilní mikropopulaci o devíti jedincích. Mezi další ochranný významné biotopy, které se na *Chlumu* dochovaly patří fragmenty hercynských dubohabřin (převážně as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* sv. *Carpinion*), středoevropské bazifilní teplomilné doubravy as. *Potentillo albae-Quercetum* sv. *Quercion petraeae*, vápnomilné bučiny as. *Cephalanthero-Fagetum* podsv. *Cephalanthero-Fagenion*, údolní jasanovo-olšové luhy as. *Pruno-Fraxinetum* sv. *Alnion incanae*, širokolisté suché trávníky sv. *Bromion erecti*, mezofilní ovsíkové louky ze sv. *Arrhenatherion* a vlhké pcháčkové louky as. *Cirsietum rivularis* podsv. *Calthenion*.

Původní lesní fytoocenózy byly na *Chlumu* v minulém století značně narušeny a ochuzeny. Hlavní příčinou bylo a v současnosti stále je osazování vykácených ploch zde nepůvodními jehličnatými dřevinami (zejména smrkem ztepilým a borovicí lesní), což vede k okyselování a degradaci původních společenstev. S těmito zásahy souvisí i narušení přirozených biotopů šířením invazních a expanzivních druhů. Mezi nejhojnější invazní druhy celého území patří netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), v pobřežních porostech Zlatého potoka pak netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*). Z expanzivních druhů se nejčastěji v lesním komplexu objevují třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), ostružiník (*Rubus* sp. div.), konopice pýřitá (*Galeopsis pubescens*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a svízel přítula (*Galium aparine*). Registrace významného krajinného prvku by měla přispět jak k ochraně, udržení popř. i zlepšení jeho stabilizační, krajinnotvorné a estetické funkce, ale i ke zvýšení biodiverzity v celé zájmové oblasti.

7. Seznam použité literatury

- 1) BAJER T., MACHÁČEK M., FALTYS V. et ŠÁRA M. (2004): *Oznámení o hodnocení vlivů na životní prostředí dle přílohy 3 zákona č. 100/01 Sb. ve znění zákona č. 93/04 Sb.* - ?.
- 2) BOLLIGER M., ERBEN M., GRAU J. et HEUBEL R. G. (1998): *Keře.* - ed. Ikar, Praha, spol. s r. o.
- 3) BUBÁK F. (1908): *České houby - I. díl. Rzi (Uredinales).* - Praha.
- 4) BUTTLER P. K. (2000): *Orchideje. - Průvodce přírodou,* ed. Ikar, Praha, a. s.
- 5) ČELAKOVSKÝ L. (1883): *Prodromus květeny české.* - Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha, 4: 677-944.
- 6) ČELAKOVSKÝ L. (1894): *Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens in der Jahren 1891 und 1892.* - S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., Prag, cl. math.-natur., 1893/10: 1-38.
- 7) ČEŘOVSKÝ J. et al. (1999): *Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR.* Vol. 5. Vyšší rostliny. - 456 p., ed. Příroda a s. Bratislava.
- 8) CHYTRÝ M., KUČERA T. et KOČÍ M. /eds./ (2001): *Katalog biotopů České republiky.* - ed. AOPK ČR Praha.
- 9) DEYL M. et HÍSEK K. (2002): *Naše květiny.* - ed. Academia, Praha.
- 10) DVOŘÁKOVÁ I. et VACEK S. (1986): *Odumírání jedle bělokoré na Chlumu.* - Orlické hory '86, Rychnov n. Kn., 9: 12-14.
- 11) FALTYS V. (1985): *Floristický materiál ke květeně Choceňska a Vysokomytska.* - Pr. Muz. Hradec Králové, ser. A, 19: 5-54.
- 12) FALTYS V. (1995): *Přehled vyhynulých, neznámých a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech.* - 24 p., ed. AOPK ČR Pardubice.
- 13) FALTYS V. (2003): *Vodní nádrž Mělčany na Dědině. Botanický průzkum. Podklad pro oznámení E. I. A. Podle § 6 a Přílohy č. 3 Zák. č. 100/2001 Sb., ve Znění zák. č. 93/2004 Sb.* - 10 p. + 1 příl. [Depon. in OŽP MÚ Dobruška]
- 14) FALTYSOVÁ H., MATOUŠKOVÁ H. et HILLE J. (1992): *Významné krajinné prvky východočeského regionu.* - nepag., ed. ČÚOP, Pardubice.
- 15) FIEDLER J. (1947): *Rozšíření bělozářky větvitě na Královéhradecku.* - Krása našeho domova, Praha, 38/6: 129-130.
- 16) FIEDLER J. et VÁLEK B. (1975): *Nová lokalita Linum flavum L. v severovýchodních Čechách.* - Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 10/1: 27-28.
- 17) GUTH J. (2002): *Metodiky mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd.* - ed. AOPK ČR, Praha.
- 18) HADAČ J. (1948): *Příspěvek k rozšíření Dianthus carthusianorum L. v severovýchodních Čechách.* - Sborn. Klubu Přírod., Pardubice 1: 1-8.
- 19) HEJNÝ S. et SLAVÍK B. /eds./ (1997): *Květena České republiky I.* - ed. Academia, Praha.
- 20) HEJNÝ S. et SLAVÍK B. /eds./ (1990): *Květena České republiky II.* - ed. Academia, Praha.
- 21) HEJNÝ S. et SLAVÍK B. /eds./ (1992): *Květena České republiky III.* - ed. Academia, Praha.
- 22) HORÁK V. (1964): *Pcháč Cirsium x freyerianum Koch. ve východních Čechách.* - Čas. Nár. Muz., Praha, sect. natur., 133/2: 84-87.
- 23) HROBAŘ F. (1931): *Květena Kostelecka a Rychnovska.* - 128 p., Hradec Králové.
- 24) JAKRLOVÁ J. et PELIKÁN J. (1999): *Ekologický slovník.* - ed. Fortuna, Praha.
- 25) KAPLAN Z. et KUČERA J. et HÁJEK M. (1994): *Výsledky botanické exkurze na Chlum u Dobrušky.* - Orchis, Dobré, 13/1: 2-6.
- 26) KLIKA J. (1924): *Příspěvek k české mykofloře - IV.* - Čas. Nár. Mus., Praha, sect. natur., 98:84-89.
- 27) KLIKA J. (1925): *Příspěvek k české mykofloře - V.* - Čas. Nár. Mus., Praha, sect. natur., 99:148-151.
- 28) KOPECKÝ K. (1888): *Analytická květena okolí města Rychnova n. Kn. (část III).* - In: Výroční zpráva c. k. státního vyššího gymnasia v Rychnově n. Kn., Rychnov n. Kn., p. 1 - 127.
- 29) KRČAN K. (1958): *Rostlinné rzi zjištěné v okrese Dobruška.* - Hradecký kraj, 2/1958: 79-94.
- 30) KRČAN K. et KOPECKÝ K. (1959): *Květena okolí Nového Města nad Metují.* - Preslia, Praha, 31/1: 52-77.
- 31) KRČAN K. et KOPECKÝ K. (1960): *Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště n. O.* - Acta Mus. Reginaehradecensis, ser. A, 2, 149-190.
- 32) KREMER D. B. (1995): *Stromy.* - ed. Ikar, Praha, spol. s r. o.
- 33) KUBÁT K. /ed./ (2002): *Klíč ke květeně České republiky.* - ed. Academia, Praha.
- 34) KUČERA J. (1988): *Floristický materiál ze setkání botaniků - Dobré '87.* - Orchis, Dobré, 7/2: 1-11.
- 35) KUČERA J. (1998): *Příspěvek k rozšíření ostřice (Carex L.) ve východních Čechách.* - Acta Mus. Reginaehradecensis, ser. A, 26: 91-100.

- 36) MIKYŠKA R. (1967): *O rozšíření některých lesních a lemových druhů v severovýchodních Čechách.* - Preslia, Praha, 39/2: 178-197.
- 37) MIKYŠKA R. (1972): *Die Wälder der böhmischen mittleren Sudeten und ihrer Vorgebirge.* - Rozpr. Čs. Akad. Věd. ser. math.-natur., 82/3 1-162.
- 38) MORAVEC J. et al. (1994): *Fytocenologie.* - ed. Academia, Praha.
- 39) MORAVEC J. et al. (1995): *Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení.* Ed. 2. - Severočeskou přírodou, Přír., Příl.
- 40) MORAVEC J. et al. (2000): *Přehled vegetace České republiky.* Svazek 2. Hygrofilní, mezofilní a xerofilní opadavé lesy. - ed. Academia, Praha.
- 41) MÜNKER B. (1998): *Plané rostliny střední Evropy.* - Průvodce přírodou, ed. Ikar, Praha, spol. s r. o.
- 42) NEUHÄUSLOVÁ-NOVOTNÁ Z. et NEUHÄUSL R. (1968): *Zajímavé floristické nálezy v Čáslavské nížině a poznámky k rozšíření Knautia drymeia Heuff. v Čechách.* - Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 3/4: 133-138.
- 43) POKORNÝ J. et ROTH P. (2001): *Natura 2000, otázky a odpovědi.* - ed. AOPK ČR, Praha.
- 44) PROCHÁZKA F. (1973): *Orchideje Východočeského kraje. Část II.* - Pr. a Stud.-Přír., Pardubice, 5:59-82.
- 45) PROCHÁZKA F. (1974): *Mapky rozšíření vybraných druhů v Orlických horách a Podorlicku.* - ms. [Depon. in: MGOH Rychnov n. Kn.]
- 46) PROCHÁZKA F. (1980): *Současné změny východočeské flóry a poznámky k rozšíření chráněných druhů rostlin.* - ed. K MVČ Hradec Králové.
- 47) PROCHÁZKA F. et VELÍSEK V. (1983): *Orchideje naší přírody.* - ed. AV ČR, Praha.
- 48) PROCHÁZKA F. /ed./ (2001): *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000).* - Příroda, Praha, 18: 4-146.
- 49) PROKEŠ K. [red.] (1946): *Nové floristické nálezy ze severovýchodních Čech. II.* - Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, Praha, cl. math.-natur., 27/1944: 1-10.
- 50) ROČEK Z. et al. (1977): *Příroda Orlických hor a Podorlicka.* - ed. SZN Praha.
- 51) ROHLENA J. (1929): *Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. IX.* - Čas. Mus. Král. Čech, Praha, sect. natur., 103: 1-17, 65-76.
- 52) RULFOVÁ A. (19. 11. 2004): *Územní ochrana přírody - obecná územní ochrana.* - Dostupné z URL: <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=218>.
- 53) RYBÁŘ P., PROCHÁZKA F. et al. (1979): *Chráněné druhy rostlin a živočichů Východočeského kraje.* - Pr. a Stud.-suppl. 1, Pardubice, 174 p.
- 54) SITNÝ J. (1992): *Současný stav květeny na území Dobrušky a v jejím blízkém okolí.* - ms. [Depon. in: MGOH Rychnov n. Kn.]
- 55) SLAVÍK B. (1986): *Fytokartografické syntézy ČSR.* - ed. BÚ ČSAV, Průhonice u Prahy.
- 56) SLAVÍK B. /ed./ (1995): *Květena České republiky IV.* - ed. Academia, Praha.
- 57) SLAVÍK B. /ed./ (1997): *Květena České republiky V.* - ed. Academia, Praha.
- 58) SLAVÍK B. /ed./ (2000): *Květena České republiky VI.* - ed. Academia, Praha.
- 59) SKALICKÝ V. (1961): *Příspěvek ke květeně Rychnovska.* - Acta Muz. Reginaehradensis, ser. A, : 95-106.
- 60) SKALICKÝ V. et al. (1961): *Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území. II.* - Preslia, Praha, 33: 154-196.
- 61) VACEK S. et LOKVENC T. (1988): *Ekoprogram města Opočno a jeho městských částí (Dobříkovec, Čánky, Mokrého) na léta 1987-1990 s výhledem ro roku 2000.* - ed. MNV Opočno.
- 62) VODÁK V. (1925): *Drobné zprávy z okolí Dobrušky.* - Čas. Čsl. Houbařů, Praha, 5: 69.
- 63) VODÁK V. (1926): *Botanický popis okresu novoměstského (Květena Novoměstska n. Met.).* - ms. [Depon in.: MGOH Rychnov n. Kn.]
- 64) VODÁK V. (1930/31): *Houby na Novoměstsku n. M.* - Od kladského pomezí., Nové Město n. M., 8: 22-24.
- 65) VOŠKERUŠOVÁ H. (2001): *Halín u Dobrušky. Závěrečná zpráva mapování NATURA 2000.* - ms. [Depon. in: OŽP MÚ Dobruška].
- 66) ZÁRUBOVÁ-PRAUSOVÁ R. et BAŤOVÁ L. (2002): *Botanicky zajímavé lokality v Podorličí.* - Východočes. Botan. Zprav., Dobré, 1/2002: 2-5.
- 67) ŽDÁREK J. (s. a.): *Poznámky k výskytu vzácnějších druhů na Dobrušsku.* - ms [Depon. in: MGOH Rychnov n. Kn.]

8. Přílohy

8. 1. Celkový soupis taxonů vyšších rostlin

Taxony psané tučnou kurzívou patří mezi druhy významné a jsou uvedeny také v kapitole 7. *Výskyt významných taxonů vyšších rostlin*. U jednotlivých taxonů je podle *Katalogu biotopů ČR* (CHYTRÝ, KUČERA, KOČÍ /eds./ 2001) kurzívou uveden kód příslušného biotopu, ve kterém byl daný druh při mapování nejčastěji evidován. Za zkratkou Lit.: je uveden v časové posloupnosti od nejstaršího po nejmladší literární pramen (popřípadě se zpřesňující poznámkou), který příslušný druh eviduje. Výskyt druhů označených vykřičníkem jsem v území při mapování v roce 2004 ověřil, u neověřených druhů je poznámka 2004 neov. U druhů v území nepůvodních - vysazených nebo zplněných - uvádím znaménko +.

- 1) ***Abies alba*** Mill. - jedle bělokorá C4a, (C3) - L3.1, L5.3, X9A.. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 10 - hojná, ale odumírá r. 1951 32 %, r. 1980 30 %, r. 1986 již jen 12%, předpoklad - jedle zde odumře do r. 2000; 61; 25; !
- 2) *Acer campestre* L. - javor babyka - K3, L3.1, L4. - Lit.: 25; 13; !
- 3) *Acer platanoides* L. - javor mléč - L2.2, L3.1, L4, L5.3. - Lit.: 25; 13; !
- 4) *Acer pseudoplatanus* L. - javor klen (horský) - L2.2, L3, L4, L5.3.- Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 5) ***Achillea collina*** Heimerl - řebříček chlumní (C4) - Lit.: 51 - roztroušeně; 2004 neov.
- 6) *Achillea millefolium* subsp. *millefolium* - řebříček obecný pravý - T1.1, T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 7) ***Acinos arvensis*** subsp. *arvensis* - pamětník rolní pravý (R4) - T4.1. - ! - v území nově
- 8) *Actaea spicata* L. - samorostlík klasnatý - L3.1, L4, X10. - Lit.: 63; 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 9) ***Adonis aestivalis*** L. - hlaváček letní C2, (C2). - Lit.: 63 - také žlutokvětý; 61;100 - okraj pole při j. svahu; 25; !
- 10) *Aegopodium podagraria* L. - bršlice kozí noha - T1.1, T1.4, T1.5, T1.6, L2.2, L4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 11) *Agrimonia eupatoria* L. - řepík lékařský - T4.1. - Lit.: 63; 31; 54; 25; !
- 12) *Agrostis capillaris* L. - psineček obecný - Lit.: 26 - leg. Vodák 1914; 2004 neov.
- 13) *Agrostis gigantea* Roth. - psineček veliký - ! - v území nově
- 14) *Agrostis stolonifera* - psineček výběžkatý - Lit.: 63; 25; 2004 neov.
- 15) *Ajuga genevensis* L. - zběhovec lesní - T3.4 D. - Lit.: 51; 25; !
- 16) *Ajuga reptans* L. - zběhovec plazivý - L4, L6. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 17) *Alchemilla monticola* Opiz - kontryhel pastviný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 18) *Alchemilla xanthochlora* Rothm. - kontryhel žlutozelený - Lit.: 25; 2004 neov.
- 19) *Alchemilla vulgaris* L. - kontryhel ostrolaločný (k. obecný) - T1.1, T1.4, T1.5, T3.4D - ! - v území nově
- 20) *Alisma plantago-aquatica* L. - žabník jitrocelový - ! - v území nově
- 21) *Alliaria petiolata* (M.Bieb.) Cavara et Grande - česnáček lékařský - L2.2. - Lit.: 25; !
- 22) *Allium oleraceum* L. - česnek planý - T3.4D. - Lit.: 63; 54; 25; !
- 23) ***Allium scorodoprasum*** L. - česnek ořešec (R4, Fy!) - T4.1, T3.4D. - ! - v území nově. Pozn.: Hojný jen v teplejších oblastech ČR. Fytogeograficky významný druh regionu - vyskytuje se tu na sev. hranici svého areálu v Čechách a jako mezní prvek tu zasluhuje pozornost.
- 24) *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn. - olše lepkavá - L2.2. - Lit.: 25; !
- 25) *Alnus incana* (L.) Moench. - olše šedá - Lit.: 63; 2004 neov.
- 26) *Alopecurus aequalis* Sobol. - psárka plavá - ! - v území nově
- 27) *Alopecurus pratensis* subsp. *pratensis* - psárka luční pravá - T1.1, T1.4, T1.5, T1.6. - Lit.: 25; !
- 28) *Amaranthus retroflexus* L. - laskavec ohnutý - X2. - ! - v území nově
- 29) *Anagallis arvensis* L. - drchnička rolní - X2, X3. - Lit.: 25; !
- 30) *Anemone nemorosa* L. - sasanka hajní - L2.2, L3.1, L4, L6.4. - Lit.: 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; 13; !
- 31) *Anemone ranunculoides* L. - sasanka pryskyřníkovitá - L2.2. - Lit.: 63; 54; !
- 32) *Angelica sylvestris* subsp. *sylvestris* - děhel lesní pravý - T1.5, T1.6. - Lit.: 63; 54; 25; 13; !
- 33) ***Anthemis arvensis*** L. - rmen rolní (C4) - ! - v území nově

- 34) *Anthericum ramosum* L. - bělozářka větvitá C4a, (C4) - T4.1, L6.4 - Lit.: 63; 15 - leg. Hrobař, 2 ex.; !
- 35) *Anthoxanthum odoratum* L. - tomka vonná - T1.1 - ! - v území nově
- 36) *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm. - kerblík lesní - T1.1, T1.4, T1.6. - Lit.: 25; !
- 37) *Aquilegia vulgaris* L. - orlíček obecný C3, (C4) - Lit.: 63; 30; 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 14 - VKP; 54; 25 - j. a jz. svah; !
- 38) *Arctium minus* (Hill.) Bernh. - lopuch menší - Lit.: 25; 2004 neov.
- 39) *Arctium nemorosum* Lej. - lopuch hajní C4a, (C4) - Lit.: 63; 31 - leg. Krčan 1952, pod lesní strání u Podchumí; 14 - VKP; 34 - leg. E. Hadač, jz. svah poblíž posedu na třešni; 61; 13 - dvě lokality v okraji lesa na Chlumu u Mělčan; !
- 40) *Arctium tomentosum* Mill. - lopuch plstnatý - Lit.: 25; 2004 neov.
- 41) *Armoracia rusticana* G., M et Sch. - křen selský - !
- 42) *Arrhenatherum elatius* (L.) J. Presl et C. Presl subsp. *elatius* - ovsík vyvýšený pravý - T1.1, T3.4D, T4.1, K3. - Lit.: 25; !
- 43) *Artemisia vulgaris* L. - pelyněk černobýl - T4.1. - Lit.: 25; !
- 44) *Asarum europaeum* L. - kopytník evropský - L2.2, L3.1, L4. - Lit.: 63; 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 45) *Asplenium trichomanes* L. - sleziník červený - ! - v území nově
- 46) *Aster novae-angliae* L. - hvězdnice novoanglická + - ! - zplaň., v území nově
- 47) *Astragalus glycyphyllos* L. - kozinec sladkolistý - T3.4D, T4.1, T4.2. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 48) *Astrantia major* L. - jarmanka větší (R4) - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; !
- 49) *Athyrium filix-femina* (L.) Roth - papratka samičí - L4, L5.3. - Lit.: 25; 13; !
- 50) *Atropa bella-donna* L. - rulík zlomocný - X10. - Lit.: 63; 49 - leg. Krčan; 31 - v posledních letech oj. na Chlumu j. Mělčan; 54; 25; !
- 51) *Avena sativa* L. - oves setý + - ! - v území nově
- 52) *Avenella flexuosa* (L.) Drejer - metlička křivolaká - L7. 1. - Lit.: 37 - v as. *Luzulo-Fagetum*; 25; !
- 53) *Avenula pubescens* (Huds.) Dum. - ovsíř pýřitý - Lit.: 25; 2004 neov.
- 54) *Ballota nigra* L. subsp. *nigra* - měrnice černá pravá - X7. - Lit.: 54; !
- 55) *Barbarea vulgaris* R. Br. - barborka obecná - ! - v území nově
- 56) *Bellis perennis* L. - sedmikráska obecná (chudobka) - T1.1, T1.4, T3.4D - ! - v území nově
- 57) *Betonica officinalis* L. - bukvice lékařská - T4.1, L6.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 58) *Betula pendula* Roth - břıza bělokorá (bradavičnatá) - L3.1, L6.4, X9A. - Lit.: 25; !
- 59) *Bistorta major* S. F. Gray - rdesno hadí kořen - T1.4, T1.5 - ! - v území nově
- 60) *Brachypodium pinnatum* (L.) P. B. - válečka prapořitá (R4) - T4.1, K3, L6.4. - Lit.: 63; 61; 54, 25; !
- 61) *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) P. B. - válečka lesní - T4.2. - Lit.: 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 62) *Briza media* L. - třeslice prostřední - T1.5, T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 63) *Bromus benekenii* (Lange) Trimen - sveřep Benekenův (R4) - Lit.: 31; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 34 - leg. Hadač 1987, jz. svah u Podchlumí poblíž posedu na třešni; 25; 2004 neov.
- 64) *Bromus erectus* Huds. - sveřep vzpřímený - Lit.: 34 - leg. E. Hadač, jz. okraj při cestě Dobruška-Semechnice; 25; 25
- 65) *Bromus hordeaceus* L. - sveřep měkký - T1.1 - ! - v území nově
- 66) *Bupleurum falcatum* L. - prorostlík srpovitý (C3) - T4.1. - Lit.: 63; 30; 54; 25; !
- 67) *Calamagrostis arundinaceae* (L.) Roth - třtina rákosovitá - T1.6. - Lit.: 54; !
- 68) *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth - třtina křovištní - X11- Lit.: 3 - leg. Vodák, se rzí *Puccinia glumarum*, na této trávě známo jen toto jediné naleziště v *P. glumarum* Čechách; 29 - leg. Vodák, na *Calamagrostis epigeios* dosud jen toto jediné naleziště v *P. glumarum* Čechách; 25; !
- 69) *Calluna vulgaris* (L.) Hill. - vřes obecný - Lit.: 54; 2004 neov.
- 70) *Caltha palustris* L. - blatouch bahenní - T1.5, T1.6, L2.2 - ! - v území nově
- 71) *Calystegia sepium* (L.) R. Br. - opletník plotní - M1.1 - ! - v území nově
- 72) *Campanula glomerata* L. subsp. *glomerata* - zvonek klubkatý pravý (C3) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 73) *Campanula patula* L. - zvonek rozkladitý - T1.1, T1.4, T3.4D. - Lit.: 25; !
- 74) *Campanula persicifolia* L. - zvonek broskvolistý - T4.1, L6.4. - Lit.: 63; 54; 25; !
- 75) *Campanula rapunculooides* L. - zvonek řepkovitý - T3.4D, T4.1, K3, L6.4. - Lit.: 54; 25; !
- 76) *Campanula rotundifolia* L. - zvonek okrohlostý - Lit.: 54; 2004 neov.

- 77) *Campanula trachelium* L. - zvonek kopřivolistý - K3. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 78) *Capsella bursa-pastoris* (L.) Med. - kokoška pastuší tobolka - K3, X3. - Lit.: 25; !
- 79) *Cardamine amara* L. subsp. *amara* - řeřišnice hořká pravá - Lit.: 13; !
- 80) *Cardamine impatiens* L. - řeřišnice nedůtklivá - ! - v území nově
- 81) *Cardamine pratensis* L. - řeřišnice luční - T1.4 - ! - v území nově
- 82) *Cardaminopsis halleri* (L.) Hayek - řeřišničník Hallerův (R4) - T1.4. - ! - v území nově. Pozn.: Zajímavý výskyt v nižší poloze.
- 83) *Carduus acanthoides* L. - bodlák obecný - ! - v území nově
- 84) *Carduus crispus* L. - bodlák kadeřavý - ! - v území nově
- 85) *Carlina acaulis* L. subsp. *acaulis* - pupava bezlodyžná pravá - T3.4D - ! - v území nově
- 86) *Carex acuta* L. - ostřice štíhlá - ! - v území nově
- 87) *Carex acutiformis* Ehrh. - ostřice ostrá - ! - v území nově
- 88) *Carex contigua* Hoppe - ostřice klasnatá - Lit.: 25; !
- 89) *Carex digitata* L. - ostřice prstnatá - L5.3. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; !
- 90) *Carex flacca* Schreber - ostřice chabá - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25
- 91) *Carex hirta* L. - ostřice srstnatá - Lit.: 25; !
- 92) *Carex leersiana* Rauschert - ostřice mnoholistá C4a, (A 2) - ! - v území nově. Pozn.: Nález z *Chlumu* (doklad v herbáři Mgr. Hany Voškerušové), je jedním z prvních dokladů o znovuoověření výskytu tohoto druhu ve v. Čechách, kde byl ještě nedávno (FALTYŠ 3195) považován za neznámý.
- 93) *Carex montana* L. - ostřice horská (R3) - L6.4. - Lit.: 63; 10 - v hlinité bukové doubravě s ostřicí chlupatou; 34 - leg. Kučera, Kaplan et Hájek, 1984 - světliny na jz. okraji lesa u Mělčan; 25; !
- 94) *Carex muricata* L. s. str. - ostřice měkkoostenná - Lit.: 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 2004 neov.
- 95) *Carex ovalis* Good - ostřice zaječí - Lit.: 25; !
- 96) *Carex pallescens* L. - ostřice bledavá - Lit.: 25; !
- 97) *Carex pilosa* Scop. - ostřice chlupatá (R4, Fy!) - Lit.: 63;10 - v hlinité bukové doubravě s ostřicí horskou; !. Pozn.: V květeně Podorlicka je významným karpatským prvkem, který sem proniká především údolím T. Orlice a dosahuje tu záp. hranice celkového areálu a jako mezní prvek zde zasluhuje ochrany. Jeho osamocené lokality je tu nutno zaznamenávat. Provází tu hlavně prosvětlené habrové doubravy i submontánní jedlobučiny na humózních, živinami bohatých půdách, kde lokálně tvoří i velkoplošné fytocenózy.
- 98) *Carex remota* L. - ostřice řídkoklasá - Lit.: 54, 25; !
- 99) *Carex sylvatica* Huds. - ostřice lesní - Lit.: 63; 37- v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54, 25; !
- 100) *Carex tomentosa* L. - ostřice plstnatá - Lit: 63; 54, 25; !
- 101) *Carlina acaulis* L. s. l. - pupava bezlodyžná - T3.4D - Lit.: 25; !
- 102) *Carlina vulgaris* L. - pupava obecná - Lit.: 25; 2004 neov.
- 103) *Carpinus betulus* L. - habr obecný - L3.1, L4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 104) *Carum carvi* L. - kmín kořený - Lit.: 25; !
- 105) *Castanea sativa* Mill.- kaštanovník jedlý (k. setý) + - ! - v území nově
- 106) *Centaurea jacea* subsp. *jacea* - chrpa luční pravá - Lit.: 25; !
- 107) *Centaurea jacea* L. subsp. *oxylepis* (W. et Gr.) Hayek - chrpa luční ostroperá C4a/E3, (C4), (R4, Fy!). - Lit.: 25; !. Pozn.: Je v květeně Podorlicka karpatským prvkem, donedávna spíše přehlíženým.
- 108) *Centaurea scabiosa* L. - chrpa čekánek - K3. - Lit.: 27 - se rzí *Phragmidium centaureae*, 25; !
- 109) *Centaurium erythraea* Rafn. zeměžlučokolíkatá C4a, (C3) - Lit.: 63; 31; !
- 110) *Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce - okrotice bílá C3, (C3), §3, CITES - T4.1, K3, L6.4, L5. - Lit.: 63; 54; 25 - j. a jz. svah.; 66; !
- 111) *Cerastium arvense* L. - rožec rolní - Lit.: 25; 2004 neov.
- 112) *Cerastium brachypelatum* Pers. - rožec krátkoplátečný C3, (C2), (R1, Fy!) - Lit.: 54 - leg. et det. Sitný, 1989, vzácně na z. okraji lesa. 2004 neov. Pozn.: Západomediterránní druh.
- 113) *Cerastium glomeratum* Thuill. - rožec klubkatý (C4) - Lit.: 63; 2004 neov. Rozšíření tohoto kalcifilního a teplomilného druhu v ČR je dosud málo známé - těžiště výskytu je v kolinním stupni termofytika a teplejších oblastech mezofytika, v některých územích (př. Dolní Poohří) zcela chybí. Podle Slavíka (SLAVÍK 1986) dosahuje na

- Opočensku východní hranice rozšíření v ČR.
- 114) *Cerastium holosteoides* Fries subsp. *triviale* (Spenner) Möschl - rožec obecný luční - *T1.1, T1.4, T1.5, T1.6, T4.2*. - Lit.: 25; 13; !
- 115) *Cerastium lucorum* Schur - rožec hajní C4a/E3, (C4). - Lit.: 25 - j. a jz. svah. Pozn.: Tento druh je v květeně našeho regionu karpatským migrantem, který se do sev. poloviny Čech (v j. polovině chybí) rozšířil z Karpat přes vých. Moravu a přes pahorkatiny v okolí České Třebové. Donedávna byl přehlížen a nedostatečně odlišován od habituelně dosti podobného *C. holosteoides* sunsp. *triviale*, takže počet známých lokalit vzrůstá teprve v novější době.
- 116) *Cerintho minor* L. - voskovka menší C4a - Lit.: 63; 61; 25 - j. a jz. svah; 2004 neov.
- 117) *Chaerophyllum aromaticum* L. - krabilice zápašná - Lit.: 63; 25; 13; 2004 neov.
- 118) *Chaerophyllum bulbosum* L. - krabilice hlíznatá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 119) *Chaerophyllum hirsutum* L. - krabilice chlupatá - *L2.2*. - Lit.: 13; !
- 120) *Chamaecytisus supinus* (L.) Link - čilimník nízký (R4, Fy!) - *T3.4D, T4.1*. - Lit.: 63; 25 - j. a jz. svah; !. Pozn.: Submediteránní druh. ČR prochází sev. hranice celkového areálu. Vyskytuje se tu od nížiny do podhůří ve dvou areálech - jihočeské a moravské související s rozšířením ve vých. Čechách (i regionu) až středním Polabí. V českém mezofytiku má těžiště výskytu na území našeho regionu v f. o. Orlické opuky, Dolní Poorličí a pak ještě v f. o. Litomyšlská pánev (SLAVÍK /ed./ 1995).
- 121) *Chamaecytisus triflorus* (Lam.) Skalická - čilimník chlupatý A 1, (A1) - Lit.: 63 - j. strana; 2004 neov.. Pozn.: Z *Chlumu* uveden zřejmě omylem - roste jenom na Slovensku, patrně záměna za jarní stadium *Ch. supinus*.
- 122) *Chelidonium majus* L. - vlašovičnick větší - *X11* - ! - v území nově
- 123) *Chenopodium album* L. s. str. - merlík bílý - ! - v území nově
- 124) *Chrysosplenium alternifolium* L. - mokřýš střídavolistý - *L2.2*. - Lit.: 13; !
- 125) *Circaea lutetiana* L. - čarovník pařížský - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 126) *Cichorium intybus* L. subsp. *intybus* - čekanka obecná pravá - *T3.4D, T4.1* - ! - v území nově
- 127) *Cirsium acaule* Scop. - pcháč bezlodyžný C4a, (C4) - *T3.4D*. - Lit.: 105, 31 - při z. okraji lesa *Na Chlumu* sbírána Krčanem i ve *caulescens* Čelak.; !
- 128) *Cirsium arvense* (L.) Scop. - pcháč oset - *T1.5, X2, X3, X11*. - Lit.: 25; !
- 129) *Cirsium canum* (L.) All. - pcháč šedý - Lit.: 25; !
- 130) *Cirsium x freyerianum* C. Koch - pcháč Freynův (R1, Fy!) - Lit. 31 - mezi rodiči na lesnaté stráni, nový nález pro Opočensko, 22 - na j. lesnatém okraji; 2004 neov. Pozn.: V celém regionu Orlických hor a Podorlicka, kde její lokality leží na vých. okraji rozšíření, uváděn pouze z *Chlumu* a PR *Zámělský borek* (např. HORÁK 1964).
- 131) *Cirsium oleraceum* (L.) Scop. - pcháč zelinný - *T1.5, T1.6*. - Lit.: 25; 13; !
- 132) *Cirsium palustre* (L.) Scop. - pcháč bahenní - Lit.: 63; 25; 13; !
- 133) *Cirsium pannonicum* (L. f.) Lk. - pcháč panonský C3, (C2), (R1, Fy!). - Lit.: 63 - na straně k Semechnici; 51 - Vodák; 23 - Vodák; 22; 16; 31 - vzácně na opukové stráni; 25; !. Pozn.: Obligátní kalcifyt, subtermofilní druh. Ojedinelé lokality v našem regionu leží na vých. hranici rozšíření v Čechách (FIEDLER et VÁLEK 1975). Východněji uváděn např. ještě od Holic (FALTYS 1985). Ze širšího regionu Podorlicka je znám jen z f. o. Orlické opuky - celkem uváděn jen asi ze 4 lokalit. Kromě *Chlumu* ještě i dnes s jistotou roste v PR *Zámělský borek*, další dvě lokality - u Kvasin a při silnici z Dobrušky k Domašínu (Hrobař in ROHLENA 1929, SITNÝ 1992) nutno prověřit.
- 134) *Cirsium rivulare* (Jacq.) All. - pcháč potoční (R4, Fy!) - *T1.5*. - Lit.: 25; 13; !
- 135) *Cirsium vulgare* (Savi) Ten. - pcháč obecný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 136) *Clematis vitalba* L. - plamének plotní - ! - v území nově
- 137) *Clinopodium vulgare* L. - klinopád obecný - *T4.1, K3*. - Lit.: 63; 25; !
- 138) *Colchicum autumnale* L. - ocún jesenní - *T1.5, K3*. - Lit.: 25; !
- 139) *Conringia orientalis* (L.) Dum. - hořinka východní C1 (C1) - Lit.: 5 - pole pod *Chlumem*; 63 - pod *Chlumem*; 51 - Podchlumí; 2004 neov.
- 140) *Consolida ajacis* (L.) Schur - ostrožka zahradní + - *X23* - ! - v území nově
- 141) *Consolida regalis* S. F. Gray - ostrožka stračka (C4) - *X3*. - Lit.: 25; !
- 142) *Convallaria majalis* L. - konvalinka vonná - *T4.2, L3.1, L6*. - Lit.: 63; 25; !
- 143) *Convolvulus arvensis* L. - svlačec rolní - *T1.1, T1.4, T3.4D*. - Lit.: 25; !

- 144) *Conyza canadiensis* (L.) Cronquist - turanka kanadská - ! - v území nov.
- 145) *Cornus sanguinea* L. subsp. *sanguinea* - svída krvavá pravá - K3, L3.1, L6.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 146) *Corydalis cava* (L.) Schweigg. et Koerte - dymnivka dutá (C4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 147) *Corydalis intermedia* (L.) Mérat - dymnivka bobovitá C4a, (C4) - Lit.: 63; !
- 148) *Corydalis lutea* (L.) DC. - dymnivka žlutá + - Lit.: 54 - ojediněle zplanělá u lesa *Chlumu*; 2004 neov.
- 149) *Corylus avellana* L. - líska obecná - K3, L2.2, L3.1, L4. - Lit.: 25; !
- 150) *Crataegus laevigata* (Poiret) DC. - hloh obecný - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 151) *Crataegus monogyna* Jacq. - hloh jednosemenný - ! - v území nově
- 152) *Crataegus praemonticola* Holub - hloh křivokališný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 153) *Crataegus x fallacina* Klokov - hloh tuholistý - Lit.: 25; 2004 neov.
- 154) *Crepis biennis* L. - škarda dvouletá - ! - v území nově
- 155) *Crepis paludosa* (L.) Moench - škarda bahenní - T1.6. - ! - v území nově
- 156) *Crucjata laevipes* Opiz - svízelka chlupatá - Lit.: 25; !
- 157) *Cynosurus cristatus* L. - pohánka hřebenitá - T3.4 D. - ! - v území nově
- 158) *Dactylis glomerata* L. - srha laločnatá - T1.1, T1.4, T1.5, T3.4D, K3. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 159) *Dactylis polygama* Horvátovszky - srha hajní - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 2004 neov.
- 160) *Danthonia decumbens* (L.) DC. - trojzubec poléhavý - Lit.: 63; 2004 neov.
- 161) *Daphne mezereum* L. - lýkovec jedovatý C4a, (C4) - L3.1, L5.3. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 162) *Daucus carota* L. subsp. *carota* - mrkev obecná pravá - T3.4D, X3. - Lit.: 25; !
- 163) *Deschampsia cespitosa* (L.) P. B. s. l. - metlice trsnatá - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 164) *Dianthus carthusianorum* L. subsp. *carthusianorum* L. - hvozdík kartouzek pravý (C4) - T3.4D, T4.2. - Lit.: 18 - Krčan, okraj lesa *Chlumu* u Podchlumí; 25 - j. a jz. svah; !
- 165) *Digitalis grandiflora* Mill. - náprstník velkokvětý (C4) - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 2004 neov.
- 166) *Digitalis purpurea* L. - náprstník červený - X9A. - Lit.: 25; !
- 167) *Dipsacus fullonum* L. - štetka planá - Lit.: 25; !
- 168) *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs - kaprad' osténkatá - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 169) *Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A. Gray - kaprad' rozložená - Lit.: 13; 2004 neov.
- 170) *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott - kaprad' samec - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 171) *Echinochloa crus-galli* (L.) P. B. - ježatka kuří noha - ! - v území nově
- 172) *Echium vulgare* L. - hadinec obecný - T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 173) *Elymus caninus* (L.) L. - pýrovník psí - Lit.: 29 - leg. Vodák, se rzí *Puccinia actae agropyri*, vzácná v Čechách, uvedeny jen další dvě lokality; 25; 2004 neov.
- 174) *Elytrigia repens* (L.) Nevski - pýr plazivý - T1.1. - Lit.: 25; !
- 175) *Epilobium angustifolium* L. - vrbovka úzkolistá - X23. - Lit.: 29 - leg. Vodák et Krčan, se rzí *Pucciniastrum chamaenerii*; 54; 25; !
- 176) *Epilobium ciliatum* Rafin. - vrbovka žláznatá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 177) *Epilobium collinum* C. C. Gmelin - vrbovka chlumní - Lit.: 63; 2004 neov.
- 178) *Epilobium montanum* L. - vrbovka horská - T1.6, L4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 179) *Epipactis helleborine* (L.) Crantz subsp. *helleborine* - kruštík široolistý pravý C4a, CITES - L5.3, L6.4. - Lit.: 63; !
- 180) *Epipactis purpurata* Sm. - kruštík modrofialový C3, (C1) §3, CITES - Lit.: 31; 66; 2004 neov.
- 181) *Equisetum arvense* L. - přeslička rolní - Lit.: 25; !
- 182) *Equisetum palustre* L. - přeslička bahenní - M1.1. - ! - v území nově
- 183) *Equisetum sylvaticum* L. - přeslička lesní - ! - v území nově
- 184) *Erysimum cheiranthoides* L. - trýzel malokvětý - X3. - Lit.: 25; !

- 185) *Euonymus europaeus* L. - brslen evropský - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 186) *Eupatorium cannabinum* L. - sadec konopáč - Lit.: 63; 51; 25; !
- 187) *Euphorbia cyparissias* L. - pryšec chvojka - T3.4D, K3. - Lit.: 25; !
- 188) *Euphorbia dulcis* L. - pryšec sladký - L4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 189) *Euphorbia esula* L. subsp. *esula* - pryšec obecný pravý - T3.4D. - Lit.: 25; !
- 190) *Euphorbia exigua* L. - pryšec drobný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 191) *Euphorbia helioscopia* L. - pryšec kolovratec - Lit.: 25; !
- 192) *Euphorbia platyphyllos* L. subsp. *platyphyllos* - pryšec plocholistý pravý - Lit.: 31 -
- 193) roztroušeně na j. okraji; 25; 2004 neov.
- 194) *Fagus sylvatica* L. - buk lesní - L3.1, L4, L5.3. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 195) *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Love - opletka obecná - Lit.: 25; !
- 196) **Fallopia dumetorum** (L.) Holub - opletka křovištní (R4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 197) *Festuca gigantea* (L.) Vill. - kostřava obrovská - Lit.: 63; 54; 2004 neov.
- 198) **Festuca heterophylla** Lam. - kostřava různolistá (R4) - Lit.: 31 - roztroušeně, ale stále poměrně vzácně na j. svazích opukových strání v j. okolí Dobrušky např. *Na Chlumu*; 2004 neov.
- 199) *Festuca ovina* L. - kostřava ovčí - Lit.: 25; 2004 neov.
- 200) *Festuca pratensis* Huds. s. l. - kostřava luční - Lit.: 25; !
- 201) *Festuca rupicola* Heuffel - kostřava žlábkatá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 202) *Festuca rubra* s. l. - kostřava červená - Lit.: 25; 2004 neov.
- 203) *Ficaria verna* Huds. subsp. *bulbifera* Á. Löve - orsej jarní hlíznatý - L2.2. - Lit.: 13; !
- 204) *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim subsp. *ulmaria* - tužebník jilmový pravý - T1.5, T1.6. - ! - v území nově
- 205) **Filipendula vulgaris** Moench - tužebník obecný (C4) - T3.4D, T4.1. - Lit.: 31 - na *Chlumu* u Podchlumí; 34 - Hadač 1987, jz. okraj lesa při cestě Dobruška-Semechnice; 25 - j. a jz. svah; !
- 206) *Fragaria moschata* (Duchesne) Weston - jahodník truskavec - T4.2. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 207) *Fragaria vesca* L. - jahodník obecný - T3.4D, T4.2, L3.1, L6.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 208) *Fragaria viridis* (Duchesne) Weston - jahodník trávnic - T4.1. - Lit.: 25; !
- 209) *Frangula alnus* Mill. - krušina olšová - L6.4. - Lit.: 25; !
- 210) *Fraxinus excelsior* L. - jasan ztepilý - L2.2, L4, L6.4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 211) *Fumaria officinalis* L. - zemědělm lékařský - X3. - ! - v území nově
- 212) *Gagea lutea* (L.) Ker-Gawler - křivatec žlutý - L2.2. - ! - v území nově
- 213) **Gagea pratensis** (Pers.) Dum. - křivatec luční (R4) - ! - v území nově
- 214) **Galeobdolon luteum** Huds. - pitulník žlutý (C4) - L3.1, L4. - Lit.: 54; 25; !
- 215) *Galeobdolon montanum* - Lit.: 63 - jako *Lamium galeobdolon*; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*, jako *Lamium g.*; 54; 2004 neov.
- 216) *Galeopsis bifida* Boenn. - konopice dvouklanná. - Lit.: 25; 2004 neov.
- 217) *Galeopsis pubescens* Besser - konopice pýřitá - L7.1, X9A. - ! - v území nově
- 218) *Galeopsis tetrahit* L. - konopice polní - ! - v území nově
- 219) *Galinsoga parviflora* Cav. - pěťour maloubořný - Lit.: 54; !
- 220) *Galinsoga quadriradiata* Ruiz et Pavón - pěťour srstnatý - ! - v území nově
- 221) *Galium album* Mill. subsp. *album* - svízel bílý pravý - T1.5. - Lit.: 25; !
- 222) *Galium aparine* L. - svízel přitula - L2.2, T1.5, T1.6. - Lit.: 63; 25; !
- 223) **Galium boreale** L. subsp. *boreale* - svízel severní pravý C4a, (C4) - T1.5, T4.1, L6.4. - Lit.: 34 - leg. Hadač 1987, jz. okraj lesa při cestě Dobruška-Semechnice; 25; !
- 224) *Galium pumilum* Murray - svízel nízký - Lit.: 30; !
- 225) *Galium odoratum* (L.) Scop. - svízel vonný (mařinka) - L3.1, L4, L5.3. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 54; 25; !
- 226) *Galium palustre* L. s. str. - svízel bahenní - M1.1. - ! - v území nově
- 227) **Galium rotundifolium** L. - svízel okrouhlostý (C4) - L6.4. - Lit.: 63; 25; !

- 228) *Galium sylvaticum* L. - svízel lesní - L3.1, L6.4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 229) ***Galium tricornutum*** Dandy - svízel trojrohý C1 - Lit.: 63; 2004 neov.
- 230) *Galium verum* L. s. str. - svízel syříšťový. - Lit.: 25; !
- 231) *Genista germanica* L. - kručinka německá - Lit.: 63; 2004 neov.
- 232) *Genista tinctoria* L. - kručinka barvířská - T4.1, T4.2. - Lit.: 29 - leg. Vodák, se rzí *Uromyces genista tinctoriae*; 25; !
- 233) *Geranium columbinum* L. - kakost holubičí - K3. - Lit.: 25; !
- 234) *Geranium dissectum* L. - kakost dlanitosečný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 235) *Geranium palustre* L. - kakost bahenní - T1.6. - Lit.: 54; !
- 236) ***Geranium phaeum*** L. - kakost hnědočervený (R4) - L2.2. - ! - v území nově. Pozn.: V květeně regionu karpatský prvek.
- 237) *Geranium pratense* L. kakost luční - T1.1. - ! - v území nově
- 238) *Geranium pusillum* Burm. fil. - kakost maličká - X3. - Lit.: 25; !
- 239) *Geranium robertianum* L. - kakost smrdutý - L3.1, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 240) ***Geranium sanguineum*** L. - kakost krvavý C4a, (C3) - T4.1, L6.4. - Lit.: 63 - k Semechnicím; 31 - na opukové stráni v j. a z. části; 36; 25 - j. a jz. svah; !
- 241) ***Geranium sylvaticum*** - kakost lesní (R4) - Lit.: 54; 2004 neov.
- 242) *Geum urbanum* L. - kuklík městský - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 243) *Glechoma hederacea* L. - popenec obecný (břečťanolistý) - T1.1, T1.4. - Lit.: 25; !
- 244) *Gnaphalium uliginosum* L. - protěž bažinná - ! - v území nově
- 245) *Hedera helix* L. - břečťan popínavý - L3.1, L4, L5.3. - Lit.: 63; !
- 246) *Helianthus tuberosus* L. - slunečnice topinambur + - Lit.: 63; 2004 neov.
- 247) ***Hepatica nobilis*** Schreber - jaterník podléška (C4) - L3.1, L4, L6. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 34 - leg. Hadač 1987, jz. svah lesa u Podchlumí poblíž posedu na třešni; 61; 54; 25 - j. a jz. svah; 66; !
- 248) *Heracleum sphondylium* L. subsp. *sphondylium* - bolševník obecný pravý - T1.1. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 249) *Hesperis matronalis* L. subsp. *matronalis* - večernice vonná pravá. - Lit.: 25; !
- 250) *Hieracium lachenalii* Suter - jestřábník Lachenalův - Lit.: 54; 2004 neov.
- 251) *Hieracium laevigatum* Willd. - jestřábník hladký - Lit.: 25; 2004 neov.
- 252) *Hieracium murorum* L. - jestřábník zední - L3.1, L4, L5.3, L6.4, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 253) *Hieracium sabaudum* L. - jestřábník savojský - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 254) ***Hierochloë australis*** (Schrad.) R. et Sch. tomkovicke jižní C3, A2, (RA2, Fy!) - Lit.: 63; 2004 neov. Pozn.: Centrum rozšíření této zvláště za sucha silně vonné trávy, ponticko-panonského druhu, je v j. a středním Rusku a podunajských zemích. Odtud proniká i do Čech, kde se roztroušeně vyskytuje na humózní, přednostně vápencové půdě otevřenějších míst sušších hájů především ve středních Čechách. V našem regionu je mezním prvkem dosahujícím na Opočensku vých. hranice rozšíření v Čechách.
- 255) *Holcus lanatus* L. - medyněk vlnatý - T1.5 - ! - v území nově
- 256) *Hordeum vulgare* L. - ječmen obecný - ! - v území nově
- 257) *Humulus lupulus* L. - chmel otáčivý - M1.1, L2.2. - Lit.: 25; !
- 258) *Hylotelephium maximum* (L.) Holub - rozchodník velký - Lit.: 25; 2004 neov.
- 259) *Hypericum hirsutum* L. - třezalka chlupatá - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 260) ***Hypericum montanum*** L. - třezalka horská (C3) - T4.1, T4.2 - Lit.: 63; !
- 261) *Hypericum perforatum* L. - třezalka tečkovaná - T1.1, T3.4D, T4.1, T4.2. - Lit.: 54 - subsp. *angustifolium*; 25; !
- 262) *Impatiens glandulifera* Royle - netýkavka žláznatá - ! - v území nově
- 263) *Impatiens noli-tangere* L. - netýkavka nedůtklivá - L4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 264) *Impatiens parviflora* DC. - netýkavka malokvětá - L2.2, L3, L4, L5.3, L6.4, X9A. - Lit.: 25; !
- 265) *Inula britannica* L. - oman britský - ! - v území nově
- 266)

- 267) *Inula conyzae* (Griesselich) Meikle - oman hnidák (C4) - T4.1. - Lit.: 63; 31; 25; !
- 268) *Inula salicina* L. subsp. *salicina* - oman vrboolistý pravý C4a, (C4) - K3. - Lit.: 31; 25 - j. a jz. svah; !
- 269) *Iris germanica* L. - kosatec německý + - ! - v území nově (vysazen)
- 270) *Iris pseudacorus* - kosatec žlutý (R4) - Lit.: 14 - VKP; 25; 2004 neov.
- 271) *Isopyrum thalictroides* L. - zapalice žluťuchovitá C4a, (C4) - L2.2, L3.1. - Lit.: 63; 51 - Vodák; 36; 54; !
- 272) *Juncus bufonius* L. s. str. - sítina žabí - ! - v území nově
- 273) *Juncus conglomeratus* L. - sítina klubkatá - ! - v území nově
- 274) *Juncus effusus* L. - sítina rozkladitá. - Lit.: 25; 13; !
- 275) *Juncus tenuis* Willd. - sítina tenká - Lit.: 25; 2004 neov.
- 276) *Knautia arvensis* (L.) Coulter subsp. *arvensis* - chrastavec rolní pravý - T1.1, T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 277) *Knautia dipsacifolia* Kreutz. - chrastavec štětkolistý C4a - Lit.: 63; 2004 neov. Pozn.: Zřejmě odtud uveden omylem, záměna za *K. drymeia* subsp. *drymeia*.
- 278) *Knautia drymeia* Heuffel subsp. *drymeia* - chrastavec křovištní pravý C4a, (C4), (R4, Fy!) - T4.1, L6.4. - Lit.: 25 - j. a jz. svah; !. Pozn.: V květeně Čech je karpatským prvkem, který se do sv. Čech rozšířil ze Slovenska a j. Moravy tzv. *Třebovskou branou*. V rámci Čech největší koncentrace lokalit v našem regionu, lokality zde leží na sev. hranici celkového areálu. Nejzápadněji druh pronikl do údolí Vltavy j. Prahy. V poslední době neověřené lokality na Plzeňsku souvisí zřejmě z rozšířením druhu v Rakousku nebo Německu (NEUHÄUSLOVÁ-NOVOTNÁ et NEUHÄUSL 1968). Řada lokalit od nás v minulosti uváděného chrastavce lesního (*K. sylvatica* auct.) se vztahuje k tomuto druhu. Pravý v ČR kriticky ohrožený chrastavec lesní (*K. dipsacifolia* (Schrank) Kreutz.) v ČR roste pouze v jz. a středních Čechách a na jv. a vých. Moravě (Štěpánek in KUBÁT /ed./ 2002).
- 279) *Koeleria pyramidata* (Lamk.) P. B. - smělek jehlancovitý (R4) - T3.4D. - Lit.: 31; !
- 280) *Lamium amplexicaule* L. - hluchavka objímavá - X3. - ! - v území nově
- 281) *Lamium album* L. - hluchavka bílá - T1.1, T4.2. - ! - v území nově
- 282) *Lamium maculatum* L. - hluchavka skvrnitá - L2.2. - ! - v území nově
- 283) *Lamium purpureum* L. - hluchavka nachová - X3, X7. - Lit.: 25; !
- 284) *Lapsana communis* L. - kapustka obecná - Lit.: 25; !
- 285) *Larix decidua* Mill. - modřín opadavý - L3.1, X9A. - Lit.: 25; !
- 286) *Lathraea squamaria* L. subsp. *squamaria* - podbělek šupinatý pravý (C4) - L2.2. - Lit.: 63; !
- 287) *Lathyrus niger* (L.) Bernh. - hrachor černý (R3) - L3.1, L6.4. - Lit.: 1, 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 288) *Lathyrus pratensis* L. - hrachor luční - T1.1, T1.5, T1.6, T4.2. - Lit.: 25; !
- 289) *Lathyrus sylvestris* L. - hrachor lesní (R3) - Lit.: 63 - var. *angustifolius*; 2004 neov.
- 290) *Lathyrus tuberosus* L. - hrachor hlíznatý - T4.1, T4.2. - Lit.: 25; !
- 291) *Lathyrus vernus* (L.) Bernh. - hrachor jarní (lecha jarní) - L3.1, L4, L6. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 292) *Lemna minor* L. - okřehek menší - ! - v území nově
- 293) *Leontodon hispidus* L. subsp. *hispidus* - máchelka srstnatá pravá - T3.4D. - ! - v území nově
- 294) *Leucanthemum vulgare* Lamk. subsp. *vulgare* - kopretina bílá pravá - T1.1, T1.4, T3.4D. - Lit.: 25; !
- 295) *Leucojum vernum* L. - bledule jarní C3, (C3), §3 - L2.2. - ! - v území nově
- 296) *Lilium martagon* L. - lilie zlatohlavá - C4a, (C3), §3 - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 34 - leg. Hadač 1987, jz. svah u Podchlumí poblíž posedu na třešni; 14 - VKP; 54; 25 - j. a jz. svah; 66; 13 - v okraji lesa nad levým břehem Dědiny na Chlumu u Mělčan v několika desítkách ex.; !
- 297) *Linaria vulgaris* Mill. - lnice květel - T4.1. - ! - v území nově
- 298) *Linum catharticum* L. subsp. *catharticum* - len počistivý pravý - T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 299) *Listera ovata* (L.) R. Br. - bradáček vejčitý C4a, CITES - T1.5, L6.4. - Lit.: 25 - j. a jz. svah; !
- 300) *Lithospermum officinale* L. - kamejka lékářská C2, (C2) - Lit.: 34 - leg. Hadač 1987, H Kučera, jz. okraj lesa při cestě Dobruška-Semechnice; !
- 301) *Lonicera xylosteum* L. - zimolez obecný - L3.1, L4, L6. - Lit.: 63; 54; 25; 13; !
- 302) *Loranthus europaeus* Jacq. - ochmet evropský C4a, (C4) - Lit.: 25 - j. jz. svah; !

- 303) *Lotus corniculatus* L. - šfírovník růžkatý - T3.4D, T4.1. - Lit.: 25; !
- 304) *Luzula luzuloides* (Lamk.) Dandy et Wilmout subsp. *luzuloides* - bika bělavá (hajní) - Lit.: 63; 37 - v as. *Luzulo-Fagetum*; 54; 25; 13; !
- 305) *Luzula multiflora* (Ehrh.) Lej. - bika mnohokvětá - Lit.: 25; !
- 306) *Luzula pilosa* (L.) Willd. - bika chlupatá - Lit.: 63; 25; 2004 neov.
- 307) *Lychnis flos-cuculi* L. - kohoutek luční - T1.1, T1.4. - Lit.: 25; !
- 308) ***Lycopodium clavatum*** L. - plavuň vidlačka (C4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 309) *Lycopus europaeus* L. - karbincek evropský - Lit.: 54; 25; 13; 2004 neov.
- 310) *Lysimachia nummularia* L. - vrbina penízková - T1.1, T1.4. - Lit.: 54; 25; 13; !
- 311) *Lysimachia vulgaris* L. - vrbina obecná - T1.6. - Lit.: 25; 13; !
- 312) *Lythrum salicaria* L. - kyprej vrbice - M1.1, T1.6. - ! - v území nově
- 313) *Maianthemum bifolium* (L.) F. W. Schmidt - pstroček dvoulistý - L3.1, L4, L5.3, L6. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 54; 25; 13; !
- 314) *Matricaria discoidea* DC. - heřmánek terčovitý - Lit.: 25; !
- 315) *Matricaria recutita* L. - heřmánek pravý - X3. - ! - v území nově
- 316) *Medicago falcata* L. - tollice srpovitá - T4.1, T4.2. - Lit.: 63; 25; !
- 317) *Medicago lupulina* L. - tollice dětelová - T3.4D. - Lit.: 25; !
- 318) *Medicago sativa* L. - tollice vojtěška - ! - v území nově
- 319) ***Melampyrum arvense*** L. - černýš rolní C3, (C2) - Lit.: 31; 2004 neov.
- 320) *Melampyrum nemorosum* L. - černýš hajní - T4.2. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 321) *Melampyrum pratense* L. - černýš luční - L3.1, L6.4, X9A. - Lit.: 54 - subsp. *engleri*; 25; !
- 322) *Melampyrum sylvaticum* L. - černýš lesní - Lit.: 63 - Podchlumí; 2004 neov.
- 323) *Melica nutans* L. - strdivka níčí - L3.1, L5.3, L6.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; 13; !
- 324) ***Melica uniflora*** Retz. - strdivka jednokvětá (C4), (R3, Fy!) - Lit.: 63; 2004 neov. Pozn.: Karpatský prvek. Výskyt v Čechách soustředěn do sev. a vých. Čech, v celé jižní polovině Čech i ve středních Čechách prakticky chybí. Za nejzápadnější lokality se považují výskyty na Bořeni u Bíliny a lokality u Teplíc. Nejhojnější je v Českém středohoří, Lužických horách a na Ještědu a v přilehlých územích. Na křídových slínech a slínovcích sv. Čech má druhou nejbohatší oblast svého výskytu v celých Čechách (PROCHÁZKA 1974).
- 325) *Melilotus albus* Med. - komonice bílá - X13. - ! - v území nově
- 326) ***Melilotus altissima*** Thuill. - komonice nejvyšší C3, (A2) - Lit.: 31 - hojně při okraji lesa z. Podchlumí; 2004 neov.
- 327) *Melilotus officinalis* (L.) Pallas - komonice lékařská - X7. - Lit.: 25; !
- 328) ***Melittis melissophyllum*** L. - medovník meduňkolistý C3, (C2), §3 - L3.1, L6.4. - Lit.: 63; 31 - v pozůstatcích listnatých lesů na opukových stráních *Chlumu*; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 53; 34 - leg. Hadač 1987, jz. svah u Podchlumí poblíž posedu na třešni; 14 - VKP; 25; 66; !
- 329) *Mentha aquatica* L. - máta vodní - M1.1. - Lit.: 25; !
- 330) *Mentha arvensis* L. - máta rolní - X3. - Lit.: 54; !
- 331) *Mentha longifolia* (L.) L. - máta dlouholistá - T1.6 - ! - v území nově
- 332) *Mercurialis perennis* L. - bažanka vytrvalá - L3.1, L4, L5.3, X9A. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; 13; !
- 333) *Microrrhinum minus* (L.) Fourr. - hledíček menší - X3. - Lit.: 25; !
- 334) *Milium effusum* - pšeníčko rozkladité - Lit.: 54; 13; !
- 335) *Mimulus guttatus* DC. - kejklířka skvrnitá + - ! - zplaň., v území nově
- 336) *Moehringia trinervia* (L.) Clairv. - mateřka trojžilná - Lit.: 25; !
- 337) ***Muscari comosum*** (L.) Mill. - modřelec chocholatý C3, (C2) - ! - v území nově. Pozn.: Byl v minulosti roztroušeně a lokálně až dosti hojně rozšířený v některých částech vých. Čech mj. i v Polabí a opukovém Podorlicku. Je typickým příkladem druhu rychle ustupujícího pod vlivem intenzivního obhospodařování krajiny člověkem (RYBÁŘ et PROCHÁZKA 1979). Již v 80. letech 20. století bylo odhadováno, že vymizel nejméně ze 90% svých bývalých nalezišť (PROCHÁZKA 1980). Od Dobrušky byl uváděn např. Čelakovským, Vodákem i Krčanem a Kopeckým (ČELAKOVSKÝ 1894 - na poli v obilí u města; VODÁK 1926; KRČAN et KOPECKÝ 1960 - vzácně na travnatých stráních a polních mezích v okolí města).

- PROCHÁZKA (1980) ale již považuje tyto lokality za zaniklé. Konkrétně však z *Chlumu* je uváděn poprvé.
- 338) *Mycelis muralis* (L.) Dum. - mléčka zední - L3.1, L4, L5.3, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 54; 25; !
- 339) *Myosotis arvensis* (L.) Hill - pomněnka rolní - T3.4D, K3, X3. - Lit.: 25; !
- 340) *Myosotis palustris* subsp. *laxiflora* (Rchb.) Schübl. et Mart. - pomněnka bahenní volnokvětá - Lit.: 13; !
- 341) ***Myosotis ramosissima*** Roch. ex. Schult. - pomněnka chlumní (C3) - Lit.: 54; 2004 neov.
- 342) *Myosotis sylvatica* Hoffm. - pomněnka lesní - Lit.: 54; 25; !
- 343) *Myosoton aquaticum* (L.) Moench - křehkýš vodní - T1.6, L2.2. - ! - v území nově
- 344) *Narcissus pseudonarcissus* L. - narcis žlutý - + - ! - zplaň., v území nově
- 345) *Narcissus poeticus* L. - narcis bílý - + - ! - zplaň., v území nově
- 346) ***Neottia nidus-avis*** (L.) L. C. Richard - hlístník hnězdák C4a, (C3), CITES - L3.1, L5.3. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; !
- 347) *Neslia paniculata* (L.) Desv. - řepinka latnatá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 348) ***Odontites vernus*** (Bellardi) Dum. subsp. ***serotinus*** (Dum.) Corb. - zdravínek jarní pozdní (C2) - ! - v území nově.
- 349) *Oenothera biennis* L. - pupalka dvouletá - ! - v území nově
- 350) *Onobrychis viciifolia* Scop. - vičenec ligrus - T3.4D, T4.1. - Lit.: 51; 25; !
- 351) ***Ononis repens*** L. - jehlice plazivá C3, (A2) - Lit.: 54; 2004 neov. Pozn.: Uvedena odtud patrně omylem.
- 352) *Ononis spinosa* L. - jehlice trnitá - T3.4D. - Lit.: 25; !
- 353) ***Orchis purpurea*** Huds. - vstavač nachový C2, (C1), §2, CITES - L6.4. - Lit.: 63 - na straně k Semečnici; 30 - Válek; 14 - VKP; 25 - j. a jz. svah; !
- 354) ***Orobanche lutea*** - záraza žlutá (C4) - Lit.: 51 - leg. Vodák, na ligrusu; 2004 neov.
- 355) ***Orthilia secunda*** (L.) House - hruštica jednostranná (R4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 356) *Oxalis acetosella* L. - šťavel kyselý - L3.1, L4, X9A. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; 13; !
- 357) *Oxalis fontana* Bunge - šťavel evropský - Lit.: 63; 54; 25; !
- 358) *Papaver rhoeas* L. - mák vlčí - Lit.: 63; !
- 359) *Paris quadrifolia* L. - vraní oko čtyřlísté - L2.2, L3.1, L4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 360) *Pastinaca sativa* L. subsp. *sativa* - pastináček setý pravý - Lit.: 25; !
- 361) *Persicaria hydropiper* (L.) Delarbre - rdesno pepřík - Lit.: 54; 2004 neov.
- 362) *Persicaria lapathifolia* (L.) Delarbre subsp. *lapathifolia* - rdesno blešník pravé - ! - v území nově
- 363) *Persicaria maculosa* S. F. Gray - rdesno červivec - Lit.: 54; !
- 364) *Petasites albus* (L.) Gaertn. - devětsil bílý (R4) - L4. Lit.: 63; 54 - v kyselých doubravě; !. Pozn.: Lokality v nižších polohách regionu nutno zaznamenávat.
- 365) *Petasites hybridus* (L.) G., M. et Sch. - devětsil lékařský - ! - v území nově
- 366) ***Peucedanum cervaria*** (L.) Lapeyr. - smldník jelení C4a, (C4) - T4.1. - Lit.: 31 - vzácně; 25 - j. a jz. svah; !
- 367) *Phalaris arundinacea* L. - chrastice rákosovitá - Lit.: 25; 13; 2004 neov.
- 368) *Phleum pratense* L. - bojínek luční - T1.1, T1.4, T1.5. - Lit.: 25; !
- 369) *Phragmites australis* (Cav.) Steud. - rákos obecný - Lit.: 25; 2004 neov.
- 370) *Phyteuma spicatum* L. - zvonečník klasnatý - Lit.: 63; !
- 371) *Picea abies* (L.) Karsten - smrk ztepilý - L2.2, L3.1, L4, L6.4, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 372) *Picea abies* (L.) Karsten - smrk ztepilý - L2.2, L3.1, L4, L6.4, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 373) ***Picris hieracioides*** L. - hořčík jetřábníkovitý (R4) - Lit.: 31 - nehojně pod lesem *Na Chlumu*; 2004 neov.
- 374) *Pimpinella major* (L.) Huds. - bedrník větší - Lit.: 54; 25; !
- 375) *Pimpinella saxifraga* L. subsp. *saxifraga* - bedrník obecný pravý - Lit.: 25; !
- 376) *Pinus strobus* L. - borovice vejmutovka + - X9A - ! - v území nově
- 377) *Pinus sylvestris* L. - borovice lesní (sosna) - X9A. - Lit.: 25; !
- 378) *Plantago lanceolata* L. - jitrocel kopinatý - T1.1, T1.4. - Lit.: 25; !

- 379) *Plantago major* subsp. *major* L. - jitrocel větší pravý - *T1.1, T3.4D*. - Lit.: 25; !
- 380) *Plantago media* L. subsp. *longifolia* - jitrocel prostřední dlouholistý (R4) - Lit.: 34 - leg. Hadač 1987, jz. okraj lesa při cestě Dobruška-Semechnice; 2004 neov.
- 381) *Plantago media* L. subsp. *media* - jitrocel prostřední pravý - *T3.4D*. - Lit.: 25 - s. 1.; !
- 382) *Plantago uliginosa* F. W. Schmidt - jitrocel chudokvětý (R4) - Lit.: 25; 2004 neov.
- 383) *Platanthera bifolia* (L.) L. C. Richard - vemeník dvoulistý C3, (C3), §3, CITES - *L6.4*. - Lit.: 31 - v lese; 25 - j. a jz. svah; 66; !
- 384) *Poa angustifolia* L. - lipnice úzkolistá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 385) *Poa annua* L. - lipnice roční - Lit.: 25; !
- 386) *Poa nemoralis* subsp. *nemoralis* L. - lipnice hajní pravá - Lit.: 51; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; !
- 387) *Poa palustris* L. s. 1. - lipnice bahenní - Lit.: 25; 2004 neov.
- 388) *Poa pratensis* L. - lipnice luční - *T1.1*. - Lit.: 25; !
- 389) *Poa remota* Forselles - lipnice oddálená C3, (C2) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 390) *Poa trivialis* L. - lipnice obecná - Lit.: 25; 2004 neov.
- 391) *Polygala comosa* Schkuhr. - vítod chocholatý - Lit.: 31 - u Podchlumí; 25; 2004 neov.
- 392) *Polygala vulgaris* L. - vítod obecný - *T3.4D, T4.1* - ! - v území nově
- 393) *Polygonatum multiflorum* (L.) All. - kokořík mnohokvětý - *L3.1, L4, L5.3, L6.4*. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 394) *Polygonatum verticillatum* (L.) All. - kokořík přeslenitý (R4) - *L6.4* - ! - v území nově
- 395) *Polygonum aviculare* L. - truskavec ptačí - *X3*. - ! - v území nově
- 396) *Polypodium vulgare* L. - osladič obecný - Lit.: 63; 2004 neov.
- 397) *Populus tremula* L. - topol osika - Lit.: 25; !
- 398) *Potentilla anserina* L. - mochna husí - *T1.1, T3.4D*. - Lit.: 25; !
- 399) *Potentilla erecta* (L.) Rauschel - mochna nátržník - *T1.5*. - Lit.: 25; !
- 400) *Potentilla heptaphylla* L. - mochna sedmilistá - Lit.: 25; 2004 neov.
- 401) *Potentilla reptans* L. - mochna plazivá - *T3.4D*. - Lit.: 25; !
- 402) *Potentilla tabernaemontani* Aschers - mochna jarní (R4) - *T3.4D, T4.1*. - ! - v území nově. Pozn.: V ČR častý druh rostoucí na vhodných stanovištích termofytika a mezofytika. Jeho rozšíření v našem regionu ale vyžaduje pozornost, protože zde téměř chybí konkrétní údaje a navíc jsou některé literární údaje rozporné. Např. HROBAŘ (1931) výskyt této mochny na Kostelecku a Rychnovsku charakterizuje jako dosti hojný, ale SKALICKÝ (1961) píše, že ji nikde v okolí Rychnova n. Kn. nezaregistroval a Hrobařovy údaje považuje za záměnu s hojnou *P. heptaphylla*.
- 403) *Prenanthes purpurea* L. - věsenka nachová - Lit.: 63 - málo; !
- 404) *Primula elatior* (L.) Hill. subsp. *elatior* - prvosenka vyšší pravá C4b, (C3) - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*, 54; 13; !
- 405) *Primula veris* L. subsp. *veris* - prvosenka jarní pravá C4a, (C3) - Lit.: 63, 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*, 25 - j. a jz. svah; !
- 406) *Prunella vulgaris* L. - černohlávek obecný - Lit.: 25; 13; !
- 407) *Prunus avium* (L.) L. - třešeň ptačí - Lit.: 63; !
- 408) *Prunus domestica* L. + - slivoň švestka - ! - v území nově
- 409) *Prunus insititia* L. + - slivoň obecná - ! - v území nově
- 410) *Prunus padus* L. subsp. *padus* - střemcha obecná pravá - *L2.2*. - Lit.: 13; !
- 411) *Prunus spinosa* L. - trnka obecná - *K3*. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
- 412) *Pseudotsuga menziesii* (Mirbel) Franco - douglaska tisolistá - *X9A*. - ! - v území nově
- 413) *Pulmonaria obscura* Dum. - plicník tmavý - Lit.: 54, 25; !
- 414) *Pulmonaria officinalis* L. - plicník lékařský - *L3.1, L4, L5.3* - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 415) *Pyrethrum corymbosum* (L.) Scop. - řimbaba chocholičnatá (C4) - *T4.1*. - Lit.: 63; 30 - roztroušeně na j. expozicích, 54, 25; !
- 416) *Pyrola minor* L. - hruštička menší (C4) - Lit.: 63; 51 - leg. Vodák, u Dobrušky; 2004 neov.
- 417) *Pyrus comunnis* L. - hrušeň obecná + - ! - v území nově
- 418) *Pyrus pyraeaster* (L.) Burgsdorf - hrušeň polnička C4a - ! - v území nově
- 419) *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl. - dub zimní (drnák) - *L6.4, X9A* - Lit.: 37 - v as.

- Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; !
- 420) *Quercus robur* L. - dub letní (křemelák) - L3.1, L6.4, X9A. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 421) *Ranunculus acris* subsp. *acris* - pryskyřník prudký pravý - T1.1, T1.4, T1.5. - Lit.: 25; !
- 422) *Ranunculus auricomus* L. - pryskyřník zlatožlutý - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; !
- 423) *Ranunculus bulbosus* L. - pryskyřník hlíznatý - Lit.: 25; 2004 neov.
- 424) ***Ranunculus cassubicus*** L. agg. - pryskyřník kašubský C3 (C4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 425) *Ranunculus flammula* L. - pryskyřník plamének - Lit.: 25; 2004 neov.
- 426) *Ranunculus lanuginosus* L. - pryskyřník kosmatý - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 427) *Ranunculus repens* L. - pryskyřník plazivý - T1.1, T1.4. - Lit.: 25; 13; !
- 428) *Reynoutria japonica* Houtt. - křídlatka japonská - Lit.: 54; 2004 neov.
- 429) *Ribes uva-crispa* L. subsp. *uva-crispa* - srstka angrešt pravá - Lit.: 25; !
- 430) *Robinia pseudoacacia* L. - trnovník akát - ! - v území nově
- 431) *Rorippa palustris* (L.) Besser - rukev bažinná - Lit.: 54; !
- 432) ***Rosa agrestis*** Savi - růže polní (C4) - Lit.: 31; 2004 neov. Pozn.: Bíle kvetoucí variabilní růže roztroušeně se vyskytující v nížinném až podhorském stupni na mezích, pastvinách, úhorech, hrázích rybníků, náspech a v lesních pláštích. V *Květeně* (Větvíčka in SLAVÍK [ed.] 1995) uvedena jako roztroušeně se vyskytující druh všech f. o. našeho regionu, ve floristické literatuře ale málo konkrétních údajů.
- 433) *Rosa canina* L. - růže šípková - T3.4D, K3. - Lit.: 25; !
- 434) ***Rosa dumalis*** Bechst. subsp. *dumalis* - růže podhorská pravá (R4) - Lit.: 31 - leg. Krčan 1958, několik ex.; 2004 neov.
- 435) ***Rosa gallica*** L. - růže galská C3, (C3) - T3.4D. - Lit.: 63; 25; !
- 436) ***Rosa jundzili*** Besser - růže Jundzilova C3, (A2) - Lit.: 63; 2004 neov. Pozn.: Zřejmě ustálený kříženec *R. gallica* a *R. canina* s. l. rostoucí na výslunných stráních a mezích, náspech podél komunikací a úhorech v nížině až pahorkatině. V *Květeně* ČR (Větvíčka in SLAVÍK [ed.] 1995) uváděna pouze z Východního Polabí.
- 437) ***Rosa pendulina*** L. - růže převislá C4a, (R3) - Lit.: 63; 54 - vzácně; 2004 neov.
- 438) ***Rosa rubiginosa*** L. - růže vinná (C4) - Lit.: 63 - var. *setosa-hispida*; 31; 2004 neov.
- 439) *Rosa* sp. div. - růže (různé druhy) - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
- 440) ***Rosa tomentosa*** Sm. - růže plstnatá (C4) - Lit.: 31; 2004 neov.
- 441) ***Rubus angustipaniculatus*** Holub - ostružiník úzkolatý (R4) - Lit.: 25; 2004 neov. Pozn.: ČR prochází j. hranice celkového areálu druhu.
- 442) *Rubus caesius* L. - ostružiník ježiník - Lit.: 25; 2004 neov.
- 443) *Rubus idaeus* L. - ostružiník maliník - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 25; !
- 444) *Rubus montanus* Lej. - ostružiník běloplstnatý - Lit.: 63; 2004 neov.
- 445) *Rubus nessensis* W. Hall. - ostružiník vzpřímený - Lit.: 63; 25 - cf. *neesensis*; 2004 neov.
- 446) ***Rubus saxatilis*** L. - ostružiník skalní C3, (C4) - Lit.: 34 - leg. Hadač 1987, jz. svah poblíž posedu na třešni; 2004 neov.
- 447) *Rubus* sp. div. - ostružiník (různé druhy) - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25 - sect. *Coryfolii* Lindl.; !
- 448) *Rudbeckia hirta* L. - třapatka srstnatá + - ! - v území nově
- 449) *Rudbeckia laciniata* L. - třapatka dřípata + - ! - v území nově
- 450) *Rumex acetosa* L. - šťovík kyselý - T1.5, T3.4D. - Lit.: 25; !
- 451) *Rumex acetosella* L. subsp. *acetosella* - šťovík menší pravý - Lit.: 25 - jako *Acetosella multifida* s. l.; !
- 452) *Rumex aquaticus* L. - šťovík vodní - Lit.: 31 - u Zlatého potoka j. Podchlumí; 2004 neov.
- 453) *Rumex conglomeratus* Murray - šťovík klubkatý - Lit.: 63; 2004 neov.
- 454) *Rumex crispus* L. - šťovík kadeřavý - Lit.: 25; 2004 neov.
- 455) *Rumex obtusifolius* L. s. l. - šťovík tupolistý - Lit.: 13; !
- 456) *Salix caprea* L. - vrba jíva - Lit.: 25; !
- 457) *Salix cinerea* L. - vrba popelavá - Lit.: 25; 2004 neov.

- 458) *Salvia pratensis* L. - šalvěj luční (R4) - T3.4D, T4.1. - Lit.: 63; 25; !. Pozn.: Ve f. o. Orlické opuky se vyskytuje spíše roztroušeně, častěji pouze v západní části na Dobrušsku a Opočensku. Zejména ve východní části okresu Rychnov n. Kn. je nutné registrovat její výskyt.
- 459) *Salvia verticillata* L. - šalvěj přeslenitá - T3.4D, T4.1, L6.4. - Lit.: 54; 25; !
- 460) *Sambucus ebulus* L. - bez chebdí (R4, Fy!) - T4.1. - Lit.: 63; 31 - vzácně na Chlumu u Mělčan; 54; 25; !. Pozn.: V Čechách je největší koncentrace nalezišť soustředěna zhruba do dvou souběžných pruhů - od Českého Krumlova přes Blatensko na Blovicko a od Litomyšle přes podhůří Orlických hor po Jičínsko. Bobule jsou rozšiřovány ptáky, hlavně pěnicemi a drozdovitými (SKALICKÝ et al. 1961).
- 461) *Sambucus nigra* L. - bez černý - L4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 462) *Sambucus racemosa* L. - bez červený - L4, L6.4. - Lit.: 63; 54; 25; !
- 463) *Sanicula europaea* L. - žindava evropská - L3.1, L4. - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 464) *Sanquisorba minor* Scop. subsp. *minor* - krvavec menší pravý - T3.4D. - Lit.: 54; 25; !
- 465) *Sanquisorba officinalis* L. - krvavec toten - T1.1, T3.4D. - Lit.: 25; !
- 466) *Saponaria officinalis* L. - mydlice lékařská + - v území nově
- 467) *Scirpus sylvaticus* L. - skřípina lesní - ! - v území nově
- 468) *Scrophularia nodosa* L. - krtičník hlíznatý - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum* a as. *Luzulo-Fagetum*; 54; 25; !
- 469) *Scutellaria galericulata* L. - šišák vroubkovaný - M1.1. - ! - v území nově
- 470) *Securigera varia* (L.) Lassen - čičorka pestrá - T3.4D, T4.1. - ! - v území nově
- 471) *Sedum album* L. - rozchodník bílý + - ! - v území nově
- 472) *Senecio ovatus* (G., M. et Sch.) Willd. - starček Fuchsův - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; !
- 473) *Senecio sylvaticus* L. - starček lesní - ! - v území nově
- 474) *Serratula tinctoria* L. - srpice barvířská C4a, (C4) - Lit.: 63; 2004 neov.
- 475) *Seseli annuum* L. - sesel roční C3, (C3) - Lit.: 5 - Freyn; 63; 31 - vzácně na j. exponované opukové stráni; 2004 neov.
- 476) *Sherardia arvensis* L. - bračka rolní - X3. - Lit.: 25; !
- 477) *Silam silaus* (L.) Sch. et Thell. - koromáč olešníkovaný C3, (C3) - Lit.: 51; 36 - Rohlena; !
- 478) *Silene dioica* (L.) Clairv. - silenka dvoudomá (knotovka červená) - ! - v území nově
- 479) *Silene latifolia* Poir. subsp. *alba* (Mill.) Greuter et Burdet - silenka široolistá bílá (knotovka bílá) - T3.4D. - ! - v území nově
- 480) *Silybum marianum* (L.) Gaertner - ostropestřec mariánský + - X3 - ! - v území nově
- 481) *Solanum dulcamara* L. - lilek potměchuť - Lit.: 13; !
- 482) *Solidago canadensis* L. - zlatobýl kanadský - ! - v území nově
- 483) *Sonchus arvensis* L. - mléč rolní - ! - v území nově
- 484) *Sonchus asper* (L.) Hill - mléč drsný - ! - v území nově
- 485) *Sorbus aucuparia* L. subsp. *aucuparia* - jeřáb ptačí pravý - L3.1. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; 13; !
- 486) *Stachis palustris* L. - čísteček bahenní - ! - v území nově
- 487) *Stachys germanica* L. - čísteček německý C1, (C1) - Lit.: 63 - v Podchlumí; 54 - pod vodojemem a u hřebenové cesty; 2004 neov.
- 488) *Stachys sylvatica* L. - čísteček lesní - L3.1, L4, L6.4, X9A - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25; 13; !
- 489) *Stellaria alsine* Grimm. - ptačinec mokřadní - Lit.: 13; 2004 neov.
- 490) *Stellaria graminea* L. - ptačinec trávovitý - T1.1, T4.2. - Lit.: 25; 13; !
- 491) *Stellaria holostea* L. - ptačinec velkokvětý - Lit.: 63; 54; !
- 492) *Stellaria media* (L.) Vill. - ptačinec prostřední - Lit.: 25; !
- 493) *Stellaria nemorum* L. - ptačinec hajní - T1.6. - ! - v území nově
- 494) *Symphytum officinale* L. - kostival lékařský - M1.1, T1.1, T1.4, T1.5, T1.6. - Lit.: 25; !
- 495) *Tanacetum vulgare* L. - vratič obecný - Lit.: 54; !
- 496) *Taraxacum* sect. *Ruderalia* Kirschner, H. Ollgaard et Štěpánek - pampeliška lékařská - T1.1, T1.4, T3.4D. - Lit.: 25; !
- 497) *Telekia speciosa* (Schreber) Baumg. - kolotočník ozdobný + - L2.2. - Lit.: 25; !

- 498) **Thalictrum lucidum** L. - žluťucha lesklá C3, (C 2) - Lit.: 63 - Podchlumí; !
499) *Thlaspi perfoliatum* L. - penízek prorostlý - X3. - Lit.: 63; 25; !
500) *Thuja occidentalis* L. - zerav západní + - ! - v území nově
501) *Thymus pulegioides* L. - mateřídouška vejčitá - T3.4D. - Lit.: 25; !
502) *Tilia cordata* Mill. - lípa srdčitá (l. malolistá) - L3.1, L4, L5.3, L6.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
503) *Tilia platyphyllos* Scop. subsp. *cordifolia* (Besser) C. K. Schneider - lípa velkolistá srdcolistá - L6. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; !
504) *Torilis japonica* (Houtt.) DC. - tořice japonská - Lit.: 54; 25; !
505) **Trifolium alpestre** L. - jetel alpský C4a, (C2) - T4.2. - Lit.: 63; 31; 67 - na opukové stráni roztroušeně; !
506) *Trifolium campestre* Schreber - jetel ladní - T3.4D. - 25; !
507) *Trifolium dubium* Sibth. - jetel pochybný - Lit.: 25; 2004 neov.
508) **Trifolium fragiferum** L. - jetel jahodnatý C3, (C3) - Lit.: 31 - vzácně při jv. okraji lesa; 67; 2004 neov.
509) *Trifolium medium* L. - jetel prostřední - T4.2. - Lit.: 25; !
510) *Trifolium montanum* L. - jetel horský - T3.4D, T4.1. - Lit.: 63; 54; 25; !
511) **Trifolium ochroleucon** Huds. - jetel bledožlutý C3, (C1) - Lit.: 5 - Freyn; 63; 36 - Freyn, dřívě; 2004 neov.
512) *Trifolium pratense* L. - jetel luční - T1.1, T1.4, T4.2. - Lit.: 25; !
513) *Trifolium repens* L. - jetel plazivý - Lit.: 25; 2004 neov.
514) *Tripleurospermum inodorum* (L.) Schultz-Bip. - heřmánkovec nevonný - X3. - Lit.: 25; !
515) *Trisetum flavescens* (L.) P. B. - trojštět žlutavý - Lit.: 63; 25; !
516) **Trollius allissimus** Crantz - upolín nejvyšší C3, (C2), §3 - T1.5. - Lit.: 54 - na louce pod *Chlumem*; 25 - j. a jz. svah; !
517) *Tussilago farfara* L. - podběl lékařský - Lit.: 54; 25; !
518) **Ulmus glabra** Huds. - jilm horský (C4) - Lit.: 61; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
519) **Ulmus minor** Mill. em Rchb. - jilm habrolistý C4a, (C3) - Lit.: 61; !
520) *Urtica dioica* L. - kopřiva dvoudomá - L2.2, L4, X7. - Lit.: 63 - var. *microphylla*; 25; 13; !
521) *Vaccinium myrtillus* L. - brusnice borůvka - X9A. - Lit.: 37 - v as. *Luzulo-Fagetum*; 25; !
522) *Valeriana officinalis* L. - kozlík lékařský - T4.1, X10. - Lit.: 63 - var. *angustifolia*; !
523) **Valeriana dioica** L. - kozlík dvoudomý C4a, (C3) - Lit.: 63; 2004 neov.
524) **Valerianella locusta** (L.) Laterrade - kozlíček polníček (C4) - Lit.: 25 - okraje polí při j. a jz. svahu; !
525) **Verbascum lychnitis** L. subsp *lychnitis* - divizna knotovkovitá pravá (R4) - 63; 31; 54; 2004 neov.
526) *Verbascum nigrum* L. - divizna černá - ! - v území nově
527) *Verbascum thaspus* L. - divizna malokvětá - Lit.: 25; !
528) *Veronica arvensis* L. - rozrazil rolní - T1.1, T1.4. - Lit.: 25; !
529) *Veronica beccabunga* L. - rozrazil potoční - ! - v území nově
530) *Veronica chamaedrys* L. s. str. - rozrazil rezekvítek - T1.1, T1.4. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
531) **Veronica montana** L. - rozrazil horský C4a - 63; 54; 2004 neov.
532) *Veronica officinalis* L. - rozrazil lékařský - T3.4D, T4.1, X9A. - Lit.: 25
533) *Veronica persica* Poiret - rozrazil perský - X3. - Lit.: 25; !
534) **Veronica polita** Fries - rozrazil lesklý (C4) - Lit.: 25 - okraje polí při j. a jz. svahu; 2004 neov.
535) **Veronica prostrata** L. - rozrazil rozprostřený C3, (C2) - Lit.: 54 - vzácně; 2004 neov. Pozn.: Asi mylný údaj, zřejmě záměna za *V. teucrium*.
536) *Veronica serpyllifolia* L. - rozrazil douškolistý - T1.1. - Lit.: 63; 25; !
537) **Veronica teucrium** - rozrazil ožankový C4a, (C4) - T4.1. - Lit.: 63 - Podchlumí, var. *latifolia*; 31, 61; 54; 25 - j. a jz. svah; 58 - Hrouda, Dobruška; !
538) *Viburnum opulus* L. - kalina obecná - Lit.: 63; 13; !
539) *Vicia cracca* L. - vikev ptačí - T4.2, K3. - Lit.: 25; !
540) **Vicia dumetorum** L. - vikev křovištní C4a, (C4) - Lit.: 63; 31; 2004 neov.
541) *Vicia hirsuta* (L.) S. F. Gray - vikev chlupatá - K3. - ! - v území nově

- 542) *Vicia pisiformis* L. vikev hrachovitá C3, (C3) - Lit.: 63; 2004 neov.
543) *Vicia sepium* L. - vikev plotní - T4.2, K3 - Lit.: 54; !
544) *Vicia sylvatica* L. - vikev lesní (C4) - T4.2, X10. - Lit.: 26 - leg. Vodák 1926, hostitel rzi *Trichocladia Bäumleri*; 63; 51 - Vodák; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 54; 25 - j. a jz svah; 13; !
545) *Vicia tenuifolia* Roth - vikev tenkolistá (C3) - Lit.: 63; 51 - Vodák; 25 - j. a jz. svah; 2004 neov.
546) *Vicia tetrasperma* (L.) Schreber - vikev čtyřsemenná - T3.4D, K3. - Lit.: 25; !
547) *Vinca minor* L.- barvínek menší (C4) - X9A. - ! - v území nově
548) *Vincetoxicum hircundinaria* Med. - tolita lékařská (C4) - T4.1. - Lit.: 63; 14 - VKP; 25 - j. a jz. svah; 58 - Slavík; !
549) *Viola arvensis* Murray - violka rolní - X3. - Lit.: 25; !
550) *Viola canina* L. subsp. *canina* - violka psí pravá - Lit.: 63; 25; 2004 neov.
551) *Viola hirta* L. - violka srstnatá - T3.4D. - Lit.: 25; !
552) *Viola mirabilis* L. - violka divotvárná C4a - Lit.: 63; 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 2004 neov.
553) *Viola odorata* L. - violka vonná - ! - v území nově
554) *Viola reichenbachiana* Bor. - violka lesní - L3.1, L4, L5.3. - Lit.: 37 - v as. *Melampyro nemorosi-Carpinetum*; 25; !
555) *Viola riviniana* Rchb. - violka Rivinova - Lit.: 54; 25; !
556) *Viola tricolor* L. - violka trojbarevná (C4) - X3. - ! - v území nově
557) *Viscum album* L. subsp. *abietis* (Wiesb.) Abromeit - jmelí bílé jedlové C3, (C1) - Lit.: 26 - leg. Vodák 1907, det. Klika, se rzí *Sphaeropsis visci*; 61 - s. l.; 14 - VKP; !
558) *Viscum album* (Wiesb.) Wollmann. subsp. *austriacum* - jmelí bílé borovicové C4a, (C3) - Lit.: 63 - na borovici a smrku; 2004 neov.

V širším území VKP *Chlum u Dobrušky* bylo tedy v průběhu botanického výzkumu registrováno cca 558 druhů vyšších rostlin. Excerpce není s největší pravděpodobností zcela vyčerpávající, proto je patrně tento počet ještě vyšší. Celkem 112 druhů bylo zaznamenáno nově. Většinou jde ale o druhy běžné sbírané v širším území VKP, např. řadu vlhkomilných druhů, které jsem zaznamenal většinou na vlhkých stanovištích v nivě Zlatého potoka, nově zplavující druhy aj. K novým pozoruhodným nálezům patří zejména zjištění výskytu ostřice mnoholisté (*Carex leersiana*), která byla donedávna považována za nezvěstný druh vých. Čech (FALTYS 1995), ve vých. Čechách silně ohroženého (regionálně kriticky ohroženého) modřence chocholatého (*Muscari comosum*), ohrožené a zvláště chráněné bledule jarní (*Leucojum vernum*), ve vých. Čechách silně ohroženého zdravínku jarního pozdního (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*), v ČR vyžadující pozornost hrušně polničky (*Pyrus pyraeaster*), ve vých. Čechách vyžadujících pozornost barvínku menšího (*Vinca minor*), rmenu rolního (*Anthemis arvensis*) a violky trojbarevné (*Viola tricolor*). K těmto druhům přistupuje několik zjištění nové lokality druhů regionálně významnějších a nehojných - např. česneku ořešce (*Allium scorodoprasum*), kakostu hnědočerveného (*Geranium phaeum*), křivatce lučního (*Gagea pratensis*), mochny jarní (*Potentilla tabernaemontani*), pamětníku rolního pravého (*Acinos arvensis* subsp. *arvensis*) nebo řeřišničníku Hallerova - výskyt v nízké poloze (*Cardaminopsis Halleri*).

8. 2. Charakteristika segmentů

Kód biotopu (ů)	Pořadové číslo segmentu	Způsob zákresu segmentu	Velikost segmentu	Stejnorodost segmentu	Věková struktura lesního porostu	Reprezentativnost	Zachovalost	Poznámka
X9A, L3.1	1	P	-	X9A (90%), L3.1 (10%)	Q	D	C	Převážně smrkové monokultury s částečným podrostem dubohabřin. V. D: řimbaba chocholičnatá (cca 40 ex. při kamenité lesní cestě).
L3.1	2	P	-	J	Q	D	C	Dubohabřina silně narušená expanzí jasanu a výsadbou borovice lesní.
X9A	3	B	1400 m ²	J		-	-	Smrková monokultura.
L3.1	4	P	-	J	S	D	C	Mladší stejnověké porosty s dubem letním, habrem obecným, břizou bělokorou a jasanem ve stromovém patře a svídou krvavou, hlohem a krušinou v keřovém patře.
X9A	5	L	15 m	J		-	-	Smrková monokultura.
X9A	6	B	600 m ²	J		-	-	Smrková monokultura.
L3.1	7	P	-	J	Q	D	C	Dubohabřina silně narušená smrkem, borovicí a silnou expanzí jasanu. V. D: orlíček obecný (cca 10), jarmanka větší (podél lesa do 30 ex.).
L3.1, T4.2	8	B	2000 m ²	L3.1 (97%), T4.2 (3%)	S	D	C	Mladá výsadba dřevin složením odpovídající dubohabřinám. Mozaikovitě se vyskytují mezofilní lemy s dom. vikví lesní. Na svahu vysázena jedle bělokorá. Místy expanze svízele přítuly a kopřivy dvoudomé. V tomto segmentu ojediněle ponechány dospělé smrky a borovice. V.

								D: bez chebdí (cca 70), jedle bělokorá (cca 200), víkev lesní, řimbaba chocholíčnatá.
L3.1	9	B	1600 m ²	J	Q	D	C	Dubohabřina silně narušená smrkem, borovicí a silnou expanzí jasanu. V. D: jarmanka (pod lesem cca 40 ex./).
X9A	10	B	2500 m ²	J		-	-	Mladá smrkovo-jedlová výsadba s ojediněle vtroušenými duby. V. D: jedle bělokorá (cca 200).
X9A	11	B	600 m ²	J		-	-	Segment s mladou výsadbou borovice lesní. Expanze třtiny rákosovité.
L7.1	12	B	1200 m ²	J	Q	C	B	Acidofilní doubrava s dubem letním, borovicí lesní a místy s habrem a třešní ve strom. patře. V keřovém patře častěji zmlazuje jasan. V bylinném patře roste jestřábník savojský, metlička křivolaká, bika hajní, borůvka. Z expanzivních druhů se objevují ostružiníky a třtina křovištní. V. D: jedle (4).
X9A	13	B	1500 m ²	J		-	-	Borová výsadba s vysokou biomasou expanzivní třtiny křovištní.
X9A, L3.1, L7.1	14	P	-	X9A (80%), L3.1 (10%), L7.1 (10%)	Q	D	C	Převážně smrková monokultura. Místy narušené fragmenty acidofilních doubrav a dubohabřin. Zaznamenán ojedinělý výskyt douglasky tisolisté. V. D: jedle (cca 60).
L7.1	15	B	1500 m ²	J	S	D	C	Mladá oplocená acidofilní doubrava s častým výskytem smrku a modřínu. Z ex. druhů je hojná třtina křovištní a

								ostružiníky.
L3.1	16	B	1600 m ²	J	Q	C	C	Dubohabřina s dom. dubem letním, javorem klenem a bukem lesním. Místy vzrostlé nepův. modříný a smrky. Z ex. druhů jsou častější ostružiníky. V. D: barvínek menší.
X11	17	B	1200 m ²	J	-	-	-	Oplocenka vzniklá po těžbě smrkových monokultur zatím bez stromové výsadby. Z ex. druhů se obj. ostružiníky a netýkavka malokvětá.
L3.1, X9A	18	B	2500 m ²	L3.1 (85%), X9A (15%)	Q	C	B	Jedlobuková doubrava potlačovaná smrkem. V sev. části segmentu přistupuje javor klen a habr. V. D: jedle (cca 20).
X6, X7	19	B	500 m ²	X6 (50%), X7 (50%)	-	-	-	Vodohospodářský objekt s ex. třtinou rákos.
X9A, L6.4	20	B	2400 m ²	X9A (80%), L6.4 (20%)	Q	C	C	Převážně smrková a borová monokultura doplněná původními vzrostlými duby, lípou a jasanem. V keř. patře se objevují kleny a jasany, místy krušina olšová. V byl. Patře místy dom. válečka prap. V. D: válečka prapořitá.
X11, T4.2	21	B	800 m ²	X11 (90%), T4.2 (10%)	-	C	C	Paseka s vysázeným smrkem a vysokou biomasou třtiny křovištní. Na pasece častěji zmlazují lípa, jasan a krušina. Místy je hojná válečka prapořitá. Na okrajích tohoto segmentu se mozaikovitě vyvinuly mezofilní lemy. V. D: chrastavec křovištní (5), řimbaba chocholíčnatá (cca 5), vemeník dvoulistý (3), válečka prapořitá.
T3.4D, K3, X6	22	L	15 m	T3.4D (40%), K3	-	C	B	Nekosený liniový suchý trávník,

				(40%), X6 (20%)				lemující cestu Dobruška-Podchlumí. Objevuje se ex. třtina křovištní. V. D: tužebník obecný, zdravínek jarní.
T3.4D, K3, X6	23	L	15 m	T3.4D (60%), K3 (10%), X6 (30%)	-	B C	B C	Nekosený líniový suchý trávník, lemující cestu Dobruška-Podchlumí. Ojedinelá expanze křovin (zejm. trnky a růže) z lesních pláštů. Postupně se začíná šířit bříza. V. D: okrotice bílá (1), pcháč bezlodyžný (3), zdravínek jarní (cca 10), šalvěj lékařská (2).
K3	24	B	60 m ²	J	-	B	B	Křoviny s dom. trnkou při cestě Dobruška-Podchlumí. Zde zjištěna menší skládka domovního odpadu.
T3.4D, K3, X6	25	L	15 m	T3.4D (40%), K3 (30%), X6 (30%)	-	B B	B B	Nekosený, druhově velmi bohatý suchý trávník při cestě Dobruška-Podchlumí, do něhož expandují křoviny (zejm. trnka, růže) a dřeviny (hlavně dub, bříza, svída) z přilehlých lesních pláštů. Z ex. druhů se začíná postupně šířit třtina křovištní. V.D: chrastavec křovištní (3), pcháč bezlodyžný (8), tužebník obecný.
X6, K3	26	L	4 m	X6 (60%), K3 (40%)	-	D	C	Polní cesta s degradovaným keřovým pláštěm. V. D: zdravínek jarní.
T3.4D, T4.2, K3, X6	27	L	20 m	T3.4D (50%), T4.2 (5%), K3 (10%), X6 (35%)	-	B B B	B B B	Druhově velmi bohatý suchý trávník, ve kterém se často objevují křoviny (zejm. trnka) z přilehlých lesních pláštů. V. D: čilimník nízký, pcháč bezlodyžný, mochna jarní,

								tužebník obecný, svízel severní, zdravínek jarní.
L6.4	28	B	1800 m ²	J	Q	C	B	Porosty s dom. dubem letním ve str. patře, krušinou olšovou v keřovém patře, válečkou prapořitou a místy svízelem severním v bylinném patře. Zaznamenána expanze jasanu a ostružiníků.
X6, K3, T3.4D	29	L	6 m	X6 (70%), K3 (20%), T3.4D (10%)	-	D D	C C	V křovinách zaznamenána menší skládka domovního odpadu. V. D: hrušeň polníčka, pamětník rolní.
X6	30	L	5 m	J	-	-	-	-
L6.4	31	L	30m	J	Q	D	C	Původní vzrostlé duby doplněné silně expanzivním jasanem, který zde i velmi často zmlazuje.
T3.4D, T4.2, K3, X7	32	L	18 m	T3.4D (40%), T4.2 (20%), K3 (20%), X7 (20%)	-	C-D	C	Nekosený, druhořvé velmi bohatý suchý trávník s pestrou mozaikou mezofilních lemů a zmlazujících křovin. Zaznamenána invaze třiny a ostružiníků. V. D: jilm habrolistý (6), kamejka lékařská (cca 5), koromáč olešníkovaný, svízel severní, tužebník obecný.
X9A	33	B	2200 m ²	J		-	-	Mladá smrková monokultura.
L3.1	34	B	1400 m ²	J	S	D	C	Mladá bukovojasanová doubrava s ex. ostružiníky.
L3.1	35	B	1800 m ²	J	S	D	C	Stejnověké porosty s dom. dubem letním. Místy přistupuje habr, bříza a lípa. V keřovém patře se objevuje trnka, zimolez obecný a hloh. Zaznamenáno přirozené zmlazování smrku a expanze ostružiníků.
L7.1, X11	36	P	-	L7.1	S	D	C	Acidofilní doubrava

				(90%), X11 (10%)				s dom. dubem letním. Dále jasan, bříza, lípa a buk. Tento segment je postižen výsadbou smrku, modřínu a douglasky tisolisté. V místech nitrofilní paseky zaznamenáno vyžínání bylinného patra (především třtiny křovištní).
L7.1	37	B	2500 m ²	J	Q	B-C	B	Nejzachovalejší fragment suché acid. doubravy v celém lesním komplexu. Ve str. patře převládá dub letní a přistupuje bříza. V keřovém patře se nejčastěji objevuje krušina olšová. V bylinném patře jsem zaznamenal výskyt biky hajní, borůvky, jestřábníku savojského, metličky křivolaké. Tento segment je ohrožen expanzí smrku a modřínu.
X11	38	B	225 m ²	J	-	-	-	Oplocená nitrofilní paseka zatím bez stromové výsadby.
X11	39	B	800 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s mladou výsadbou smrku ztepilého. Zaznamenána expanze třtiny rákosovité.
X9A	40	L	15 m	J		-	-	Smrková monokultura.
L7.1	41	L	10 m	J	Q	C	C	Maloplošný porost acid. doubravy s dom. dubem letním ve str. patře, krušinou olšovou v keřovém patře, bikou, borůvkou a metličkou v bylinném patře. Místy zmlazuje smrk ztepilý.
X9.A, L7.1	42	B	800 m ²	X9A (90%), L7.1 (10%)	Q	D	C	Porosty s dom. smrkem a modřínem. Místy se vyskytují vzrostlé duby a další druhy diagnostické pro suché acid. doubravy.

X11	43	B	700 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní oplocená paseka bez stromové výsadby.
X9A	44	B	2500 m ²	J		-	-	Porosty s dom. smrkem. Ojedinele se vyskytuje buk a jedle. V. D: jedle bělokorá
X10	45	B	1000 m ²	J	-	-	-	Druhové složení odpovídá suchým acid. doubravám.
X9A, L7.1	46	B	1100 m ²	X9A (95%), L7.1 (5%)	S	D	C	Převážně smrková monokultura s ojedinělým výskytem borovice vejmutovky, modřínu a dubu červeného.
T1.10, X7	47	B	150 m ²	T1.10 (70%), X7 (30%)	-	C	C	Vegetace vlhkých narušovaných půd se sítinou rozkladitou. Část segmentu zarůstá třtinou křovištní. V. D: zdravínek jarní (cca 100).
L7.1	48	B	200 m ²	J	Q	B	C	Acid. doubrava místy se smrkem a douglaskou. V. D: jedle, jmelí bílé jedlové.
L6.4	49	L	30	J	S	D	C	Mladší teplomilná doubrava potlačována jasanem ztepilým, který v tomto segmentu převládá. V keř. patře se častěji objevuje krušina olšová, v bylinném patře válečka prapořitá. V. D: válečka prapořitá.
L6.4	50	B	500 m ²	J	Q	D	C	Rozvolněná teplomilná doubrava s dom. dubem letním, lípou srdčitou a jasanem ve stromovém patře, krušinou v keřovém patře, válečkami prapořitou a lesní v bylinném patře. V. D: válečka prapořitá
L6.4	51	B	500 m ²	J	Q	D	B	Porosty s dom. dubem letním ve str. patře, krušinou olšovou v keřovém patře a válečkou prapořitou v bylinném patře. Místy roste smrk a

								jasan. Šíří se nitrofilní ostružiníky. V. D: válečka prapořítá.
L6.4	52	P	-	J	S	D	B	Mladší teplomilná doubrava s dom. dubem letním ve str. patře, krušinou olšovou v keř. patře a válečkou prap. v byl. patře. V. D: bradáček vejčitý (1), jilm horský, kokořík přeslenitý, válečka prapořítá.
L6.4	53	P	-	J	S	C	C	Porosty s dom. dubem letním a lípou srdčitou. Místy přistupuje buk, jasan a jedle. V byl. patře nejčastěji dom. válečka prapořítá. V. D: jedle, válečka prapořítá.
L3.1	54	P	-	J	S	D	C	Stejnověké porosty s dom. dubem letním a břízou bělokorou. Místy přistupuje lípa a habr. V keř. patře, jestliže je vyvinuto, převládá trnka, hloh a zimolez obecný. Zaznamenána expanze ostružiníků a smrku.
L6.4	55	L	15 m	J	S	D	B	Mladší teplomilná doubrava s dom. dubem letním ve str. patře, krušinou olšovou v keř. patře a válečkou prap. v byl. patře. V. D: válečka pr.
L6.4	56	B	1200 m ²	J	Q	C	C	Lipovo-buková doubrava.
L6.4	57	B	400 m ²	J	S	C	C	Lipovo-buková doubrava s válečkou prapořítou. V. D: válečka prapořítá.
X9A	58	L	10	J		-	-	Smrková monokultura.
L6.4	59	B	400 m ²	J	Q	C	C	Buková doubrava
L6.4	60	B	300 m ²	J	S	C	C	Lipová doubrava.
L6.4	61	B	500 m ²	J	S	D	C	Bukovo-lipová doubrava, téměř bez bylinného patra.

L6.4	62	B	500 m ²	J	S	D	C	Lipová doubrava s oj. porosty válečky prapořité. V. D: válečka prapořítá.
L3.1	63	B	2500 m ²	J	S	C	C	Porosty s dom. dubem letním, lípou srdčitou a přimíšeným habrem obecným. Přirozená obnova smrku. V. D: hlístník hnízdák (4), okrotice bílá (cca 10).
X9A	64	P	-	J		-	-	Smrková monokultura.
X11	65	L	20	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s vysázeným pův. dubem letním. Bylinná vegetace dosud plošně převládá v zastoupení expanzivní třtiny křovištní.
L3.1	66	B	600 m ²	J	Q	C	C	Dubohabřina s dom. lípou srdčitou a téměř bez bylinného patra.
X9A	67	B	2000 m	J		-	-	Smrková monokultura.
L3.1	68	B	2000 m ²	J	Q	D	B	Dubohabrové porosty s klenem a lípa srdčitou. Místa nepůvodní smrky. V. D: jedle (8), jmelí bílé jedlo-vé.
L6.4	69	P	-	J	Q	D	C	Lipová doubrava s krušinou olšovou a válečkou prapořitou ochuzené výsadbou smrku ztepilého a šířením nitrofilních bylin (zej. kopřivou d.) V. D: válečka prapořítá, vemeník dvoulistý (desítky).
L6.4	70	B	300 m	J	Q	D	C	Lipová doubrava s krušinou olšovou a místy s válečkou prapořitou. V. D: jedle (1), krušík širolistý (1), válečka prapořítá.
L6.4	71	B	2000 m ²	J	S	C	B	Mladé, převážně stejnověkové porosty, teplomilných doubrav s dom. dubem letním ve strom. patře,

								krušinou olšovou v keřovém patře, válečkou prapořitou a svízelem severním v bylinném patře. V. D: jedle bělokorá (1), svízel severní pravý, válečka prapořitá.
L6.4	72	B	300 m ²	J	Q	D	C	Lipová doubrava. V. D: krušík širolistý (1).
L6.4	73	P	-	J	R	D	C	Teplomilná doubrava s dom. dubem letním ve strom. patře, krušinou olšovou v keř. patře a válečkou prapořitou v byl. patře je zde silně narušena výsadbou borovice lesní a expanzí jasanu ztepilého. V. D: válečka pr.
L6.4	74	B	400 m ²	J	Q	D	C	Buková doubrava téměř bez bylinného patra.
L6.4	75	B	400 m ²	J	S	D	C	Rozvolněná teplomilná doubrava s dom. jasanem ve strom. patře a oduženým bylinným podrostem.
X11	76	P	-	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s vysázenou borovicí lesní a místy s původním dubem letním. V celém segmentu plošně převažuje bylinná vegetace v zastoupení expanzivní třtiny křovištní. Zaznamenáno vyžínání této trávy.
L6.4	77	P	-	J	Q	D	C	Teplomilná doubrava s dubem letním ve strom. patře, krušinou olšovou v keř. patře je zde silně narušena výsadbou modřínu a smrku. Bylinné patro je poměrně chudé. Zaznamenána expanze ostružiníků. V. D: válečka pr.
X7	78	L	6 m	J	-	-	-	Vlhká lesní cesta s ruderalní vegetací.

								Rozpíná se zde zejm. karpinec evropský. V. D: jarmanka větší.
L6.4	79	P	-	J	Q	D	C	Ochuzená teplomilná doubrava s dubem letním ve str. patře a krušinou olšovou v bylinném patře. V. D: ochmet, svízel severní, křivatec luční (cca 10 ex. v travnatém lemu vých. části segmentu).
X2	80	P	-	J	-	-	-	-
X6, K3	81	L	5 m	X6 (80%), K3 (20%)	-	C	C	-
X6, T3.4D	82	L	10 m	X6 (80%), T3.4D (20%)	-	D	C	-
X7, L2.2	83	P	-	X7 (85%), L2.2 (15%)	Q	D	C	Segment uprostřed intenzivně obhospodařovaných polí s hojným výskytem ruderalních druhů. Místy roste olše lepkavá, jasan a vrba / <i>Salix sp.</i> . Na vlhčích půdách se rozpíná rákos. Na sušších dusíkem bohatých půdách dominuje kopřiva, pcháč oset, lopuch větší. V. D: hlaváček letní (cca 10), prvosenka j. (cca 15, úpolín (5).
-	84	L	10 m	J	-	-	-	Jedná se o lesní cestu, která je převážně zatravněná, v dolní části podmáčená, v horní části výslunná stanoviště. Často se objevují křoviny (ostružiník, růže) a náletové dřeviny (dub, jasan). V. D: jetel alpský (cca 10), zapalice, žluťucha lesklá (2), zeměžluč okolikatá (cca 40), oman hnidák (cca 10 ex, bez chebdí (cca 35), vemeník dvoulistý (cca 20).

L6.4, X9A	85	P	-	L6.4 (30%), X9A (70%)	Q	D	C	Jehličnatými dřevinami (zej. modřínem, borovicí a smrkem) narušené tepl. doubravy. Na pův. přirozenou vegetaci poukazují starší jedinci dubů letních ve stromovém patře, krušina olšová v keřovém patře a válečka prapořitá v bylinném patře. V. D: ochmet, válečka pr., svízel okrouhlostý.
L3.1	86	B	1500 m ²	J	S	D	C	Dubohabřina silně narušená expanzí jasanu. Zaznamenáno slabé neutrální odstraňování této dřeviny.
L3.1	87	P	-	J	Q	B	B	Ve stromovém patře dominuje dub letní, lípa srdčitá a klen. Dále přistupují buk a habr. Místy se objevuje smrk, který zde i přirozeně zmlazuje.
X9A, L7.1	88	P	-	X9A (90%), L7.1 (10%)	Q (S)	D	C	Převážně jehličnatá monokultura (smrk, borovice, modřín) s místy zachovalými vzrostlými duby a břízou. Dále druhy dg. pro acid. doubravy (bika hajní, borůvka, metlička křivolaká).
X9A	89	B	1200 m ²	J	S	-	-	Převážně smrková monokultura.
L3.1, L5.3	90	B	400 m ²	L3.1 (90%), L5.3 (10%)	Q Q	B D	B C	Ve stromovém patře převládá habr a lípa srdčitá. Mapován lokální výskyt vápnomilné bučiny téměř bez byl. patra.
L3.1, T4.2	91	L	12 m	L3.1 (90%), T4.2 (10%)	S	C B	B B	Stejnověká dubohabřina s dom. dubem letním, habrem, klenem a expandujícím jasanem ve stromovém patře, trnkou a hlohem v keř. patře.

								Zaznamenán silný pozitivní vliv v prořezávce zmlazujícího javoru a břízy. Jedna ze dvou posledních lokalit vstavače nachového na býv. rychnovském okrese. V. D: bez chebdí (cca 60), lilie zlatohlavá (5), okrotice bílá (5), vemeník dvoulistý (4), vstavač nachový (9), tolita lékařská (desítky), třezalka hořká (desítky ex.).
L3.1	92	B	2500 m ²	J	Q	B	B	Ve stromovém patře dominuje dub letní, klen a habr. Častý jasan. Zaznamenán střední pozitivní vliv v jeho odstraňování.
T4.2, T4.1, K3, X9A	93	B	750 m ²	T4.2 (40%), T4.1 (20%), K3 (30%), X9A (10%)	-	B B B	B B B	Prosvětlená keřnatá stráž v průseku jehličnaté monokultury (dříve teplomilné doubravy) s výskytem nejceňnějších suchých bylinných lemů odpovídajících as. <i>Peucedanetum cervariae</i> . Do této strážky expanduje smrk, modřín a trnkové křoviny. Zaznamenán silný pozitivní vliv v prořezávce těchto křovin. V. D: bělozářka větvitá (cca. 8), čilimník nízký (cca 15), chrastavec křovištní (cca 5), kakost krvavý (desítky ex.), oman hnídák (do 10 ex.), orlíček obecný (cca 10), pcháč panonský (cca 20 ex.), prorostlík srpovitý (desítky ex.), rozrazil ožankový (15), řimbaba chocholičnatá (cca. 5), smlodník jelení

								(desítky ex.), válečka prapořitá, medovník meduňkolistý (5).
T1.5	94	B	60 m ²	J	-	C	B	Fragment vlhké pcháčové louky s dom. úpolínem narušený expanzí dřevin zmlazujících z přilehlého lesa (zejm. jasanem, klenem) a ostružiníkem. V. D: úpolín (desítky ex.), bradáček vejčitý (1).
T3.4D	95	B	2500 m ²	J	-	D	B	Suchý trávník silně narušený expanzí ostružiníků a třtiny rákosovité a náletem dřevin (zejm. bříza, topol osika, švestka). V. D: kamejka lékařská (4), orlíček (5), tolita lékařská, zdravínek jamní.
L6.4, X9A	96	P	-	L6.4 (30%), X9A (70%)	Q	D	C	Fragment teplomilné doubravy narušený smrkem. Z původní vegetace se ve strom. patře objevují dub letní, v keř. patře krušina olšová, v bylinném patře válečka prapořitá V. D: válečka pr.
K3, T3.4D	97	L	4 m	K3 (80%), T3.4D (20%)	-	B D	B C	Liniový porost s dom. trnkou. V. D: chrpa luční ostroperá.
-	98	-	-	-	-	-	-	!Zadán omylem! V mapě je tento segment nezaznamenan
L7.1	99	P	-	J	R	D	C	Acidofilní doubrava s dubem letním a břízou bělokorou ve stromovém patře, krušinou olšovou v keřovém patře a metličkou v bylinném patře. Tento segment je silně narušený výsadbou smrku a šířením expanzivních druhů. (zejm. jasanem, třtinou a ostruži-

								níkem). Zaznamenán silný pozitivní vliv v odstraňování náletu jasanu a břízy.
X2	100	P	-	J	-	-	-	-
T3.4D X13,	101	L	3 m	T3.4D (60%) X 13 (40%),	-	D	C	V. D: hlaváček letní (cca 120), ostrožka stračka, šalvěj lékařská.
T3.4D	102	L	3 m	J	-	D	C	V. D: rmen rolní.
T3.4D	103	L	3 m	J	-	D	C	Fragment liniového suchého trávníku narušený expanzí třtiny a trnky. Hojný výskyt vysoko-productivních bylin (zejm. bojínku lučního).
X11	104	B	40 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s vysázeným smrkem. Zaznamenána expanze třtiny rákosovité, jasanu a břízy b.
K3	105	L	8 m	J	-	B	B	Mezofilní křoviny s dom. trnkou. V. D: chrpa luční ostroperá, svízele severní.
X9A	106	P	-	J		-	-	Převážně smrková monokultura téměř bez keřového a bylinného patra. Ve strom. patře se objevují i borovice lesní, douglaska tisolistá a dub letní. V. D: jedle, jmelí bílé jedlové.
K3	107	B	30 m ²	J	-	B	B	Mezofilní křoviny s dom. trnkou obecnou.
L3.1, K3	108	L	8 m	L3.1 (70%), K3 (30%)	Q	D C	C C	Liniový porost dubohabřin s dm. dubem letním ve strom. patře a trnkou v keř. patře. Segment narušen ex. třtinou křovištní.
K3	109	B	20 m ²	J	-	B	B	Mezofilní křoviny s dom. trnkou.
K3	110	L	6 m	J	-	B	B	Mezofilní křoviny s dom. trnkou.
L6.4	111	P	-	J	Q	D	C	Teplomilná doubrava silně narušená nepův. douglaskou a smrkem, který zde i

								přirozeně zmlazuje. V keř. patře nejčastěji převládá trnka a ostružiníky. Místy se objevuje ptačí zob obecný. Ve stromovém patře nejčastěji dominuje dub letní. Zaznamenána silná expanze jasanu. V. D: jilm habrolistý.
K3, X6	112	L	7 m	K3 (45%), X6 (55%)	-	D	B	Mezofilní křoviny s dom. trnkou, svídou a jilmem habrolistým. Zde zaznamenána prořezávka křovin. V. D: bez chebdí, jilm habrolistý, ostrožka stračka.
X11	113	B	300 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s výsadbou smrku. Zaznamenáno vyžínání bylinného patra, kde dominuje třtina křovištní.
X9A	114	P	-	J		-	-	Převážně smrková a modřínová monokultura.
X11	115	B	900 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s vysázeným zde pův. dubem letním. Bylinné patro dosud plošně převažuje a dominuje v něm ex. třtina křovištní.
L7.1, L3.1, L6.4, X9A	116	P	-	L7.1 (70%), L3.1 (10%), L6.4 (10%), X9A (10%)	Q	D	C	Převládající acidofilní doubrava s prvky dubohabřin a teplomilných doubrav. Ve stromovém patře se objevují dub letní, bříza bělokorá, habr, klen a lípa srdčitá. V keřovém patře krušina olšová a v bylinném patře metlička a válečka prapořitá. V tomto segmentu se rozpíná smrk a místy i třtina kř.
L3.1	117	P	-	J	Q	C	B	V porostech nejčastěji dominuje dub letní a lípa srdčitá. Dále přistupuje javor klen a

								buk. V keř. patře je hojný zimolez obecný a dřeviny zmlazující ze stromového patra. V. D: jedle (10).
X9A	118	B	1500 m ²	J	S	-	-	Převážně smrková monokultura. V. D: jedle bělokorá (9), jmelí bílé jedlové.
X9A, L3.1	119	B	1800 m ²	X9A (80%), L3.1 (20%)	Q	D	C	V. D: krušík široolistý pravý.
X11	120	B	1500 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s výsadbou smrku a ojedinělým zmlazením buku, jeřábu a břízy. V byl. patře dominuje třtina křovištní a místy borůvka. V. D: jedle bělokorá.
X11	121	P	-	J	-	-	-	Nitrofilní paseka se smrkovou výsadbou. V bylinném patře plošně převažuje třtina křovištní.
X9A	122	B	200 m ²	J		-	-	Smrková monokultura. V. D: jedle (8), jmelí bílé jedlové.
L3.1, X9A	123	B	550 m ²	L3.1 (40%), X9A (60%)	R	D	C	Fragment dubohabřiny silně narušený smrkem. Často zmlazuje javor klen. V. D: jedle (5), jmelí bílé jedlové.
L6.4, L3.1	124	P	-	L6.4 (80%), L3.1 (20%)	S	D D	C C	Mladší porost teplomilné doubravy s dom. dubem letním ve strom. patře a válečkou prapořitou v bylinném patře. Místy do porostu přistupuje habr, klen, lípa a bříza. Tento segment degraduje zejm. v důsledku šíření nepův. dřevin – hlavně smrku a modřínu.
X9A	125	L	20 m	J		-	-	Převážně smrková monokultura. Zaznamenán výskyt douglasky tisolisté.
L3.1	126	P	-	J	Q	B	B	Dubohabřina s dom. dubem letním, lípou

								<p>srdčitou a bukem lesním ve stromovém patře. Na prudších svazích do porostů přistupuje habr a javor klen. Místy se objevuje smrk a borovice bez význačnějších negativních vlivů. Keřové patro je slabě vyvinuto. Objevuje se zej. zimolez obecný. V bylinném patře převládá jaterník podléška, sasanka hajní, ostřice horská, ostřice chlupatá a později bažanka vytrvalá. V západní části segmentu jsem zaznamenal silný pozitivní vliv v prořezávce zmlazujících dřevin. V. D: česnek ořešec, hlísník hnízdák, hrachor černý, jaterník podléška, jedle bělokorá, jmelí bílé jedlové, lilie zlatohlavá, lýkovec jedovatý, okrotice bílá, ostřice horská, prvosenska vyšší pravá.</p>
L3.1	127	P	-	J	Q	C	B	<p>Dubohabřina s dom. dubem letním, lípou srdčitou a místy i s habrem a bukem ve stromovém patře. Keřové patro je bohatě vyvinuto. Nejčastěji se v něm objevují dřeviny zmlazující ze stromového patra, dále je pak hojnější hloh obecný, zimolez obecný, trnka a svída krvavá. V. D: jaterník podléška, jedle, okrotice bílá, lýkovec jedovatý.</p>
T3.4D,	128	B	2000 m ²	T3.4D	-	B	B	Druhově bohatá

T4.2				(90%), T4.2 (10%)		B	B	sveřepová louka, která je pravidelně jednou ročně kosena. V. D: hvozdík kartou- zek pravý, kozlíček polníček, mochna jarní.
T3.4D, X13	129	L	10 m	T3.4D (90%), X13 (10%)	-	B	B	Druhově velmi bohatý linoový suchý trávník se stromořadím třešní. Tento seg. je pravidelně jednou ročně koseny. V. D: hvozdík kartouzek pravý, chrpa luční ostroperá, růže galská, zeměžluč okolíkatá.
X2	130	P	-	J	-	-	-	-
X13, T1.1	131	L	12 m	X13 (60%), T1.1 (40%)	-	C	D	Alej ovocných stromů s rozvolněným podrostem degradovaných ovsíkových luk. V. D: modřelec chocholatý (1), žluťucha lesklá (2).
X9A, L3.1	132	P	-	X9A (60%), L3.1 (40%)	Q	D	C	Převážně smrková monokultura s fragmenty hercynských dubo- habřin. Zaznamenána expanze ostružiníků a netýkavky malokvěté. V. D: jedle bělokorá.
L3.1	133	P	-	J	Q	C-D	C	Dubohabřina narušená smrkem, borovicí a expanzí ostružiníků. V. D: jedle bělokorá.
K3	134	L	4 m	J	-	B	B	Pás trnkových křovin.
X11	135	L	20 m	J	-	-	-	Nitrofilní paseka ponechaná přiro- zenému vývoji.
L3.1	136	B	2500 m ²	J	Q	D	C	Smrkem a modřínem silně narušená dubohabřina. Zaznamenáno šíření ostružiníků a netýkav- ky malokvěté.
X11	137	L	20 m	J	-	-	-	Nitrofilní paseka ponechaná přirozenému vývoji.
L3.1	138	P	-	J	Q	B	B	Lipovo-buková doubrava na svazích s

								<p>klenem a habrem. V tomto segmentu se nachází nejzachovalejší dubohabřina v celém mapovaném území. Těžiště výskytu medovníku meduňkolistého. V. D: hrachor černý, medovník meduňkolistý, lilie zlatohlavá, jaterník podléška, lýkovec jedovatý, jedle bělokorá, ostřice chlupatá.</p>
X11, T1.10	139	B	2000 m ²	X11 (90%), T1.10 (10%)	-	D	C	<p>Paseka s vysázeným smrkem, doprovázená třtinou křovištní. Při cestě na pasece zaznamenán fragment degradovaných vlhkých narušovaných půd se sítinou rozkladitou a karbincem evropským. V. D: orlíček obecný (cca 20).</p>
L3.1	140	P	-	J	Q	D	C	<p>Smrkem a modřínem silně narušená dubohabřina. Zaznamenána expanze ostružiníků a netýkavky malokvěté. V. D: jaterník podléška, jedle, lýkovec jedovatý, orlíček (cca 5).</p>
L6.4	141	B	2000 m ²	J	S	D	C	<p>Teplomilná doubrava s dom. bukem a jasanem ve strom. patře, krušinou olšovou a ptačím zobem v keřovém patře. Zaznamenána silná expanze jasanu a ostružiníků. V. D: vemeník dvoulistý (5).</p>
K3, X7, X13	142	L	8 m	K3 (60%), X7 (15%), X13 (10%)	-	B	B	<p>Křoviny lemující luční cestu s vegetací širokolistých a ruderalních bylin. V křovinách dominují trnka, svída, ptačí zob</p>

								a babyka. Na části z nich zaznamenány prořezávky. V. D: koromáč olešnickový (roztroušeně).
L6.4	143	P	-	J	S	D	C	Teplomilná doubrava silně narušena expanzí jasanu. V keř. patře se nejčastěji objevuje krušina olšová a ptačí zob. V bylinném patře převládá válečka lesní. Zaznamenána též expanze ostružiníků. V. D: orlíček, kruštík širolistý pravý (desítky), jedle, ostřice horská.
T1.1	144	P	-	J	-	C	B	1-2 do roka sečená ovsíková louka bez ochrannýsky významné vegetace. V dolní části segmentu je na louce vybudována menší pštroší farma.
K3, T4.2	145	B	120 m ²	K3 (90%), T4.2 (10%)	-	A B	B B	Nejzachovalejší fragment mezofilních křovin s dom. trnkou. V. D: oman vrbo-listý, smldník jelení.
T4.2	146	B	50 m ²	J	-	B	B	Mezofilní lem s dom. černýšem hajním, jetelem prostředním a válečkou lesní.
X7, T1.6	147	L	6 m	X7 (80%), T1.6 (20%)	-	D	C	-
L3.1	148	B	400 m ²	J	Q	C	C	Fragment hercynské dubohabřiny s dom. dubem letním a bukem. V. D: jaterník.
X9A	149	P	-	J		-	-	Převážně smrková monokultura.
L5.3	150	P	-	J	Q	B	B	Rozvolněná vápno-milná bučina s nízkou pokryvností keřového a bylinného patra. V. D: jaterník podléška, kruštík širolistý pravý, okrotice bílá, lýkovec jedovatý, jedle bělokorá.

X11	151	B	2500 m ²	J	-	-	-	Nitrofilní paseka s vysázeným dubem letním, smrkem a modřínem. Místy převládá jasan a třtina křovištní. V. D: lýkovec, zeměžluč okolíkatá.
L3.1	152	B	2000 m ²	J	S	D	C	Mladá stejnověká dubohabřina s dom. keřovým patrem, ve kterém se nejčastěji objevují líska, svída, hloh, jasan a habr. Byl. patro je bohatě vyvinuto. Hojně se vyskytuje jaterník, kopytník evropský a místy devětsil bílý a válečka lesní. Zaznamenán silný pozitivní vliv v prořezávce jasanu. V. D: jaterník, lýkovec, oman hnidák (15).
X9A	153	P	-	J		-	-	Převážně smrková monokultura.
L2.2	154	L	15 m	J	Q	B	B	Luh lemující svažité koryto Mlýnského potoka. Ve stromovém patře převládá olše lepkavá, jasan a místy přistupuje habr a dub letní. Místy zaznamenán silný pozitivní vliv v prořezávce zmlazujících dřevin. V. D: okrotice bílá, lýkovec.
L3.1	155	P	-	J	Q	B-C	B	Javoro-lipová doubrava s habrem. V keř. patře se objevují líska, svída, hloh, bez, angrešt srstka a další dřeviny zmlazující ze stromového patra (javor, lípa, dub, habr, jasan). Byl. patro je bohaté v zastoupení dom. jaterníku a mařinky vonné. Dále se častěji objevuje válečka lesní a bažanka vytrvalá. V. D: jedle (10), jmelí

								bílé jedlové, lýkovec.
L2.2	156	L	30 m	J	Q	B-C	B	Luh s dom. olší lepkavou ve str. patře, střemchou a bezem černým v keř. patře. V bylinném patře se často objevuje orsej jarní a další hájové či lesní druhy. Zaznamenáno šíření nitrofilních bylin: kopřivy dvoudomé a svízele přítuly. V. D: bledule jarní (10), zapalice žluťuchovitá (5), podbílek (20), prvosenka vyšší.
M1.1	157	B	600 m ²	J	-	B	B	Rákosiny eutrofních stojatých vod s dominantním porostem rákosu obecného v terénní sníženině pod Mlýnským potokem.
L3.1	158	B	1200 m ²	J	S	D	C	Mladší porosty dubu letního vysázené na nitrofilní pasece, kde v byl. podrostu převažuje třtina křovištní. V. D: jatrník.
X11	159	B	1400 m ²	J	-	-	-	Paseka s dom. třtinou křovištní a místy vysázeným dubem letním.
T1.10	160	L	5 m	J	-	D	C	Vegetace vlhkých narušovaných půd na trvale podmáčené lesní cestě s dom. sítinou rozkladitou. Přirozenější vegetaci zde potlačuje šťovík tupolistý a místy i silně expanzivní třtina křovištní.
L3.1	161	B	450 m ²	J	S	C	C	Dubohabřinami obklopená oplocenka s vysázenou jedlí. V. D: jedle (cca 200).
X9A	162	B	400 m ²	J		-	-	Převážně smrková monokultura.
L3.1	163	P	-	J	Q	C	C	Javorolipová doubrava místy s habrem. Keřové patro je lokálně

								bohatě vyvinuto. Uplatňují se zejm. dřeviny zmlazující ze strom. patra. Vegetace v tomto segmentu je utlačována zejm. smrkem a borovicí lesní a vejmutovkou. Zaznamenáno šíření netýkavky malokvěté. V. D: jarmanka větší (při lesní cestě cca 10 ex.), hrachor černý.
X9A	164	B	2500 m ²	J		-	-	Převážně smrková monokultura místy s habrem jasanem a bukem.
X9A	165	B	2200 m ²	J		-	-	Převážně smrková monokultura, která je v keř. patře doplněna dřevinami složením odpovídajícím původním dubohabřinám. V. D: jedle (cca 5).
L5.3	166	B	600 m ²	J	Q	D	C	Fragment vápnomilné bučiny s jedlí. Tento segment je silně narušený expanzí smrku. V.D: jedle (9).
X9A	167	P	-	J		-	-	Převážně smrková monokultura, která je v keř. patře doplněna dřevinami složením odpovídajícím původním dubohabřinám. Zaznamenána invaze netýkavky malokvěté V. D: jedle (cca 20).
X9A, L3.1	168	P	-	X9A (60%), L3.1 (40%)		B, (C), (D)	B, (C)	Převážně smrková monokultura, ve které se často objevuje keřové patro složením odpovídající původním dubohabřinám. V. D: jaterník, jedle (cca 60), jmelí bílé jedlové, bledule jarní (ca. 10 ex. pod lesem).
L3.1	169	L	10 m	J	Q	C	B	Svahová dubohabřina místy se smrkem. V. D: jaterník.

L3.1	170	P	-	J	Q	C	C	Převážně dubohabřina s vysokým podílem lípy srdčité ve strom. patře. Negativní působení jehličnanů (zejm. smrku a modřínu). V. D: jaterník a ochmet.
L5.3	171	B	900 m ²	J	Q	C	B	Fragment vápnomilné bučiny téměř bez bylinného patra.
L3.1	172	L	30 m	J	Q	C	C	Dubohabřina s lokálně hojnějším bukem lesním a jedlí. Místy do porostů expanduje smrk a mod-řín. V. D: jedle (cca 20).
L3.1	173	L	30	J	Q	C	C	Dubohabřina narušená smrkem a modřínem. Zaznamenána expanze ostružiníků.
L3.1	174	P	-	J	R	D	C	Dubohabřina s bohatě vyvinutým keř. patrem, ve kterém převládají dřeviny zmlazující ze strom. patra. (zejm. javor klen). Zaznamenána silná expanze smrku a jasanu. Ojediněle je zde jasan vyřezáván. V. D: jaterník, jarmanka (ev. desítky ex. při vlhké lesní cestě).
L2.2	175	B	200 m ²	J	Q	B	B	Luh s dom. olší a jasanem. Byl. patro je bohatě vyvinuto. Významný segment s výskytem zapalice žluťuchovité, která zde má jedinou lokalitu v celém map. území. V. D: bledule (10), zapalice (stovky ex.), lilie zlatohlavá, jarmanka (cca 20), pitulník žlutý.
X9A	176	B	600 m ²	J		-	-	Převážně smrková monokultura.
X11	177	B	1000 m ²	J		-	-	Paseka s dom. třtinou křovištní. Místy

								s vysázeným smrkem a modřínem. V. D: lilie zlatohlavá (cca 20).
L3.1, X9A	178	L	20 m	L3.1 (80%), X9A (20%)	Q	B-C	B	Dubohabřina s dom. dubem letním a habrem. Místy do porostů přistupuje smrk. V. D: lilie zlatohlavá (cca 70), jaterník podléška.
T1.1	179	B	1500 m ²	J	-	C	B	Letní tábořiště V. D: dymnivka bobovitá.
X9A	180	P	-	J		-	-	Převážně smrková monokultura s bohatě vyvinutým keř. patrem, ve kterém převládají dřeviny zmlazující ze strom. patra. (zejm. javor klen). V. D: jedle (cca 30), jarmanka (desítky ex. při vlhké lesní cestě).
L7.1, X9A	181	P	-	L7.1 (50%), X9A (50%)	Q	D	C	Acid. doubrava s dom. dubem letním, břízou a bukem ve strom. patře, metličkou v byl. patře. Zaznamenána expanze ostružiníků a smrku.
X9A, X11	182	P	-	X9A (50%), X11 (50%)		-	-	Převážně smrková monokultura s mozaikovitě se vyskytujícími nitrofil. pasekami. V. D: jedle (cca 30).
L3.1	183	P	-	J	R	C	C	Klenová dubohabřina s bohatě vyvinutým keř. patrem je zde narušena zejm. smrkem a modřínem ve strom patře.
T1.1	184	B	1400 m ²	J	-	B	B	V. D: jilm habrolistý (cca 15 ex. na okraji lesa).
T1.5, X13	185	L	20 m	T1.5 (90%), X13 (10%)	-	B	B	Druhově velmi bohatá vlhká pcháčová louka s dominantním úpolínem. Tento segment je ohrožen zejména zarůstáním vysokými širokolistými

								bylinami a dřevinami zmlazujícími ze stromového patra přílehlého lesa (jasan, lípa, dub) a zmlazujícími ovocnými dřevinami (zej. jabloněmi a švestkami) roztroušeně vysázenými přímo v louce. V. D: úpolín (stovky ex.), bradáček vejčitý (cca 10), svízel severní pravý, pcháč potoční.
L3.1	186	P	-	J	Q	B-C	B	Dubohabřina s bohatě vyvinutým keřovým a byl. patrem. Ve strom. patřepřevládá dub, javor, lípa a místy i habr. V keř. patře se vyskytuje zimolez obecný, jeřáb a hloh. Místy se vyskytují vzrostlé borovice a smrky. Zaznamenána expanze jasanu. V. D: jedle (cca 100), lýkovec, jatrník, lopuch hajní, pitulník žlutý.
L3.1, X9A	187	P	-	L3.1 (50%), X9A (50%)	Q	D	C	Dubohabřina narušena smrkem, modřínem a borovicí. V. D: jedle (10), kruštík široolistý pravý.

V mapovaném území bylo vymapováno celkem 187 segmentů - z tohoto počtu je téměř polovina segmentů (92) bodových a skoro čtvrtina (41) liniových, což dokládá podrobnost vegetačního mapování *Chlumu*. Plošně bylo vymapováno pouze 54 segmentů.

V 50 segmentech byla mapována mozaikovitá struktura vegetace, ostatní segmenty mají jednoduchou strukturu. Bylo tu evidováno celkem 16 přirozených a 8 člověkem silně ovlivněných nebo vytvořených biotopů (z toho 5 přírodních stanovišť podléhá zájmu evropského společenství* a 2 přírodní stanoviště jsou dokonce považována za prioritní stanoviště**) - blíže viz kap. 4. 2. *Výčet mapovaných biotopů*. Zde navíc uvádím celkové počty segmentů, v nichž se vyskytují biotopy podléhající zájmu evropského společenství* nebo ta, která jsou dokonce považována za prioritní stanoviště**. Ovsíkové louky (T1.1*) jsem registroval pouze ve 3 segmentech - dále jen s. (nejkvalitnější v s. 184 hodnocené stupni reprezentativnosti i zachovalosti B), nereprezentativní tužebníková lada (T1.6*) vždy jen v mozaice ve 2 s., suché širokolisté trávníky (T3.4D*) většinou v mozaice ve 12 s. (v 5 případech stupeň reprezentativnosti B), hercynské dubohabřiny (L3.1*) většinou ve fragmentech a často bodově v 53 s. (pouze v 5 s. hodnoceny vyšším stupněm reprezentativnosti B), vápnomilné bučiny (L5.3*) ve 4 s. Prioritní, v území poměrně reprezentativní, jasanovo-olšové luhy (L2.2**) ve 4 s. (ve 3 s. hodnoceny stupni B reprezentativnosti i zachovalosti) a ochuzené fragmenty bazifilní teplomilné doubravy (L6.4**) v 31 s. (lépe hodnoceny jen ve 2 s., reprezentativnost stupněm C a zachovalost stupněm B). V území jsou dále poměrně pěkně vyvinuté mezofilní křoviny (K3), které jsem

v segmentu 145 hodnotil nejvyšším stupněm reprezentativnosti A a většinou stupni reprezentativnosti i zachovalosti B. V s. 93 a 146 jsou poměrně pěkně vyvinuté mezofilní lesní lemy (T4.2), v s. 185 pcháčové louky (T1.5) a v s. 157 rákosiny (M1.1). Poměrně hodnotné vápnomilné bučiny (L5.3) byly zachyceny v s. 150 a suché acidofilní doubravy (L7.1) v s. 37 a 48.

Z hlediska věkové struktury lesních porostů území byly nejčastěji mapovány porosty částečně věkově diferencované (Q - 58 segmentů), poměrně často i porosty stejnověké (S - 26 s.), jen v 5 segmentech byla zachycena věkově různorodá mozaika stejnověkých porostů (R) a porosty s věkovou strukturou blízkou přirozenému stavu nebyly mapovány vůbec.

8. 3. Fotodokumentace

- Obr. č. 1:** Zachovalý úsek suché acidofilní doubravy na vrcholové plošině *Chlumu* (segment č. 37). Foto L. Moravec, 13. 8. 2004.
- Obr. č. 2:** Pohled do fragmentu vápnomilné bučiny v segmentu č. 150. Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 3:** Hercynské dubohabřiny na JV. svahu *Chlumu* (segment č. 138). Zde těžiště a poslední lokalita zvláště chráněného medovníku meduňkolistého v celém lesním komplexu. Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 4:** Pohled do fragmentu středoevropské bazifilní teplomilné doubravy s dominantním porostem válečky prapořité (segment č. 71). Foto L. Moravec, 13. 8. 2004.
- Obr. č. 5:** Jasanovo-olšový luh v podmáčené terénní sníženině SV. svahu (segment č. 156). Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 6:** Mezofilní křoviny s dom. trnkou obecnou při JZ. svahu vytváří přirozenou hranici mezi lesem a intenzivně obhospodařovaným polem (segment č. 97). Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 7:** Mozaika vlhké pcháčové louky s extenzivním sadem pod severním svahem lesa (segment č. 185). V bylinném patře dominuje zvláště chráněný úpolín nejvyšší. Foto L. Moravec, 5. 5. 2004.
- Obr. č. 8:** Intenzivně obhospodařované pole při jižním svahu *Chlumu*. Na pravé straně snímku je vidět část ovocného sadu s travinným podrostem, ve kterém jsem zaznamenal ojedinělý výskyt ohroženého modřence chocholátého. Foto L. Moravec, 8. 9. 2004.
- Obr. č. 9:** Pohled do nitrofilní paseky s vysázený smrkem ztepilým a s dom. porostem silně expanzivní třtiny křovištní (segment č. 121). Foto L. Moravec, 13. 8. 2004.
- Obr. č. 10:** Štěrkové náplavy Zlatého potoka s invazní netýkavkou žláznatou, která zde potlačuje původní přirozenou vegetaci (segment č. 175). Foto L. Moravec, 12. 7. 2004.
- Obr. č. 11:** Druhově velmi bohatý širokolistý suchý trávník, lemující JZ. svah lesa při cestě Dobruška-Podchlumí (segment č.). Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 12:** Pohled do části keřnaté stráně s mozaikovitě vyvinutými mezofilními a suchými lesními lemy v centrální části lesního komplexu. Snímek poukazuje na šíření náletových dřevin (zejm. smrku a modřínu) do velmi hodnotného biotopu, ze kterého je nutné tyto dřeviny odstranit (segment č. 93). Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 13:** Mezofilní bylinný lem s dominantním černýšem hajním a jetelem prostředním při kamenité lesní cestě (segment č. 146). Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 14:** Ruderální bylinná vegetace se často vyskytuje při vlhkých lesních cestách v celém lesním komplexu. Na fotografii cesta lemující segment č. 118. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 15:** Detailní snímek vstavače nachového (*Orchis purpurea*), který má na *Chlumu* jednu z posledních lokalit na celém bývalém rychnovském okrese (segment č. 91). Foto L. Moravec, 16. 5. 2004.
- Obr. č. 16:** Vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*) v podrostu teplomilných doubrav (segment č. 143). Foto L. Moravec, 3. 6. 2004.
- Obr. č. 17:** Hlístník hnízdák (*Neottia nidus-avis*) v podrostu hercynské dubohabřiny (segment č. 63). Foto L. Moravec, 27. 5. 2004.
- Obr. č. 18:** Bradáček vejčitý (*Listera ovata*) v bylinném patře vlhké pcháčové louky (segment č. 185). Foto L. Moravec, 5. 6. 2004.
- Obr. č. 19:** Okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*) ve fragmentu vápnomilné bučiny (segment č. 150). Foto L. Moravec, 3. 6. 2004.
- Obr. č. 20:** Kruštík širokolistý pravý (*Epipactis helleborine* subsp. *helleborine*) v podrostu teplomilných doubrav (segment č. 143). Foto L. Moravec, 12. 8. 2004.
- Obr. č. 21:** Modřenec chocholátý (*Muscari comosum*) v travnatém podrostu třešňové aleje (segment č. 131). Jediná lokalita tohoto druhu v celém mapovaném území i v širším okolí. Foto L. Moravec, 16. 7. 2004.
- Obr. č. 22:** Úpolín nejvyšší (*Trollius alltissimus*) ve vlhké pcháčové louce pod severním svahem lesa (segment č. 185). Foto L. Moravec, 5. 5. 2004.
- Obr. č. 23:** Orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*); segment č. 139. Foto L. Moravec, 25. 5. 2004.
- Obr. č. 24:** Lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) na nitrofilní pasece v segmentu č. 177. Foto L. Moravec, 2. 6. 2004.
- Obr. č. 25:** Hlaváček letní (*Adonis aestivalis*) se objevuje jako plevel v obilních polích a travnatých porostech lemujících cestu Dobruška-Podchlumí (segment č. 101). Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 26:** Medovník meduňkolistý (*Melittis melissophyllum*) v podrostu hercynské dubohabřiny (segment č. 138). Foto L. Moravec, 28. 6. 2004.
- Obr. č. 27:** Oman vrbolistý pravý (*Inula salicina* subsp. *salicina*) v nejzachovalejších mezofilních křovinách (segment č. 145). Foto L. Moravec, 16. 7. 2004.
- Obr. č. 28:** Jetel alpský (*Trifolium alpestre*); segment č. 84. Foto L. Moravec, 26. 6. 2004.

- Obr. č. 29:** Bledule jarní (*Leucojum vernum*) v jasanovo-olšovém luhu (segment č. 175). Foto L. Moravec, 15. 4. 2004.
- Obr. č. 30:** Zeměžluč okolíkatá (*Centaurium erythraea*); segment č. 129. Foto L. Moravec, 16. 7. 2004.
- Obr. č. 31:** Rozrazil ožankový (*Veronica teucrium*) v suché keřnaté stráni na jz. svahu (segment č. 93). Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 32:** Zapalice žluťuchovitá (*Isopyrum thalictroides*) v jasanovo-olšovém luhu (segment č. 175). Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 33:** Pcháč bezlodyžný (*Cirsium acaule*) v širokolístém suchém trávníku při cestě Dobruška-Podchlumí (segment č. 27). Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 34:** Bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*) v suché keřnaté stráni na jz. svahu (segment č. 93). Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 35:** Růže galská (*Rosa gallica*); segment č. 129. Foto L. Moravec, 28. 6. 2004.
- Obr. č. 36:** Řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corybosum*); segment č. 93. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 37:** Ostřice horská (*Carex montana*); segment č. 127. Foto L. Moravec, 24. 4. 2004.
- Obr. č. 38:** Prorostlík srpovitý (*Bupleurum falcatum*); segment č. 93. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 39:** Prvosenka vyšší pravá (*Primula elatior* subsp. *elatior*); segment č. 83. Foto L. Moravec, 15. 4. 2004.
- Obr. č. 40:** Prvosenka jarní pravá (*Primula veris* subsp. *veris*); segment č. 83. Foto L. Moravec, 15. 4. 2004.
- Obr. č. 41:** Vikev lesní (*Vicia sylvatica*); segment č. 8. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 42:** Ostrozka stračka (*Consolida regalis*) se objevuje jako plevel v obilních polích a travnatých porostech lemujících cestu Dobruška-Podchlumí (segment č. 101). Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 43:** Jedle bělokorá (*Abies alba*) s jmelím bílým jedlovým (*Viscum album* subsp. *abietis*) v koruně stromu (segment č. 68). Foto L. Moravec, 5. 10. 2004.
- Obr. č. 44:** Smlidník jelení (*Peucedanetu cervaria*); segment č. 93. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 45:** Tolita lékařská (*Vincetoxicum hirsutinaria*); segment č. 95. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 46:** Tužebník obecný (*Filipendula vulgaris*); segment č. 32. Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 47:** Hvozdík kartouzek pravý (*Dianthus carthusianorum* subsp. *carthusianorum*); segment č. 129. Foto L. Moravec, 16. 7. 2004.
- Obr. č. 48:** Šalvěj luční (*Salvia pratensis*); segment č. 101. Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 49:** Podbílek šupinatý pravý (*Lathraea squamaria* subsp. *squamaria*); segment č. 156. Foto L. Moravec, 20. 4. 2004.
- Obr. č. 50:** Kozlíček polníček (*Valerianella locusta*); segment č. 128. Foto L. Moravec, 5. 5. 2004.
- Obr. č. 51:** Bez chebdí (*Sambucus ebulus*), segment č. 112. Foto L. Moravec, 17. 7. 2004.
- Obr. č. 52:** Kosatec německý (*Iris germanica*) je druhem na *Chlumu* vysazeným (segment č. 81). Foto L. Moravec, 2. 6. 2004.
- Obr. č. 53:** Čilimník nízký (*Chamaecytisus supinus*); segment č. 27. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 54:** Jarmanka větší (*Astrantia major*); segment č. 175. Foto L. Moravec, 10. 7. 2004.
- Obr. č. 55:** Svízel severní pravý (*Galium boreale* subsp. *boreale*); segment č. 32. Foto L. Moravec, 20. 6. 2004.
- Obr. č. 56:** Kamejka lékařská (*Lithospermum officinale*); segment č. 32. Foto L. Moravec, 20. 6. 2004.
- Obr. č. 57:** Ochmet evropský (*Loranthus europaeus*) v koruně vzrostlého dubu (segment č. 79). Foto L. Moravec, 13. 2. 2004.
- Obr. č. 58:** Mochna jarní (*Potentilla tabernaemontani*); segment č. 27. Foto L. Moravec, 13. 24. 4. 2004.
- Obr. č. 59:** Lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*); segment č. 140. Foto L. Moravec, 2. 4. 2004.
- Obr. č. 60:** Dymnivka bobovitá (*Coridalis intermedia*) v lískových křovinách při březích Zlatého potoka (segment č. 179). Foto L. Moravec, 15. 4. 2004.